

Újhartyáni Német Nemzetiségi Általános Iskola

Pedagógiai program 2021.

Tartalom

Pedagógiai hitvallásunk:	3
Az Újhartyáni Német Nemzetiségi Általános Iskola bemutatása	4
Iskolánk speciális nevelési-oktatási feladatai:	5
Az iskolában folyó nevelő-oktató munka pedagógiai alapelvei, céljai, feladatai, eszközei, eljárásai	5
A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok	10
A teljeskörű egészségfejlesztéssel összefüggő feladatok	20
A közösségfejlesztéssel, az iskola szereplőinek együttműködésével kapcsolatos feladatok	27
A pedagógusok helyi intézményi feladatai a nevelés – oktatás folyamatában	33
A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység helyi rendje	36
A tanulóknak az intézményi döntési folyamatban való részvételi jogai gyakorlásának rendje	59
A szülő, a tanuló, a pedagógus és az intézmény partnerei együttműködése és kapcsolattartásának formái	61
A tanulmányok alatti vizsgák és az alkalmassági vizsga szabályai	66
Az iskolába jelentkező tanulók felvételének és átvételének elvei	68
Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos iskolai terv	69
HELYI TANTERV	71
Az ellenőrzések, értékelések során jellemzően alkalmazott módszereink	73
Az egészségnevelési és környezeti nevelési elvek és ezzel kapcsolatos feladatok	81
A mindennapos testnevelés, testmozgás megvalósításának módja	82
Az egész napos iskolai nevelés – oktatás	91
Az oktatásban alkalmazható tankönyvek, tanulmányi segédletek és a taneszközök kiválasztásának elvei figyelembe véve a tankönyv térítésmentes igénybevétele biztosításának kötelezettségét	91
A nemzeti alaptantervben meghatározott pedagógiai feladatok helyi megvalósítása	92
A választható tantárgyak, foglalkozások és a pedagógusválasztás szabályai	96
Projektoktatás	97
A gyermekek, tanulók esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések	98
Az iskolai beszámoltatás, az ismeretek számonkérésének követelményei és formái	98
A tanuló magatartása, szorgalma értékelésének és minősítésének követelményei, formái	100
A tanuló jutalmazásával összefüggő, a tanuló magatartásának, szorgalmának értékeléséhez, minősítéséhez kapcsolódó elvek	102
A nevelőtestület által szükségesnek tartott további elvek	105
A magasabb évfolyamba lépés feltételei	105
A csoportbontások és az egyéb foglalkozások szervezésének elvei	105
A nemzetiséghez nem tartozó tanulók részére a településen élő nemzetiségek kultúrájának megismertetésére szolgáló tananyag	106
Az otthoni, napközis, tanulószobai felkészüléshez előírt szóbeli és írásbeli feladatok meghatározásának elvei és korlátai	106
Az iskola környezeti nevelési és egészségnevelési elvei	108

Pedagógiai hitvallásunk:

Mi, az Újhartyáni Német Nemzetiségi Általános Iskola dolgozói a diákokkal és a szülőkkel együttműködve, a kölcsönös megbecsülés és tisztelet, az egymás iránt érzett felelősségtudat jegyében végezzük munkánkat.

Kulturált és támogató környezetet biztosítunk tanulóinknak az eredményes életvitelre történő felkészüléshez. Sokszínű tevékenységekkel kívánjuk lehetővé tenni a gyermekekben rejlő képességek, adottságok, tehetség kibontakoztatását, differenciált képzéssel a hátrányokkal küzdők felzárkózását.

Célunk a testileg és lelkileg egészséges, kiegyensúlyozott, korszerű ismeretekkel rendelkező, önálló tanulásra, fejlődésre képes ifjúság nevelése, akik ismerik saját lehetőségeiket és korlátaikat, és elsajátítják az élethosszig tartó tanulás képességét.

A német nemzetiségi nyelv oktatásával a nyelv tanulásán túl, megismertetjük a gyerekeket a német kultúrával, hagyománnyal. Szeretnénk olyan tanulókat nevelni, akik szeretik és védik a természetet, kreatívak, gyakorlatiasak és elfogadják a máságot. A fenntartó önkormányzat bennünk mindig igaz partnerre talál, ha a város művelődéséről, kultúrájáról van szó. Tisztában vagyunk társadalmi felelősségünkkel, a jövő nemzedékét neveljük, ezért minden pedagógustól, munkatárstól elvárjuk, hogy törekedjenek a fejlődésre.

Céljaink megvalósításához elengedhetetlen a társadalom minden szereplője iránti partnerség, a szervezeti kultúra fejlesztése és a nyitott, fejlődni és megújulni képes, az intézményi célok iránt elkötelezett tantestület.

Jövőkép

A város egyetlen iskolájaként fogadjuk az újhartyáni gyermekeket és a környékbeli településeken élő gyermekeket is. Olyan lehetőséget biztosítunk a gyerekeknek, amelyeket a városi nagy iskolák nem tudnak, így a környező településekről is várjuk a tanulókat. Ennek érdekében mindent megteszünk azért, hogy iskolánk jó hírneve tovább növekedjen. A jövőben is folytatjuk iskolánk bemutatásáért, népszerűsítéséért folytatott munkánkat.

- Nevelőtestületünk szakmailag hiteles, az intézmény tanulóinak versenyképes tudást nyújtó, a nevelő-oktató munkát életcélként tekintő pedagógus közösség.
- Intézményünkben egyenlő értéket képvisel a hagyományok ápolása és a sokszínű, innovatív nevelő-oktató munka.
- Az intézményben folyó minőségi nevelő-oktató munka alapján körzetében és a városban iskolánk elismertségnek örvend, a beiskolázásnál sokan választják intézményünket.
- Partnereinkkel, elsősorban a szülőkkel és az óvodákkal informatív jó kapcsolatot ápolunk, ennek fenntartására törekszünk.

Nevelési – Oktatási célok, feladatok iskolánkban

- Biztos alapkészségek kialakítása – olvasási, számolási, írási-helyesírási, szövegértési, kommunikációs készségek fejlesztése
- Helyes tanulási módszerek kialakítása (időbeosztás, napirend, heti rendszer)
- Kellemes, otthonos iskolai környezet és nyugodt tanulási feltételek megteremtése
- Tapasztalati, gyakorlatorientált oktatás és cselekvéstevékenység központú tanulás (pl.: német népismeret, „élő történelem óra” (korabeli használati eszközök, fegyverzet, ruházat bemutatása, múzeum látogatás), valamint a természettudományos órákon az Öveges Program keretében is)
- A német nyelv megszerettetése, kapcsolatok kialakítása Pest megyei német nemzetiségi általános iskolákkal, német nyelvi levelezés kezdeményezése németországi testvérvárosokkal, nemzetiségi hagyományőrző programok szervezése (terményhálaadás, Laterne, közös adventi gyertyagyújtás)
- Iskolai svábnap megszervezése, lebonyolítása.
- A környezettudatos magatartás erősítése. Részvétel a „Te szedd” országos hulladékgyűjtő akcióban. A környezeti értékek tiszteltére, megőrzésére nevelés (szelektív hulladékgyűjtés, madárvédelem, etetők kihelyezése, Föld napja)
- A mindennapos testnevelés lehetőségeinek kihasználása. A mozgás megszerettetése, a tanulók állóképességének fejlesztése. A szabadidő aktív és hasznos eltöltése.
- Az egészségtudatos táplálkozásra ösztönzés (gyümölcs és zöldségnapok), áprilisban egészséghet megrendezése.
- Az interaktív eszközök használatára törekvés az oktatásban
- Nyílt órák, nyílt napok szervezése a szülők részére alsó tagozaton.
- A tanulók felkészítése érdeklődésének, képességének, tehetségének megfelelően a középiskolára.
- Művészeti nevelés a művészetek bevonásával: képzőművészet, rajz, énekar létrehozása alsó tagozaton.

NEVELÉSI RÉSZ

Az Újhartyáni Német Nemzetiségi Általános Iskola bemutatása

Iskolánkban nyugodt, és biztonságos nevelési, tanulási környezetet teremtve már az első osztálytól kezdődően arra törekszünk, hogy ébren tartsuk tanulóink gyermeki kíváncsiságát, játékos kedvét. A nevelési-oktatási folyamatban a gyermekek, a tanulók értelmi, érzelmi, szociális és testi sajátosságaira egyaránt kiemelt figyelmet fordítunk. Lényegesnek tartjuk, hogy diákjaink megtanuljanak tanulni. Fontos, hogy az általuk megszerzett tudás ne csak cél legyen, hanem eszköz és iránymutató, amelynek segítségével teljes életet tudnak majd élni.

Iskolánk speciális nevelési-oktatási feladatai:

Az Iskolánk speciális feladata a nemzetiségi német nyelv oktatása, nemzetiségi hagyományok ápolása. Iskolánk fenntartója az Újhartyáni Német Nemzetiségi Önkormányzat. A német nyelv magas szintű ismerete, a helyi hagyományok ápolása, az ismeretek és eszmecserék a magyarországi németek történetéről és jelenéről a német nyelvterület modernkori kultúrájának ismeretével együtt a magyarországi német identitás nélkülözhetetlen részét képezi.

Intézményünk jellegzetessége, hogy már az első évfolyamtól kezdve heti öt órában oktatjuk a német nemzetiségi nyelvet. A fokozatosság elvét betartva, az induláskor játékokkal, versekkel, zenével, tánccal, míg a felső tagozaton a kommunikációt előtérbe helyezve, igyekszünk színesíteni a tanórákat. Játékos formában a hagyományokra, a szokásokra építve megismerik Újhartyán és a magyarországi németek történelmét, dalait, zenéjét, táncait. Hagyományörző iskolai programokon (Sváb nap, farsangi ünnepkör, Laterne, Luca nap stb...) vesznek részt, amelyek erősítik az identitást, a közösséghez való tartozás érzését. A német nemzetiségi program nyitott a német kisebbséghez tartozók és azok számára is, akik meg szeretnék ismerni ezt a kultúrát, ezt a nyelvet.

A nemzetiségi nyelv oktatása mellett komoly hangsúlyt fektetünk a közismereti tárgyak oktatására is. A tanulás mellett igyekszünk a szabadidő hasznos eltöltésére is számos lehetőséget biztosítani (sport, énekkar, színjátszás, tánc, stb...) Kézműves szakkörünk hatékonyságát mutatja, hogy több diákunk is művészeti egyetemen tanult tovább. A nálunk eltöltött nyolc év után nyitva állnak gyermekeink előtt rangos gimnáziumok, szakközépiskolák kapui: például Budapesten a Német Nemzetiségi Gimnázium, az ApáczaiCsere János Gimnázium, vagy a Kossuth Lajos Két-tannyelvű Gimnázium. A helyi régióban a dabasi Táncsics Mihály Gimnázium és az ócsai Bolyai János Gimnázium.

Az iskolában folyó nevelő-oktató munka pedagógiai alapelvei, céljai, feladatai, eszközei, eljárásai

Az intézményünkben folyó pedagógiai munka tartalmi meghatározására és szervezésére a Kormány és az oktatásért felelős miniszter által kiadott tantervi szabályozó dokumentumok a mérvadóak. Pedagógiai céljainkat e dokumentumok elvárásai alapján dogloztuk ki.

Alapvető elvárás, hogy minden pedagógus ismerje és tudatosan alkalmazza a szakterülete, tantárgya sajátosságaihoz és a tanulócsoporthoz sajátosságaihoz igazodó megismerési folyamatokat, nevelési tanítási módszereket, eszközöket.

A pedagógus tervei készítése során figyelembe veszi az intézménye vonatkozásában alkalmazott tantervi, tartalmi és intézményi belső elvárásokat, valamint az általa nevelt, oktatott egyének és csoportok fejlesztési célját.

Az alapelvek az intézmény önmeghatározásának legfontosabb értékei, amelyek áthatják a teljes nevelési rendszer, a pedagógiai koncepció és a nevelő-oktatómunka folyamatának az egészét. Ezek az alapelvek az alábbiak:

- a.) gyermekközpontúság
- b.) demokratizmus és felelősségvállalás
- c.) autonómia
- d.) esélyegyenlőség megteremtése, esélyegyenlőtlenségek mérséklése.

A választott alapelveket egy koherens, egymásra épülő rendszerként fogjuk fel.

a **gyermekközpontúság** alatt a nyugodt tanulási feltételeket teremtő, kellemes iskolai környezetet, a jó közérzetet és a szeretetteljes légkört, a gyermekek mindenekfelett álló érdekének figyelembe vételét értjük

a **demokratizmus** arra utal, hogy az iskola a tanulói és tanárai számára széles körű jogokat biztosít a mindennapi intézményi élet szervezésében

az **autonómia** az önmegvalósítás, a személyiség kibontakoztatásának a lehetőségére, a szakmai önállóságra utal

az **esélyegyenlőség** pedig egyrészt azt jelenti, hogy ha az előző három alapelv valamelyikének az érvényesítésében a tanulók akadályba ütköznek, az iskola – tőle telhetően – minden segítséget megad ezek elhárítására, másrészt az egyenlő bánásmód alkalmazását a gyermekekre és hozzátartozóira vonatkozó hátrányos megkülönböztetés kizárását

1. A nevelő testület által közvetítendő értékek:

- korszerű műveltségkép
- korszerű műveltségi- és erkölcsi értékrendszer
- kreativitás fejlesztése
- a társadalmi beilleszkedés segítése
- a hátrányok csökkentése
- a tehetséggondozás
- a kulturált- és környezettudatos magatartás
- a testileg-, szellemileg-, erkölcsileg egészséges életvitel
- a nemzeti kultúra közvetítése
- a hagyományőrzés
- a tapasztalati (gyakorlatorientált) tanítás
- művészeti nevelés

2. A nevelőtestület nagy jelentőséget tulajdonít az egyén önmagához való viszonyának. A következő jellemző emberi értékeket tartja különösen fontosnak:

- Önismeret, önállóság, képesség az önálló ismeretszerzésre és önnevelésre, szerénység önmaga megítélésében.
- A társas kapcsolatokkal összefüggő értékek közül a humanizmus, az emberi méltóság tiszteletben tartása, a nyitottság, szolidaritás, pluralizmus.
- A humanista magatartás kialakításához és normakövetéséhez többek között a következő értékek felmutatása szükséges: az egyetemes emberi jogok tiszteletben tartása, az egyenjogúság elismerése, egészséges nemzettudat, tolerancia, a másság elfogadása, az állampolgári feladatok vállalása.
- A biológiai lét értékei, az élő természet megőrzését, valamint az emberi életet és megóvását helyezik a figyelem középpontjába: ökológiai szemlélet, a természet védelme, az élet tisztelete.
- A kultúrához való viszony értékei: művelődési igényesség, az emberiség kulturális örökségének tisztelete, készség a szépség befogadására.

3. A számba vett emberi értékek nem zárt érték közvetítést tételeznek fel, az iskola és az egyén életét átfogó nyitott értékmozgást célozzák meg. Az egyes értékelemek példaként szolgálnak, irányokat jelölnek meg. Az értékek és normák szoros egységben jelennek meg. Tudatában vagyunk, hogy megismerésük, megértésük kevés. A tevékenységek során megoldott

feladatok, a közeli és távoli célok tevőleges vállalása lesz egyetlen biztosítéka az értékek elfogadásának, a normák vállalásának és a közös normakövetésnek.

4. Az értékek közvetítéséért kitűzött nevelési-, oktatási céljaink, a célok elérését szolgáló feladataink:

Az iskola tényleges nevelő-oktatómunkáját folyamatosan és tudatosan közelíti a program alapelveiben megfogalmazott értéktartalmakhoz, valamint a preferált emberi értékekhez és tulajdonságokhoz. A nevelőtestület – maga is elfogadva ezeket az értékeket – egységes az alapelvek alkalmazásában, a preferált értékek közvetítésében. Fontos, hogy a pedagógus egységes rendszerbe illesztve tervezi az adott pedagógiai céloknak megfelelő stratégiákat, folyamatot, munkaformát, módszereket, eszközöket.

a) A tudás modern értelmezésének az érvényesítése az iskolai nevelés-, oktatás gyakorlatában. A tanítási tartalom tényeinek és alapkészségeinek tudásán túl a tanulók tudjanak önállóan ismeretet szerezni. A gondolkodási készség folyamatos fejlesztése. Az új technikai ismeretek és a számítástechnika alkalmazásához fűződő pozitív, elfogadó és alkotó viszony formálása. Iskolánk sajátos profilja a német nemzetiségi nyelvoktatás, amely részben kommunikáció központú gyakorlatban hasznosítható ismereteket nyújt, másrészt körültekintő elméleti alapozást ad a szakirányú továbbtanuláshoz. Mindezek előfeltétele azonban a biztos anyanyelv-ismeret, hiszen minden ismeret a nyelv által közelíthető meg, sajátítható el, illetve fejleszthető tovább. Célunk tehát olyan stratégiák kialakítása, megtanítása, melynek során tanulóink képesek a közölt információk szelektív befogadására, adott esetben tovább értelmezésére. Ennek érdekében az alapkészségek megerősítése mellett jussanak több szerephez a nem begyakorolt sémák szerint működő, azok paradigmájára felépíthető, gondolkodtató feladatok. A problémamegoldó tanulási módszerek alkalmazása során nagy figyelmet kell szentelni az információszerzés különböző módozatainak (számítógépes adatkezelés, tájékozódás a könyvtárban, interneten, stb.), a csoportmunka előnyben részesítése mellett.

b) Tanulásközpontú oktatási stratégia követése. Az internet, a számítástechnikai és egyéb modern eszközök ne csak az iskolában, hanem az oktatás egész folyamatában legyenek jelen.

c) Helyi értékelési- és vizsgarendszer kialakítása és folyamatos működtetése. A folyamat- és eredménymérések, valamint a nevelési hatásvizsgálatok az alapképzés teljes időszakában összehangoltan és a gyerekeket nem terhelő módon valósuljanak meg.

d) Az elemi képességek és az alapkészségek szilárd begyakoroltatása. Eszközi használatuk feleljen meg az adott évfolyam minimális igényeinek, hiányuk ne jelentsen akadályt az ismeretek elsajátításához.

e) Az önálló ismeretszerzés képességének megalapozása. A hatodik évfolyam végére legyenek képesek a tanulók egyszerű szöveg önálló feldolgozására, konkrét fogalmakkal gondolkodási műveleteket végezni, s a gondolkodás munkaformáit alkalmazni. A középfokú képzésbe készülők többségében ismerjék az önálló tanulás különböző technikáit, a modern információhordozók használatát.

f) Mivel az iskola tanulóinak az összetétele heterogén, mind az ismeretszerzésben, mind a képzésben, a gyermekek valós tudásszintjéhez igazodunk. A tényleges érdeklődésük és képességük szerint alakítjuk a programkínálatunkat. A komprehenzív iskola elveinek, a belső differenciálás segítségével törekszünk eleget tenni.

g) Az önismeret a saját személyiség kibontakoztatásának igénye (önbecsülés, önbizalom). Felelősség vállalás saját sorsának alakításáért (önállóság, kitartás, szorgalom, kreativitás). Nyitottság az élményekre, a tevékenységekre, az esztétikum befogadására és létrehozására.

- h) Fogékonyság az emberi kapcsolatokra, barátságra. Hűség, önzetlenség, megértés, tapintat, őszinteség, egymás elfogadása, udvariasság, figyelmesség.
- i) A család tisztelete, a szülők, nagyszülők megbecsülése, szeretete.
- j) Kulturált magatartás és kommunikáció a közösségben. Udvariasság, figyelmesség, mások szokásainak és tulajdonának tiszteletben tartása. Fegyelem és önfegyelem. Közösségi érzés, áldozatvállalás. Törekvés az előítélet-mentességre, a konfliktusok kezelésére, készség a megegyezésre.
- k) A Világ megismerésének igénye, igény a folyamatos önművelésre, az értékelés és önértékelés, valamint az önálló tanulás képességeinek kialakítására.
- l) A Világvallások kultúrateremtő- és közvetítő szerepének bemutatása, erkölcsi tanításaik megismertetése. Világnézeti semlegesség biztosítása.
- m) A szülőföld és Magyarország megismerése, szeretete, megóvása. A nemzeti kultúra ápolása: a nemzeti múlt megismerése, megértése, emlékeinek, hagyományainak, jelképeinek tisztelete, ápolása, megbecsülése. Egészséges nemzeti önbecsülés és hazaszeretet.
- n) A kisebbségben élő magyarságért érzett felelősség- és közösségvállalás. A hazánkban élő kisebbségek és más népek, nemzetek jogainak tisztelete, kultúrájuk, hagyományaik tiszteletben tartása.
- o) Az élet tisztelete, védelme. A természeti környezet megóvása. Az állatok és növények védelme, szeretete. Fogékonyság az élő- és élettelen természet szépsége iránt. Kulturált és környezettudatos magatartásra nevelés. A kulturált magatartás alapnormáinak elsajátíttatása, majd a magatartáskultúra fejlesztése (beszédkultúra, viselkedés, stb.).
- p) Az ember testi- és lelki egészsége. Az egészség megőrzésének fontossága. Az egészséges és kulturált életmód iránti igény. A testmozgás iránti igény. Az önellátás képességeinek kialakítása (tisztálkodás, öltözködés, étkezés, környezet rendben tartása).
- q) Az egészségvédelem (az egészségre káros szokások ismerete, elutasítása; a belesetek megelőzése).
- r) Kulturális és művelődési lehetőség, kínálat biztosítása, szakkörök, művészeti körök működtetése, kulturális programok szervezése, rendezése. Az egyetemes művészeti kultúra, az európai műveltség, a népi hagyományok értékeinek megőrzése, az értékmegőrzés formáinak kialakítása (zene-, tánc- és képzőművészet).
- s) A szocio-kulturális hátrányok kompenzálása, a társadalmi beilleszkedés segítése. A tanulás előfeltételeinek olyan mértékű biztosítása, hogy szociális gondok (étkezés hiánya, taneszközök hiánya, stb.) ne akadályozzák a gyermekeket tanulmányaikban. Tanulóink szeressék iskolánkat, kötődjenek hozzá. Következetes, igazságos, kiszámítható és családi iskolai légkör biztosítása, ahol a gyermekek jól érzik magukat és elismerik munkájuk eredményét. Tartalmas, színes diákközösségi élet kialakítása.
- t) Az alkotmányosság, a törvényesség, az állampolgári jogok tisztelete. Az emberek egyenlőségének elismerése. Az egyetemes emberi jogok tiszteletben tartása. Érdeklődés a társadalmi jelenségek és problémák iránt. Igénye a közéletiségre, a közösségi tevékenységekre. Törekvés a demokrácia érvényesítésére.
- u) Tudatos értékválasztásra és saját értékrendjük kialakítására történő ösztönzés.

A fenti feladatok megvalósításához szükséges eszközöket, az iskola biztosítja.

7. Nevelési céljaink megvalósulását illetően akkor tekintjük nevelői- és oktatói munkánkat sikeresnek, ha iskolánk végzős diákjainak legalább a 90%-a 8. évfolyam végén:
- minden tantárgyból megfelel az alapfokú nevelés-oktatás kerettanterveiben meghatározott továbbhaladás feltételeinek. (Természetesen elsődleges célunk az, hogy tanulóink többsége –

vagy több, mint 50%-a – a minimális követelmények teljesítésén túl az egyéni képességei alapján elvárható legjobb szinten feleljen meg az iskolánk helyi tantervében megfogalmazott követelményeknek.)

- rendelkezik olyan bővíthető, biztos ismeretekkel, készségekkel, képességekkel és jártasságokkal, amelyek képessé teszik őt arra, hogy a középiskolás követelményeknek a későbbiekben megfeleljen
- ismeri a kulturált viselkedéshez, az emberek közötti kapcsolatokhoz, valamint a közösségben éléshez szükséges viselkedés- és magatartásformákat
- határozott elképzeléssel bír, saját közelebbi és távolabbi jövőjét és sorsát illetően.

Az iskolánkban folyó nevelő-, oktató munka feladata, hogy a felsorolt értékeket elsajátítását elősegítse. Ezt szolgálják a nevelési program különböző fejezeteiben később meghatározásra kerülő tanórai és tanórán kívüli nevelési tevékenységek, valamint az e tevékenységekhez kapcsolódó folyamatos értékelés.

8. Nevelési céljaink megvalósítását segítik az iskola pedagógusai által alkalmazott személyiségfejlesztésre irányuló eljárások, nevelési módszerek.

8.1 Nevelési módszereink két nagy csoportra oszthatóak:

- 1.) Közvetlen (direkt) módszerek azok, amelyeknek alkalmazása során a nevelő közvetlenül személyes kapcsolat révén hat a tanulóra.
- 2.) Közvetett (indirekt) módszerek azok, amelyekben a nevelő hatás áttételesen, a tanulói közösségen keresztül érvényesül.

8.2 Iskolánk pedagógusai által alkalmazott közvetlen és közvetett nevelési eljárások:

	Közvetlen módszerek	Közvetett módszerek
1. Szokások kialakítását célzó, beidegző módszerek	Követelés Gyakoroltatás Segítségadás Ellenőrzés Ösztönzés	- A tanulói közösség tevékenységének megszervezése - Közös (közelebbi vagy távolabbi) célok kitűzése, elfogadtatása - Hagyományok kialakítása - Követelés - Ellenőrzés - Ösztönzés

2. Magatartási modellek bemutatása, közvetítése	<ul style="list-style-type: none"> - Elbeszélés - Tények és jelenségek bemutatása - Műalkotások bemutatása - A nevelő személyes példamutatása 	<ul style="list-style-type: none"> - A nevelő részvétele a tanulói közösség tevékenységében - A követendő egyéni és csoportos minták kiemelése a közösségi életből
3. Tudatosítás (meggyőződés kialakítása)	<ul style="list-style-type: none"> - Magyarázat, beszélgetés - A tanuló önálló elemző munkája 	<ul style="list-style-type: none"> - Felvilágosítás a betartandó magatartási normákról - Vita

A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok

Iskolánk nevelő és oktató munkájának alapvető feladata, hogy a tanulók személyiségét a különféle iskolai tevékenységek megszervezésével széleskörűen fejlessze.

Tanulóink személyiségfejlesztésével kapcsolatos feladataink:

1. A tanulók erkölcsi nevelése.

Feladata: Az alapvető erkölcsi értékek megismertetése, tudatosítása és meggyőződéssé alakítása. A köznevelés alapvető célja a tanulók erkölcsi érzékének fejlesztése, a cselekedeteikért és azok következményeiért viselt felelősségtudatuk elmélyítése, igazságérzetük kibontakoztatása, közösségi beilleszkedésük elősegítése, az önálló gondolkodásra és a majdani önálló, felelős életvitelre történő felkészülésük segítése. Az erkölcsi nevelés legyen életszerű: készítsen fel az elkerülhetetlen értékkonfliktusokra, segítsen választ találni a tanulók erkölcsi és életvezetési problémáira. Az erkölcsi nevelés lehetőséget nyújt az emberi lét és az embert körülvevő világ lényegi kérdéseinek különböző megközelítési módokat felölelő megértésére, megvitatására. Az iskolai közösség élete, tanárainak példamutatása támogatja a tanulók életében olyan nélkülözhetetlen készségek megalapozását és fejlesztését, mint a kötelességtudat, a munka megbecsülése, a mértéktartás, az együttérzés, a segítőkészség, a tisztelet és a tisztesség, a korrupció elleni fellépés, a türelem, a megértés, az elfogadás. A tanulást elősegítő beállítódások kialakítása –az önfegyelemtől a képzelőtehetségen át intellektuális érdeklődésük felkeltéséig – hatással lesz egész felnőtt életükre, és elősegíti helytállásukat a munka világában is.

2. A tanulók értelmi nevelése.

Feladata: Az értelmi képességek, illetve az önálló ismeretszerzéshez szükséges képességek kialakítása, fejlesztése. A világ megismerésére való törekvés igényének kialakítása.

3. A tanulók közösségi (társas kapcsolatokra felkészítő) nevelése.

Feladata: Az emberi együttélés szabályainak megismertetése. A társas kapcsolatok fontosságának tudatosítása, az együttműködési készség kialakítása. A kulturált magatartás és

kommunikáció elsajátítása. A pedagógus tervező tevékenységében épít a szociális tanulásban rejlő lehetőségekre.

4. A tanulók érzelmi (emocionális), környezettudatosságra nevelése.

Feladata: Az élő és élettelen környezet jelenségeire, a tanulók közösségeire és önmagukra irányuló helyes, cselekvésre és aktivitásra késztető érzelmek kialakítása. A környezettudatos magatartásra nevelés átfogó célja, hogy elősegítse a tanulók magatartásának, életvitelének kialakulását annak érdekében, hogy a felnövekvő nemzedék képes legyen a környezetmegóvására, elősegítve ezzel az élő természet fennmaradását és a társadalmak fenntartható fejlődését. A fenntartható fejlődés feltételezi az egész életen át tartó tanulást (long life learning), amelynek segítségével tájékozott és tevékeny állampolgárok nevelődnek, akik kreatívan gondolkodnak, eligazodnak a természet és a környezet, a társadalom, a jog és a gazdaság területén, és felelősséget vállalnak egyéni vagy közös tetteikért. Mindez úgy valósítható meg, ha különös figyelmet fordítunk a tanulók természettudományi gondolkodásmódjának fejlesztésére. Ha a tanulók érzékennyé válnak környezetük állapota iránt, akkor képesek lesznek a környezet sajátosságainak, minőségi változásainak megismerésére és elemi szintű értékelésére, a környezet természeti és ember alkotta értékeinek felismerésére és megőrzésére, a környezettel kapcsolatos állampolgári kötelességeik vállalására és jogaik gyakorlására. A környezet ismeretén és a személyes felelősségen alapuló környezetkímélő magatartásnak a tanulók életvitelét meghatározó erkölcsi alapelvnek kell lennie egyéni és közösségi szinten egyaránt. A környezeti nevelés során a tanulók ismerjék meg azokat a jelenlegi folyamatokat, amelyek következményeként bolygónkon környezeti válságjelenségek mutatkoznak. Konkrét hazai példákon ismerjék fel a társadalmi - gazdasági modernizáció egyénre gyakorolt pozitív és negatív hatásait a környezeti következmények tükrében. Értsék a fogyasztás és a környezeti erőforrások kapcsolatát, a fenntartható fogyasztás elvét. Kapcsolódjanak be közvetlen környezetük értékeinek megőrzésébe, gyarapításába. Életmódjukban a természet tisztelete, a felelősség, a környezeti károk megelőzése váljék meghatározóvá. A környezettudatos nevelés szervesen beépül az egészséges életmódra vonatkozó támogató intézményi munkarendbe.

5. A tanulók akaratí nevelése.

Feladata: Az önismeret, a tanulók saját személyiségének kibontakoztatására vonatkozó igény felébresztése. A kitartás, a szorgalom, a céltudatosság, az elkötelezettség kialakítása. Az egyén önmagához való viszonya, önmagáról alkotott képe, a személyiség belső diszpozíciói saját befogadó - alkotó tevékenysége során alakulnak ki, csakúgy, mint a személyiségre jellemző egyéb tulajdonságok. Az egyén maga határozza meg tevékenysége irányát, és aktivitásának mértéke, színvonala is nagymértékben függ az önmagáról, képességeiről, igényeiről alkotott képtől és az önmagával szemben támasztott elvárásoktól. A Nemzeti Alaptantervben (továbbiakban: Nat.) megnevezett értékek és kompetenciák csak akkor épülnek be a tanulók önképébe és válnak magatartást irányító tényezőkké, ha a tanulók maguk is részeseivé válnak az értékek megnevezésének, azonosításának, megértik következményeiket, és megismerik az elsajátított tudás, készségek működését, felhasználhatóságát. Ahhoz, hogy képesek legyenek énképükbe, önreflexióikba integrálni az elsajátított tudást, készségeket, tanulást segítő beállítódásokat, motívumokat, a tanítás - tanulás egész folyamatában gondoskodni kell arról is, hogy egyre kompetensebbnek érezzék magukat saját fejlődésük, sorsuk és életpályájuk alakításában. Az egyén önmagához való viszonyának alakításában alapvető célként tűzhető ki az önmegismerés és önkontroll; a felelősség önmagukért; az önállóság; az önfejlesztés igénye és az erre irányuló tevékenységek, valamint mindezek eredményeként a személyes méltóság.

6. A tanulók nemzeti és nemzetiségi nevelése.

Feladata: A szülőhely és a haza múltjának és jelenének megismertetése. A nemzeti és nemzetiségi hagyományok és kultúra megismertetése, emlékeinek tisztelete, ápolása, megbecsülése. A hazaszeretet érzésének felébresztése. Elengedhetetlen, hogy a tanulók ismerjék népünk kulturális örökségének jellemző sajátosságait, nemzeti kultúránk nagy múltú értékeit. Ennek során tanulmányozzák a kiemelkedő magyar történelmi személyiségek, tudósok, feltalálók, művészek, írók, költők, sportolók tevékenységét, munkásságát, ismerjék meg a haza földrajzát, irodalmát, történelmét, mindennapi életét. Sajátítsák el azokat az ismereteket, gyakorolják azokat az egyéni és közösségi tevékenységeket, amelyek az otthon, a lakóhely, a szülőföld, a haza és népei megismeréséhez, megbecsüléséhez, az ezekkel való azonosuláshoz vezetnek. Ismerjék meg a városi és a falusi élet hagyományait, jellegzetességeit.

Fontos feladat a harmonikus kapcsolat elősegítése a természeti és a társadalmi környezettel, a nemzettudat megalapozása, a nemzeti önismeret, a hazaszeretet elmélyítése és ettől elválaszthatatlan módon a hazánkban és szomszédságunkban élő más népek, népcsoportok értékeinek, történelmének, hagyományainak megbecsülése. A Nat. a fiatalokat a szűkebb és tágabb környezet történelmi, kulturális és vallási emlékeinek, hagyományainak feltárására, ápolására, az ezekért végzett egyéni és közösségi tevékenységre ösztönzi.

7. A tanulók állampolgári nevelése.

Feladata: A demokratikus jogállamban a társadalom fejlődésének és az egyén sikerességének, boldogulásának s nem ritkán boldogságának is egyik fontos feltétele az egyén részvétele a civil társadalomban, a lakóhelyi, szakmai, kulturális és politikai közösség életében. Olyan részvétel, amelyet a megfelelő tudás, a társadalmi együttélés szabályainak kölcsönös betartása, az erőszakmentesség jellemez, és az emberi jogok, a demokrácia értékeinek tisztelete vezérel. Alapvető feladat olyan formális, nem formális és informális tanulási lehetőségek biztosítása, amelyek elősegítik a tanulók aktív állampolgárrá válását. Az aktív állampolgári léthez ismeretek, képességek, megfelelő beállítottság és motiváltság szükséges. A megfelelő ismeretek az ember és társadalom műveltségi területre koncentrálnak, a képességek, értékorientációk, beállítódások fejlődéséhez az iskolai tanulás teljes folyamata és az iskolai élet teremthet lehetőségeket. Az aktív állampolgári magatartáshoz szükséges rész-képességek (pl. a társadalmi viszonyrendszerek felismerésének képessége, az egyenlő bánásmódhoz való jog felismerésének képessége, a konfliktuskezelés, a humanitárius segítségnyújtás, az együttműködés képessége), értékorientációk, beállítódások (pl. felelősség, autonóm cselekvés, megbízhatóság, tolerancia, társadalmilag elfogadott viselkedés) elsajátítását döntően a tanulók aktív részvételére építő tanítás - és tanulásszervezési eljárások minősége, illetve az iskolai élet demokratikus gyakorlata biztosíthatja.

8. A tanulók munkára nevelése.

Feladata: Az emberek által végzett munka fontosságának tudatosítása. A tanulók önellátására és környezetük rendben tartására irányuló tevékenységek gyakoroltatása. A gazdálkodás és a pénz világára vonatkozó tudás nélkül nem érthetjük meg a bennünket körülvevő világ számunkra fontos folyamatainak jelentős hányadát; e tudás általános műveltségünk részévé vált. A gazdaság alapvető összefüggéseit értő és a javakkal okosan gazdálkodni képes egyének nélkül nem képzelhető el sem működő demokrácia, sem életképes piacgazdaság. Minden olyan országnak, amely anyagi biztonságra törekszik és szeretne helytállni a globális versenyterben, elemi érdeke, hogy állampolgárai nyitottak legyenek a gazdaság világa felé. A társadalom számára is nélkülözhetetlen, hogy tagjaiban pozitív attitűd alakuljon ki az értékteremtő munka, a

javakkal való gazdálkodás és a gazdasági ésszerűség iránt. Értsék a fogyasztás gazdaságot mozgató szerepét, saját fogyasztói magatartásuk jelentőségét, felelősségét.

9. A tanulók egészséges életmódra történő nevelése.

Feladata: A tanulók testi képességeinek fejlesztése, a testmozgás iránti igény felkeltése. Egészséges, edzett személyiség kialakítása. Az egészséges életmód és az egészségvédelem fontosságának tudatosítása, az egészséges életmód iránti igény kialakítása. Az iskolára nagy feladat és felelősség hárul a felnövekvő nemzedékek egészséges életmódra nevelésében, minden tevékenységével szolgálnia kell a tanulók egészséges testi, lelki és szociális fejlődését. Feladata, hogy személyi és tárgyi környezetével segítse azoknak a pozitív beállítódásoknak, magatartásoknak és szokásoknak a kialakulását, amelyek a tanulók, a fiatalok egészséges életvitellel kapcsolatos szemléletét és magatartását fejlesztik.

Az egészséges életmódra nevelés nemcsak a betegségek megelőzésének módjára tanít, hanem az egészséges állapot örömteli megélésére és a harmonikus élet értéként való tiszteltetésére is nevel. A pedagógusok készítsék fel a tanulókat arra, hogy önálló, életükben életmódjukra vonatkozóan helyes döntéseket tudjanak hozni, egészséges életvitelt alakítsanak ki, és a konfliktusokat képesek legyenek megoldani. Fejlesszék a beteg, sérült és fogyatékos emberek iránti elfogadó és segítőkész magatartást (inkluzivitás). Ismertessék meg a környezet – elsősorban a háztartás, az iskola és a közlekedés, a veszélyes anyagok – egészséget, testi épséget veszélyeztető leggyakoribb tényezőit. Készítsenek fel a veszélyhelyzetek egyéni és közösségi szintű megelőzésére, kezelésére. Az iskola feladata az is, hogy felkészítsen az önálló gyalogos közlekedésre, a tömegközlekedési eszközök használatára, az utas balesetek elkerülésének módjaira. Figyelmet kell fordítani a

veszélyes anyagok, illetve készítmények helyes kezelésére, legfontosabb szabályaira (felismerésére, tárolására). Nyújtson támogatást a tanulóknak – különösen a serdülőknek – a káros függőségekhez vezető szokások (pl. dohányzás, alkohol- és drogfogyasztás, helytelen táplálkozás) kialakulásának megelőzésében. Az iskola megkerülhetetlen feladata, hogy foglalkozzon a szexuális kultúra és magatartás kérdéseivel, a családi életre, a felelős, örömteli párkapcsolatokra történő felkészítéssel. Az egészséges, harmonikus életvitelt megalapozó szokások a tanulók cselekvő, tevékeny részvételével alakíthatók ki. Fontos, hogy az iskolai környezet is biztosítsa az egészséges testi, lelki, szociális fejlődést. Ebben a pedagógusok életvitelének is jelentős szerepe van.

A humanizáció és a szocializáció elve a személyiségfejlesztésben

Pedagógiai programunk rendszerképző eleme a „**humanizáció**” elve, vagyis a gyermekek számára a nekik megfelelő nevelés-oktatás (személyiségfejlődés) biztosítása, ebben az esélyek közelítése, konstruktív magatartás- és tevékenységformák által, illetve a személyiség ösztönző tényezőinek fejlesztésével. Pedagógiai rendszerünkben hangsúlyos az **egyéni irányuló figyelem**, melyet a szeretet, az elfogadás, a felelősségvállalás, a differenciált fejlesztés, az értékkeresés, stb., – s ennek megfelelően a tevékenységi lehetőség gazdagsága jellemez. Ennek az irányultságnak alapvető célja, a személyiségnek olyan sajátosságok, értékek felé segítése, mint

- a tudás (ismeretek, jártasságok, készségek, képességek, szokások),
- a tanulni tudás (tanulási képesség, tanulási technikák),
- az életterv, ambíció, önismeret, optimizmus, önmenedzselés, magabiztosság, autonómia-igény,
- a szorgalom, akarat, jellem, az önkifejezés képességei,

- a testi, lelki egészség,
- az alapfokú művészetoktatásban a testi-lelki teherbírás,
- a művészeti előadásokhoz szükséges önfegyelem,
- az alapfokú művészetoktatásban érzelmi nyitottság, a fantázia, a kreativitás és improvizációs készség, stb.

A művészetoktatásban a gyermek a tánc tanulásán keresztül fejleszti akaratát, ízlését, alkalmazkodóképességét.

A másik póluson a **szocializáció, a szociális intelligencia fejlesztése** kap prioritást, mint a társadalmi, közösségi lét feltétele. Itt olyan sajátosságok, értékek irányába történik a fejlesztés, mint

- kommunikációs készség,
- együttműködés, segítőkészség,
- kapcsolatteremtő képesség,
- konfliktuskezelés,
- Tolerancia-elfogadóviszonyulás, empátia,
- önzetlenség,
- boldogság,
- megfontoltság,
- mások megismerésére törekvés, mások helyes megítélése,
- becsületesség, normatartás, belső kontrollosság,
- demokratikus értékrend megismerése,
- környezettudatosság

A gyermekek a tanítási órákon, a tanórán kívüli foglalkozásokon, az osztályfőnöki és napközi otthoni nevelőmunkában mindig

- kapjanak lehetőséget és ösztönzést a pozitív irányú változásra, az általuk elfogadott normáknak megfelelő cselekvésre, tevékenységre, tudásuk produkálására, minél több kompetencia-körben (kognitív, technikai, szociális, ökológiai, én-kompetencia),
- kapjanak lehetőséget tehetségük kibontakoztatására, az egyéni ütemű fejlődésre, s váljanak nyilvánvalóvá értékeik,
- élvezzenek nagyobb szabadságfokot, bizalmat, szeretetet, s legyenek stabil kötődéseik, kapcsolataik.

A személyiség **ösztönző tényezőinek** (szokások, életterv, meggyőződés, jellem) fejlesztése a konstruktív magatartás és tevékenységformák gyakorlása által jelentheti az egész életre ható sajátosságcsoporthoz kialakulását, rögzülését. Ennek alapja a **tanulók tevékenysége**. A fejlődés az impulzív, a tekintélyi, a szociális szabályozáson át vezet az autonóm vezérlésű szabályozásig, vagyis a konstruktív életvezetésig. Ezt a szabályozó szerepet a nevelési tényezők biztosítják (szülők, pedagógusok, más felnőttek, kortársak, feladatok, interakciók, közvetett és közvetlen hatások).

Pedagógiai rendszerünk **a gyermek számára is a fejlődés, a siker lehetőségét** kínálja. Tudjuk, hogy az iskolába lépésig kialakult fejlődésbeli különbségek háttérben több ok is előfordulhat (mentális fejlettség eltolódásai, az adottságbeli különbségek, a szociális környezet különbségei, stb.), s ezek a különbségek gyakran kiküszöbölhetetlenek. Vállaljuk azonban a pedagógiai feladatot, hogy **az egyes gyermek fejlődési esélyeit közelíteni kell**, ami messze nem ugyanazon fejlettségi fokot céloz meg, hanem az egyén adottságaival, képességeivel és egyéb lehetőségeivel megalapozott fejlődést. A NAT, a kerettantervre épülő helyi tanterveink lehetővé

teszik az egyes gyermek fejlesztésében való gondolkodást is, tehát nem hat a „menetelés” kényszere, **nem szükségszerű, hogy az egyéni adottságok negatív diszkriminációt eredményezzenek**. Ez a szemlélet a különbségek egyik megnyilvánulásaként számol a **tehetséggondozással** is. Ezen a sávon **nem az ismeretek mennyiségi többletét hangsúlyozzuk**, nem is az elsajátítás tempóját, sokkal inkább az **elsajátítás mélységében** és a **képességfejlesztésben** elérhető többletet.

Nagyobb szerepet kívánunk szánni a külső, egyetemesebb mércével mért sikerek és az önmagához mért sikerek – erkölcsi, anyagi – **elismerésének**. Értékelési rendszerünk honorálja az egyén erőfeszítéseit, ugyanakkor az egyénre, csoportra, évfolyamra, iskolára vonatkozó objektív jelzéseinek az országos standardokkal való összehasonlításával olyan információkat közöl, amely orientálja szülői, gyermeki aspirációkat, értékelhetővé teszi a pedagógiai munka eredményeit, hatékonyságát, – egyénenként és tantestületi szinten is.

Az iskola arra törekszik, hogy minden ellenható társadalmi tendencia ellenére megtalálja a megfelelő partnereket, amelyek közreműködnek, és hatékonyan segítik a személyiség fejlesztését. **A szülők, a család szerepét a továbbiakban sem lesz képes átvállalni az oktatási rendszer.** A hagyományossá vált kapcsolattartási formák hatékonyságának és minőségének emelésére kell törekednünk. Ezért fontos a rendszer működtetésében az osztályfőnök egyénisége, szakmai felkészültsége, hiszen a szülő, ugyanakkor a tanuló is nagyon sok esetben az osztályfőnöktől kapja az elsődleges információkat az iskoláról.

A személyiségfejlesztés teendői az alapfokú oktatás négy szakaszában jelentkeznek:

- bevezető szakasz: első és második évfolyam,
- kezdő szakasz: harmadik és negyedik évfolyam,
- alapozó szakasz: ötödik és hatodik évfolyam,
- fejlesztő szakasz: hetedik és nyolcadik évfolyam.

Kiemelt feladataink

a) a tanulók érzelmi, akarati jegyeinek gazdagítása, önismeretük fejlesztése terén: • **a bevezető és kezdő szakaszban:**

- a motiváltság fejlesztése (megismerési vágy, alkotásvágy, teljesítményvágy, kíváncsiság, felfedezési vágy, játékszeret, érdeklődés)
- a képesség fejlesztése (tapasztalás, felismerés, megfigyelési képesség, megismerési képesség, írás és értő olvasás, beszéd és beszédértés, tanulási képesség)

• **az alapozó és fejlesztő szakaszban:**

- a motiváltság fejlesztése (tanulási kötelességtudat, továbbtanulási szándék, önfejlesztési igény) - a képesség fejlesztése (absztrahálás, problémamegoldás, viszonyítás, általánosítás, osztályozás, bizonyítási képesség, asszociálás)

b) a tanulók életvitelével, az egészséges életmódra, a pozitív életszemléletre neveléssel kapcsolatos személyiségjegyek gazdagítása terén:

- **a bevezető és kezdő szakaszban:**
- egészségvédő öntevékenység,
- befogadóképesség, önkifejezési, önellátási képesség, - természettudat kialakítása.
- **az alapozó és fejlesztő szakaszban:**
- egészségvédő öntevékenység önállósulása,

- a kitartás, a szorgalom, a céltudatosság, az elkötelezettség kialakulása
- önmegismerő, önértékelő, önfejlesztő képesség kialakítása (emberismeret, pályaválasztás, tehetséggondozás),
- kreativitás, önkifejezés fejlesztése, befogadói képesség,
- valós énkép (önbizalom, önbecsülés), önállósulási és öntevékenységi vágy felkeltése,
- drogrevenió, egészségkárosító szokások elkerülése, tudatos egészségvédő viselkedés,
- a sport, mint aktív életforma elfogadása.

c) a magatartás- és a viselkedéskultúra személyiségjegyeinek gazdagítása terén:

- a bevezető és kezdő szakaszban:
  - szociális hajlamok szokásainak kialakítása,
  - segítség, együttműködés, versengés, siker- és kudarcfeldolgozás,
- alkalmazkodás az alapozó és fejlesztő szakaszban:
  - meggyőződés, az előítéletek legyőzése,
  - empátia, tolerancia kialakítása
  - konfliktuskezelés, vitakészség (érvelés, meggyőzés) formálása.

Szakszerűen és eredményesen alkalmazza a konfliktusok megelőzésének és kezelésének módszereit.

Iskolapszichológus alkalmazása az intézményben

Az iskola- és óvodapszichológia alkalmazása Magyarországon az 1980-as évek közepére vezethető vissza.

Az elmúlt közel három évtizedes magyarországi gyakorlat tapasztalatai és a nemzetközi szakirodalom alapján **az iskola- és óvodapszichológusi munkának öt markáns jellemzője** fogalmazható meg.

1. Preventív szemlélet: A szakmai gondolkodást a preventív szemlélet határozza meg, elsődleges feladat az egészséges életmód és pszichés jóllét elősegítése, ezáltal a problémák keletkezésének megelőzése.

2. Kliensek széles köre: Az iskola- és óvodapszichológus kliense a nevelési-oktatási intézmény minden szereplője. A gyermekek, illetve tanulók mellett a velük foglalkozó pedagógusok, az iskola egésze és a szülők is a kliensek köréhez tartoznak.

3. Indirekt munkamód előnyben részesítése: A feladatkör direkt és indirekt szolgáltatásból áll, amelyben az indirekt szolgáltatások – elsősorban a pedagógus konzultáció – a prioritást élvező munkamód.

4. A fejlődéslélektani szempontok figyelembe vétele nem csupán az adott gyermek életkori jellemzőinek figyelembe vételét jelenti, hanem a fejlődés és a fejlesztés lehetőségeinek és az adott gyermek erősségeinek számbavételét is.

5. Rendszerszemléletű megközelítés: Az ökológiai, illetve rendszerszemléletű megközelítés lényege, hogy az adott problémát mindig a teljes társas kontextus figyelembevételével elemezzük, és oldjuk meg. A megoldásba bevont szereplők körének meghatározásában nem csupán az összes érintettet, hanem a potenciális segítőköt is számba vesszük. „A nevelési-oktatási intézményben alkalmazott óvodapszichológus, iskolapszichológus ellátja az e §-ban meghatározott feladatokat, amelyek elsődleges célja a gyermek, a tanuló személyiségfejlesztése, lelki egészségvédelme, továbbá a nevelő-oktató munka hatékonyságának segítése.” A munkavégzés során a fentiekben nevezett pszichológus feladatvégzési helye a nevelési-oktatási intézmény, melyben biztosítani szükséges számára a

munkavégzés feltételeit megteremtő infrastruktúrát, valamint a feladatellátáshoz elengedhetetlen eszközöket.

A nevelési-oktatási intézményekben alkalmazott pszichológus a szakmai protokollok útmutatása, valamint a képzése során elsajátított ismeretei és készségei alapján, a mindenkori munkahelye aktuális problématerületeit figyelembe véve, munkaprofilját alapvetően önállóan alakítja ki. Munkájával kapcsolatos nem adminisztratív jellegű ellenőrzést, feladatellátására vonatkozó irányítást, kezdeményezést és értékelést csak szakterületének előírásai szerinti képzettségű szakembertől fogadhat el. Munkavégzése mindenkor összhangban kell, hogy legyen a Szakmai Etikai Kódex alapelveivel, valamint a mindenkori jogszabályokkal. Az iskola- és óvodapszichológusi szolgáltatás kiterjed a köznevelési intézménybe járó gyermekekre, tanulóira, szülőikre, gondviselőikre és a pedagógusokra is. A kliens fogalma az iskola- és óvodapszichológusi területen más értelmezési kontextust igényel, mint a szakszolgálati munka azon területein, ahol a fejlesztést igénylő vagy terápiás ellátásban részesülő gyermekek, tanulók körében gondolkodunk. Az iskola- és óvodapszichológiában célszerű megkülönböztetni az adott eset szempontjából elsődlegesen és másodlagosan érintettek körét. Ezt a megkülönböztetést nem csak abban az értelemben tesszük, hogy egy probléma, például egy gyermek, tanuló problémás viselkedése, a pedagógus pszichés állapotára is hatással van, hanem abban az értelemben is, hogy az indirekt szolgáltatások esetén a kliensre másokon keresztül gyakorolunk hatást. Másodlagosan érintett kliensek az intézményekben dolgozó pszichológusok esetében megtalálhatóak. Indirekt szolgáltatás nyújtása a kliens számára iskolai és óvodai környezetben jellemzően a pedagógus konzultáció során valósul meg,

Az iskola- és óvodapszichológus kliensei:

- 1 a. a gyermek/serdülő egyéni helyzetben,
- b. gyermekcsoport, serdülő csoport (nehezen beilleszkedő óvodások támogatása, osztályfelmérések visszajelzése alcsoportokban, pályaválasztási csoport, kortárs segítők csoportja, tanulási és teljesítményproblémákkal küzdők csoportja, önismereti csoportok),
- c. óvodai csoport, iskolai osztály (tanulási problémák preventív szűrése óvodai csoportban, felmérések visszajelzése osztályokról, tematikus beszélgetések, pszichológiai ismeretterjesztés),
- d. szülő/gondviselő: apa és anya egyénileg vagy együtt, de megjelenhet a nagyszülő, nevelőszülő is, amennyiben ő a gyermek gyámja, átmeneti vagy tartós gondviselője,
- e. szülőcsoport (tematikus előadások, több gyermeket érintő problémahelyzet megoldására összehívott szülői esetmegbeszélő/problémakezelő csoport),
- f. pedagógus egyéni helyzetben (tanítási és/vagy nevelési probléma kezelését elősegítő konzultációs folyamat, tanácsadás, intervenció lépések kidolgozása, nyomon követése),
- g. pedagógus csoport (osztálytermi kommunikációs és problémamegoldó kompetenciák fejlesztése, problémafókuszú és/vagy tanuló fókuszú esetmegbeszélés, problémamegoldás, érzelmi intelligencia-tréning),
- h. intézményvezető(k), i. az intézmény szervezeti alcsoportjai (alsó- vagy felső tagozatosok, az érettségiző osztályok, a kezdő osztályok, óvodai munkaközösségek),
- j. a szervezet egésze (minden évfolyamra kiterjedő felmérés iskolai osztályokban/ óvodai csoportokban, értékorientáció, a társas kapcsolatok, az osztályklíma, a tanulási motiváció témakörökben)

Az iskola- és óvodapszichológusok szakmai együttműködő partnerei:

- a. az egymással kapcsolódó intézmények pszichológusai (pl. az óvoda- és a beiskolázási körzet iskolája, partneriskolák: az általános és a középiskola viszonylatában),
- b. a nevelési-oktatási intézményben dolgozó, a pedagógiai munkát segítő szakemberek (fejlesztő pedagógus, logopédus, gyógypedagógus, gyógytornász),
- c. gyermekvédelmi, családgondozó intézmények szakemberei,

- d. a szakszolgálat munkatársai, különös tekintettel a szakértői bizottság, nevelési tanácsadás, pályaválasztás és tehetséggondozás szakembereire,
- e. iskolaorvos, védőnő, gyermekorvos,
- f. gyermekpszichiáter

Az iskolapszichológiai és óvodapszichológiai feladatok ellátásához szükséges infrastruktúra

A minőségi munkavégzéshez mind az iskola-, mind az óvodapszichológus esetében az infrastrukturális feltételeknek meg kell lenniük. Ezeknek van egy olyan minimális szintje, ami nélkül nem képzelhető el a munka megvalósítása még a feladatkör szűkítése esetén sem, ezeket a rendeleti szabályozásban megtaláljuk. A 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet rögzíti az óvodákban és iskolákban biztosítandó tárgyi feltételeket. Az óvodák esetén óvodapszichológusi szobát, asztalt négy székkal, szőnyeget és könyvek, iratok tárolására is alkalmas polcot ír elő kötelezően. Az iskola esetén se sokkal részletesebb a rendelet, polc helyett zárható iratszekrényt, az előzőekben említett egyéb eszközökön kívül ruhatároló fogast, szeméttárolót, és a munkavégzés eszközei közül számítógépet perifériákkal és telefonkészüléket határoz meg.

Munkavégzéshez használt helyiség és berendezési tárgy szükséglet

A rendeletileg szabályozott pszichológusi szoba és berendezési tárgyain túl a berendezési tárgyak közt az óvodapszichológus esetén is szükséges olyan zárható iratszekrény, ahol a személyes információkat tartalmazó vizsgálati eredmények és szakmai feljegyzések tárolhatóak. Az iskola-, óvodapszichológus által használt helyiségnek a munkavégzés jellege miatt az alábbi szakmai kritériumoknak kell megfelelnie: A helyiségnek védettnek kell lennie a beszűrődő erős zajoktól, és a pszichológus szoba falán nem szűrődhet át a szobában folyó beszélgetés. A tanácsadás ideje alatt a helyiséget kizárólagosan a pszichológus használhatja, a váratlan benyitás lehetősége miatt. A helyiség méretének és a bútor összetételének olyannak kell lennie, hogy azok biztosítsák a kisebb gyermek számára a helyiségben történő játék lehetőségét, és lehetővé tegyék bármely korosztály, illetve a szülők számára az egyéni tanácsadás, egyéni konzultáció megvalósítását. A helyiség mérete és a bútorok összetétele szempontjából kedvezőbb az olyan infrastrukturális ellátás, ahol legalább 3-4 személy a zsúfoltság érzésétől mentesen egyszerre lehet jelen a tanácsadási/konzultációs üléseken. A megfelelő helyiségen túl szükség van alapvető technikai eszközökre, a foglalkozások tartásához szükséges eszközökre és a munkavégzéshez szükséges diagnosztikus eszközökre is.

Technikai eszközszükséglet Számítógép használat korlátlan internet hozzáféréssel. A nevelési-oktatási intézményben dolgozókkal való rendszeres kommunikációra legalkalmasabb az elektronikus levelezőrendszeren keresztül létrehozható csoportos levelezőlista. Ezen keresztül nem csak a koordinátor létesíthet kapcsolatot a terepen dolgozókkal, de nekik is lehetőségük van egymással e-mailen keresztül szakmai problémákat, információkat megosztani. Ehhez a kommunikációs formához azonban a személyes és különleges státuszú adatok védelmére vonatkozó útmutatót szükséges összeállítani, amelynek tartalmaznia kell, hogy a munkaszervezésnek mely tartalmi kerülhetnek ilyen típusú nyílt felületre. A kliensek azonosíthatósága, megnevezése és a szakmai beavatkozások tárgyát képező magatartási problémák összekapcsolása a kliensek azonosíthatóságával nem jelenhet meg a nyilvános levelezőrendszerekben. A korlátlan internethasználat másik fontos szerepe, hogy biztosítja a szakanyagok megkeresését, letöltését, szakcikk, tudásbázisok elérését hazai és nemzetközi portálokon. Ezeket az információkat a koordinátor szakmai szempontokból értékelve, szükség esetén szelektálva (hiszen az internetes források minősége nem mindig kellően igényes) továbbíthatja a terepen dolgozók felé, illetve felhasználhatja mérések, elemzések készítésekor, valamint a szakmai önfejlesztésben. A szélessávú internethez való hozzáférés lehetővé teszi továbbá az internetes telefon vagy Skype használatát, ami lényegében ingyenesen biztosítja a

terepen dolgozókkal való élő kommunikáció lehetőségét, akár egyéni, akár konferenciahívás lebonyolítását. Fénymásoló használat: A szakszolgálatban rendelkezésre álló tesztek mellett az iskolapszichológia számos kérdőívet használ. Ezek sokszorosításához jelentős fénymásolási kapacításra van szükség (pl. képességszűrés, pályaválasztás, közösségek vizsgálata stb.) A fénymásolási igények megfogalmazásakor érdemes gazdasági és környezetvédelmi szempontokra is tekintettel lenni és amennyiben lehetséges, a papíralapú nagy volumenű szűrővizsgálatokat online kérdőíves rendszer használatával kiváltani. Erre természetesen csak akkor van lehetőség, ha az iskola-, óvodapszichológus koordinátor, valamint a vizsgálati személyek köre egyaránt rendelkezik internetelérésre képes technikai eszközökkel (lásd fent). Telefonhasználat: A kapcsolatfelvételhez, egyeztetésekhez (szülők megkeresése, külső intézmények szakembereivel való kapcsolatba lépés, információcsere) szükséges a saját használatú telefon, és szükség lehet dokumentumok továbbítására vagy fogadására, amihez szkennert is szükséges lehet.

A foglalkozástartás eszközei

Az iskola- és óvodapszichológus és a koordinátor összetett kliensköréből, valamint feladataiból adódóan a foglalkozásokhoz szükséges eszközök köre is rendkívül változatos. Léteznek alapeszközök, amelyekre rendszeresen szüksége van. *Alapvető eszközök:* • Rajzeszközök (színes ceruza, papír, olló stb.): Ezeknek a körét nem érdemes részleteiben meghatározni, mert ez az adott korosztály, illetve a pszichológus egyéni stílusa és használt módszerei függvényében természetesen változik, azonban a fogyóeszközök pótlására éves keret biztosítandó. • Ismerkedést, bemelegedést, kommunikációt segítő eszközök: játéktárgyak, papírképek, mesekönyv, labda, bábok stb. • Csoportos foglalkozásokhoz esetenként speciális eszközökre is szükség lehet (pl. serdülőcsoport vezetésénél kreatív eszközök, gyurma, színes papírok, gyöngy stb.). • Tíz év alatti gyermekek esetén gyermekasztal és kisszék, szőnyeg. • Információátadást, tájékoztatást segítő eszközök (igény szerint), pl. faliújság. • Kényelmes beszélgetésre, konzultációra alkalmas 2-3 ülőhely. • Óra (halk falióra, stopper).

Szűrésre és állapotmegismerésre szolgáló eszközök: Az iskola- és óvodapszichológusi munka során olyan módszerek használata szükséges, amelyek megfelelnek az Alapprotokollban megfogalmazott szempontoknak, szakmai követelményeknek.

A munkavégzés dokumentálása a munkáltató felé

A nevelési-oktatási intézmények minden dolgozója, így az iskola- és óvodapszichológusok is munkaköri leírás alapján végzik munkájukat. Ebben az iskola- és óvodapszichológusokra vonatkozó törvényi előírások, a szakmai szempontok és a helyi igények figyelembevételével kell a feladatokat meghatározni.

Az iskolapszichológus jogai és kötelességei az iskolában.

Az intézményben működő iskolapszichológusnak joga van ahhoz, hogy

- önálló helyiséggel és a munkaigényeknek megfelelő bútorzattal, anyagokkal, a minőségi munkavégzéshez szükséges eszközökkel rendelkezzen;
- elláthassa a munkaköri leírásában rögzített feladatait, ezen belül konzultációt kezdeményezzen a pedagógussal, szülővel, pszichológiai tanácsadást nyújtson egyéni helyzetben gyermeknek/serdülőnek vagy gyermek-/serdülőcsoportnak, tanulást és közösségfejlesztést segítő felméréseket végezzen az iskolai osztályokban, a gyermek fejlődését segítő egyéni képességvizsgálatokat és a személyes erőforrásait feltáró személyiségvizsgálatokat végezzen, melyekkel a gyermek jobb megismerését és a pedagógiai munka differenciálását segíti elő,
- tanítási óra, pedagógiai foglalkozás időpontjában, azzal párhuzamosan, a pedagógussal egyeztetve, egyéni (nem csoportos) pszichológiai tanácsadás érdekében, saját szobájában

fogadjon gyermeket, melynek során a gyermek távolmaradása a tanítási óráról engedélyezett, és nem von maga után szankciókat.

Az intézményben működő iskolapszichológusnak kötelessége

- figyelembe venni munkavégzése során, hogy szolgáltatásai nyújtása alkalmával a gyermekek jogai és az őket gondozó szülők, pedagógusok jogai ne sérüljenek, tartsa szem előtt, hogy munkája alapvetően a bizalmon alapul,
- a pszichológusok Szakmai Etikai Kódexe (SZEK) alapján szervezni munkáját különösképpen az információk megosztásának és a titoktartásnak vonatkozásában
- munkájának megvalósításában támaszkodjon az Iskolapszichológia Szakmai Protokolljának (ISZP) útmutatásaira és a munkaköri leírásában foglaltakra.

A teljeskörű egészségfejlesztéssel összefüggő feladatok

Az iskola feladata, hogy személyi és tárgyi környezetével segítse azokat a pozitív beállítódásokat, magatartási formáknak és szokásoknak a kialakítását, amelyek a gyermekek egészségi állapotát javítják. Az egészséges életmódra nevelés nemcsak a betegségek megelőzésére tanít, hanem a harmonikus élet értéként való tiszteletére is nevel, a tanulók legyenek képesek életmódjukra vonatkozóan helyes döntéseket hozni, egészséges életvitelt kialakítani, konfliktusokat megoldani, magatartásuk legyen embertársaik iránt elfogadó és segítőkész, kerüljék az egészséget, testi épséget veszélyeztető tényezőket. Az iskola feladata, hogy környezetével, nevelői beállítottságával segítse a testi-lelki-szociális fejlődést.

1. Az iskola egészségnevelési tevékenységének kiemelt feladatai:

- a tanulók korszerű ismeretekkel és az azok gyakorlásához szükséges készségekkel és jártasságokkal rendelkezzenek egészségük megőrzése és védelme érdekében;
- tanulóinknak bemutatjuk és gyakoroltatjuk velük az egészséges életmód gyakorlását szolgáló tevékenységi formákat, az egészségbarát viselkedésformákat;
- a tanulók az életkoruknak megfelelő szinten – a tanórai és a tanórán kívüli foglalkozások keretében – foglalkoznak az egészség megőrzésének szempontjából legfontosabb ismeretekkel
  - a táplálkozás,
  - az alkohol- és kábítószer fogyasztás, dohányzás káros hatásai a szervezetre,
  - a családi és kortárskapcsolatok,
  - a környezet védelme,
  - az aktív életmód, a sport,
  - a személyes higiénia,
  - az elsősegély-nyújtás alapismeretei, - a szexuális fejlődés területén.

2. Mentálhigiénés feladatok:

A nevelés – az egyéni képességek figyelembe vételével – a gyermeki személyiség egészére irányuljon. Az osztályfőnöki nevelőmunka a különböző életmódminták elemzésével a helytelen életvitel megelőzését szolgálja, nagyon fontos a hibás viselkedés – düh, harag, agresszió, intolerancia, durvaság – megelőzése.

Biztosítjuk a prevenciós programok működését az egészségre káros szokások megelőzésére (együttműködve az egészségügyi hálózat szakembereivel: iskolaorvos, védőnő, ÁNTSZ, rendőrség)

3. A teljes körű egészségfejlesztés megvalósulása a tanórai foglalkozásokon

Testnevelés órákon

- a. Mozgásos tevékenységek
- b. A mindennapos testnevelés mellett tovább bővítjük a mindennapos testmozgás lehetőségét tömegsport órák, kézilabda és futball szakkör szervezésével bővítésével, - az első-negyedik évfolyamon játékos és egészségfejlesztő testmozgást szervezünk,
- sportrendezvényeket, sportnapokat, erdei túrákat, programokat, táborozásokat szervezünk,
  - néptánc oktatást tartunk tanórákon,
  - elősegítjük, hogy diákjaink iskolán kívüli sportegyesületben is sportolhassanak,
  - a mindennapos testnevelés keretében olyan sportjátékokat is szervezünk, melyek a játék örömein túl a helyes testtartás kialakításában, megőrzésében és a testedzés megszerettetésében fontosak.

A testi nevelés rendje

Az egészséges tanulókat a testnevelés óráról átmeneti időre is csak az iskolaorvos mentheti fel szakorvosi vélemény alapján. A tanuló részt vesz a tanórán, de nem dolgozik. A tanulók egy részének egészségi állapota indokolhatja, hogy az iskolaorvos könnyített vagy gyógytestnevelési foglalkozást írjon elő a számukra. A **könnyített testnevelés** során az érintett tanuló részt vesz ugyan az óratervi testnevelés órán, de bizonyos mozgásokat és gyakorlatokat – állapotától függően – nem kell végrehajtania. Az iskolaorvos – a szakorvosi vélemény figyelembe vételével – a tanulókat gyógytestnevelési foglalkozásokra utalhatja, ahol megjelenésük és aktív részvételük kötelező.

A testnevelést tanítók a mindennapos munka során:

- alkalmazzák a tartásjavító gerinctorna gyakorlatait;
- fejlesztik a motoros - és koordinációs - képességeket az életkori sajátosságokhoz igazítva;
- ügyelnek a sportjátékok, az atlétika, a torna gyakorlatanyagának tervszerű, folyamatosan kontrollált, a „fair play” szellemében történő végrehajtására;
- figyelemmel kísérik az alapvető testápolás, öltözködés és egyéb higiénés normák betartását /beleértve a környezet állapotát/;
- előtérbe helyezik a mozgásból eredő esztétikum, örömszerzés funkcióit;
- felhívják a figyelmet a sportból eredő balesetveszélyekre, sérülési lehetőségekre, illetve ezek megelőzésének lehetőségeire.

4. Az egészségfejlesztéssel kapcsolatos feladataink

Az egészségfejlesztés egy olyan folyamat, amely során a teljesség igényével az optimum elérésére kell törekedni. A feladatok pontos megjelölésének érdekében külön területekre osztottuk fel azokat a tevékenységeket, melyeknél fejleszteni kívánjuk az egészségre való nevelés fontosságát.

Az egészségnevelés fő feladatainak rendszere

a) EGÉSZSÉGNEVELÉS
----

b) Szomatikus nevelés	c) Pszichohigiénés nevelés	d) Szociohigiénés nevelés
1. higiénés nevelés: személyi higiéné környezeti higiéné	1. egészséges életvezetés	1. konfliktuskezelő technikák
2. a fertőző betegségek, az egyszerűbb rendellenességek kifejlődésének megelőzésére nevelés	2. a stressz elhárítása	2. kommunikációs készség fejlesztése
3. kondicionálás, testnevelés, sportolás	3. az egészségre káros szokások tudatosítása (alkohol, drog, dohányzás stb.)	3. feszültségek oldása
4. balesetek megelőzésére nevelés	4. érzelmi nevelés	4. egészségpropaganda
Eredmény az egészséges életmód		

5. A célok, feladatok megvalósítását szolgáló szervezeti keretek és tevékenységi formák

Mérési területek

- Cooper-teszt (aerob képesség mérése);
- helyből távolugrás (alsó végtag dinamikus erejének mérése);
- függés hajlított karral;
- felülések, csípőhajlító- és a hasizom erő-állóképességének mérése (hanyattfekvésből felülés térdérintéssel);
- 10 x 5 m ingafutás;
- ülésben előrenyúlás;
- testmagasság (cm);
- testsúly (kg);
- hátizmok erő-állóképességének mérése (hason fekvésből törzsemelés);
- vállövi- és karizmok erejének mérése (mellső fekvőtámaszban karhajlítás);
- testtömeg-index megállapítása.

A mérések eredményeit a testnevelőkön kívül megismerik az osztályfőnökök, valamint az iskolai védőnő és az iskolaorvos is.

Az egyéb felmérések az iskola tanulói részére szükségesek a diákolimpiai versenyeztetésre való felkészítés és kiválasztás miatt.

Alsó tagozat:

- 30 m-es futás
- 60 m-es futás
- iskolakör futás
- kislabda hajítás
- távolugrás

Felső tagozat:

- 60 m-es futás
- 100 m-es futás
- 200 m-es futás
- 400 m-es futás
- iskolakör futása
- 800 m-es futás
- kislabda hajítás
- távolugrás
- súlylökés

6. Tevékenységi formák a többi tanórán

Osztályfőnöki órákon kötelező egészségnevelő téma feldolgozása, melyek során kiemelt fontosságú a testi egészség mellett a lelki egészség. Rendszeresen **külső szakember** /orvos, védőnő, közegészségügyi és járványügyi felügyelő/ **meghívása**. A **helyes testtartásra** minden tanórán és minden évfolyamon figyelmeztetjük a tanulóinkat.

Az egészségfejlesztési és - nevelési program témaköreinek feldolgozására lehetőség van minden tantárgy keretein belül, erősítve a testi-lelki egészség magasabb szintre jutását (osztályfőnöki, biológia-egészségtan, környezetismeret, természetismeret, etika, vizuális kultúra, ének-zene)

Ezek a témakörök a következők:

- az egészséges táplálkozás;
- az aktív szabadidő helyes eltöltése;
- az erőszakmentes konfliktus-kezelés és megoldás;
- az egészségkárosító magatartásformák kerülése;
- az áldozattá válás elkerülése érdekében teendő feladatok;
- a dohányzás, az alkohol és drog;
- a szexualitás, az AIDS;
- a higiénés magatartás;
- a balesetek megelőzése, betegségek elkerülése;
- az egészség megóvása;
- a mentálhigiéné, a krízisprevenció;
- a társas kapcsolatok a társadalomban, családban.

Az egészségfejlesztés - és nevelés szempontjából nem meghatározó az osztályfőnök szaktárgyi hovatartozása. A kerettanterv által nyújtott segédlet alapján a következő négy szervező téma (1-8. évfolyam) köré csoportosítjuk az egészségfejlesztéssel és - neveléssel kapcsolatos tananyagot.

témakör

- Az egészségnevelés témakörének bevezetése
- Az életmód
- Az egészséges életmód kialakítása
- A táplálkozás, mint életmódot befolyásoló tényező
- A biztonság megőrzése; áldozattá válás elkerülése
- Veszélyes anyagok hatása életünkre

- A társas kapcsolat; erőszakmentes konfliktus-kezelés
- A testi és lelki növekedés
- A környezet és az életmód kapcsolata
- Az egészséges életmódjavítás: mit tehetünk ennek érdekében

témakör

- A tanulók döntéshozó képességének megítélése • Élethelyzetek, döntéshozatal I.
- Élethelyzetek, döntéshozatal II.
- Mit eszünk? Ki dönti el?
- Mozgás és személyes higiénia
- Veszélyes anyagok, melyek kipróbálásáról én döntök I.
- Veszélyes anyagok, melyek kipróbálásáról én döntök II.
- Környezetem szépítése • A helyes döntéshozatal
- Mi lesz a döntésem következménye?

témakör

- Milyen vagyok, milyen szeretnék lenni?
- Hogyan érzem magam?
- Hogyan érzem magam a családban?
- Hogyan látom barátaimat? Ők milyennek látnak engem?
- Kik a barátaim, kik az ellenségeim? Miért?
- Mi a különbség barátság és szerelem között?
- Kihívás vagy szenvedély: veszélyes anyagok
- Hogyan hatnak a veszélyes anyagok a társas kapcsolatra?
- A változások biztonsága
- Mi változott az egészségi állapotomban?

témakör

- Környezetünk védelme
- A környezetvédelem globális problémái • Hogyan étkezzek egészségesebben?
- Az étrend helyes kialakítása • Testmozgás: egészségesebb emberek • Mi változott az életmódomban? • Mi a siker, hogyan érhetjük el?
- Milyen leszel 15 év múlva?

7. Társadalomtudományi tantárgyak

Célkitűzések:

- helyes értékrend felállítása;
- az emberi érzelmek megfogalmazásának és kinyilvánításának különböző módjai;
- hazafias érzések kidomborítása;
- az állampolgári – és egyéb közösségi – felelősségérzet kialakítása; • az életminőség fogyasztáson túlra mutató alkotóinak keresése (fogyasztóvédelmi kérdések);
- az idegen nyelvek területén az egészséges életmóddal kapcsolatos témakörök feldolgozása.

8. Természettudományi tantárgyak Célkitűzések:

- létminőség választásához szükséges értékek, viselkedési normák kialakítása;

- az orvostudomány eredményeiből levonható helyes magatartásra, tevékenységre történő aktivizálás;
- a családi életre nevelés fejlesztése;
- az egészséges életvitelhez szükséges képességek fejlesztése;
- ismeretek és jártasságok kialakítása, amelyek segítségével képesek lesznek megelőzni az egészségügyi problémákat, illetve csökkenteni azok súlyosságát;
- helyzetfelismerés, ok-okozati összefüggések;
- problémamegoldó gondolkodás, döntésképeség;
- globális összefüggések megértése;
- rendszereznek, szelektálják, mélyítik el a már meglévő ismereteket;
- alakítsanak ki kritikus gondolkodást;
- ösztönözzenek az egészséges életmód elsajátítására;
- alakítsanak ki környezeti érzékenységet, helyes szokásokat, viselkedési normákat;
- mutassanak követendő mintákat és ösztönözzenek felelősségteljes cselekvésekre (tárják fel, hogy mit tehet a tanuló egészségének megőrzése érdekében).

A természettudományos tantárgyaknál elengedhetetlen, hogy a tanórak keretében átfogó képet alakítsunk ki tanulóinkban a környezetünkről, és érdekelté tegyük őket abban, hogy a jövőben úgy alakítsák életmódjukat, hogy azzal minél kisebb mértékben károsítsák önmagukat, környezetüket.

- A biológia-egészségtan órákon keresztül az emberi test felépítésének, működésének ismertetése, különös tekintettel a kezdődő kamaszkori problémákra. Elsajátítják az elsősegélynyújtási technikákat. Segít a tanulóknak az önmagukkal szembeni felelősségérzet kialakításában.
- A különböző népcsoportok táplálkozási szokásainak, változatosságának ismertetése, a gazdasági élet tükrében.
- Magyarország természeti értékeink megismerése, és figyelemfelhívás a gyakorlati tapasztalatok megszerzésére (túrázás).
- Az egészséges táplálkozás kiemelkedő fontosságára irányuló figyelemfelhívás. Mindezt a gyakorlatban hasznosítjuk: az alsós tanulók az életvitel és gyakorlat tantárgy keretein belül egészséges ételeket készítenek (saláták).
- A családi életre nevelésen belül, az egészséges párkapcsolat és szexualitás szerepének kihangsúlyozása.
- Balesetvédelmi előírások ismertetése, kihangsúlyozása, különös tekintettel a kísérletet bemutató tantárgyi órákra (fizika, kémia).
- A tanulók ismerjék fel a fizikai törvényszerűségeket és az élőlények életjelenségei közötti analógiákat.

9. Készségtantárgyak

- Különböző művészeti alkotások elemzése, melyek során fejlődik, formálódik a tanulók esztétikai érzéke. A festő- és grafikusművek tapasztalásával közelebb kerülnek az emberi test anatómiájához.
- A saját és más népcsoportok kulturális értékeinek megbecsülésére való nevelés.
- A felső tagozatban a technikaóra lehetőséget biztosít arra, hogy a diákok elsajátítsák a gyalogos és kerékpáros közlekedés szabályait.

10. Tevékenységi formák az egyéb foglalkozásokon

- **Sportköri foglalkozások** szervezése.
- A sportegyesületekben végzett munka elősegítése és elismerése.
- **A kulturált táplálkozás követelményeinek megismertetése és gyakoroltatása** az óráközi szünetekben, az ebédlőben, a délutáni foglalkozások, szabadidős programok során, valamint az osztálykirándulások alkalmával.
- A kulturált viselkedés követelményeinek megismertetése és gyakoroltatása a közlekedésben, vásárláskor, az utcán és az iskolában.
- A tanár-diák, a diák-diák, a gyermek-szülő viszony és magatartási normák megismertetése, szünetekben, osztálykirándulásokon, sportversenyeken, napköziben.
- Háziversenyek, túrák, nyári és téli táborok, gyermeknap, Madarak és Fák Napja megszervezése.
- A **lelki egészségre nevelés** érdekében nem hiányozhatnak a kulturális programok sem az egyéb foglalkozások terén: színházlátogatás, rendhagyó irodalomórák, kiállítások, koncertek, művészeti közösségformáló csoportok működtetése.

Egyéb szervezett szabadidős programok:

- Osztályprogramok a szabad levegőn az évszakhoz igazodva.
- Tevékenységek a különböző ünnepekhez kapcsolódóan.
- Osztályok közötti sportversenyek szervezése.

Egészségnevelési feladataink megoldásában **kiemelt szerepet kap, a napközi, a menza** a helyes szokásrend kialakításában, gyakoroltatásában betöltött szerepével.

Az iskola teljes körű iskolai egészségfejlesztési programon alapul az egészséges életmódra támogató vonatkozó intézményi munkarend.

11. A testi fejlődéssel kapcsolatos feladatok

- a. Mozgásos tevékenységek
- b. A mindennapos testnevelés mellett tovább bővítjük a mindennapos testmozgás lehetőségét tömegsport órák, kézilabda és futball szakkör szervezésével bővítésével, - az első-negyedik évfolyamon játékos és egészségfejlesztő testmozgást szervezünk, - sportrendezvényeket, sportnapokat, erdei iskolai programokat, táborozásokat szervezünk, - néptánc és a 8. osztályosok részére társastáncoktatást tartunk részben tanórai, másrészt tanórán kívüli programok keretében, - elősegítjük, hogy diákjaink iskolán kívüli sportegyesületben is sportolhassanak, - a mindennapos testnevelés keretében olyan sportjátékokat is szervezünk, melyek a játék örömein túl a helyes testtartás kialakításában, megőrzésében és a testedzés megszerettetésében fontosak.

- az iskolai napközi otthonos ellátás biztosítja azokat a feltételeket és tevékenységi formákat, amelyek lehetővé teszik a gyermekek egészséges életmódra nevelését: helyes hetirend és napirend kialakítása, jó pszichés klíma, személyi higiénia követelményeinek betartása,
- rendszeres fogászati szűrés,
- c. Az egészséges táplálkozásra nevelés
- az egészséges életmód igényének kialakításához – a tantárgyak tananyaga szerint – a tanulókat meg kell ismertetni az élelmiszerek tápértékével, az egészséges táplálkozás fontosságával,
- az iskolai diákétkeztetés az egyik színtere a helyes táplálkozásnak, jegyében biztosítsa a tanulók ellátását, bővüljön az egészséges táplálkozáshoz nélkülözhetetlen tejtermék- és gyümölcskínálat (gyümölcsnapok szervezése).
- d. A biztonság megőrzése
- közlekedésbiztonság, a közlekedési szabályok iskolai oktatása, - kerékpáros ügyesség- és közlekedési versenyek szervezése.

A közösségfejlesztéssel, az iskola szereplőinek együttműködésével kapcsolatos feladatok

A tanulói személyiség fejlesztésének legfontosabb színtere a hosszabb tanítási-tanulási folyamatba illeszkedő tanítási óra.

Az iskola nevelői a tanítási-tanulási folyamat megszervezése során kiemelten fontosnak tartják a tanulók motiválását, a tanulói aktivitás biztosítását és a differenciálást.

- a) A motiválás célja, hogy tanulóinkban felébresszük azokat az indítékokat, amelyek a gyermekeket tanulásra ösztönzik, és ezt a tanulási kedvet a tanulás végéig fenn is tartsuk.
- b) A tanítási órák tervezésénél és szervezésénél minden esetben előtérbe helyezzük azokat a módszereket és szervezeti formákat, amelyek a tanulók tevékenykedtetését, vagyis állandó aktivitását biztosítják. A pedagógus az általa vezetett, fejlesztett gyermek- és tanulócsoporthoz fejlesztését a közösségfejlesztés folyamatának ismeretére, és a csoportok tagjainak egyéni és csoportos szükségleteire, sajátosságaira alapozza.
- c) Az iskolai tanulási folyamat során kiemelten fontos feladat a differenciálás, vagyis az, hogy a pedagógusok nevelő-oktató munkája a lehetőségekhez mérten a legnagyobb mértékben igazodjon a tanulók egyéni fejlettségéhez, képességeihez és az egyes tantárgyakból nyújtott teljesítményéhez. A nevelők az egyes szaktárgyak tanítási óráin előnyben részesítik az egyéni képességekhez igazodó munkaformákat, így - elsősorban a gyakorlásnál, ismétlésnél - a tanulók önálló és csoportos munkájára támaszkodnak. A feladatok megfelelő kiosztása a gyerekek közötti kapcsolatok és együttműködés fontos feladat. A pedagógus képes olyan pedagógiai helyzetet teremteni, amelyek elősegítik a tanulók értelmi, érzelmi, szociális és erkölcsi fejlődését.

1. Az egységes alapokra épülő differenciálás

Intézményünk pedagógiai tevékenysége teret enged a színes, sokoldalú iskolai életnek, a tanulásnak, a játéknak, a munkának; fejleszti a tanulók önismeretét, együttműködési képességét, akaratát; hozzájárul életmódjuk, motívumaik, szokásaik, értékekkel való azonosulásuk fokozatos kialakításához, megalapozásához.

A kulcskompetenciák hatékony fejlesztésének egyik feltétele a fejlesztési céloknak megfelelő tanítási folyamat, tanulási tevékenység.

A tanítás nem más, mint a tanulók tanulásának szervezése: tervezése, irányítása, szabályozása és értékelése.

A differenciált tanulásszervezés terén különösen a következő szempontokra kell figyelemmel lenni:

- Olyan szervezési megoldásokat kell előnyben részesíteni, amelyek előmozdítják a tanulás belső motivációinak, önszabályozó mechanizmusainak kialakítását, fejlesztését.
- A tanulásszervezés meghatározó szempontja a tanulók aktivitásának kibontakoztatása.
- Az oktatási folyamat megszervezése segítse elő a tanulók előzetes ismereteinek, tudásának, nézeteinek feltárását, adjon lehetőséget esetleges tévedéseinek korrigálására és tudásának átrendeződésére.
- Az oktatási folyamat alkalmazza az együttműködő (kooperatív) tanulás technikáit, formáit.
- Az iskolai tanítás - tanulás különböző szervezeti formáiban (az osztálymunkában, a csoportmunkában, a tanulók páros és egyéni oktatásában) a tanulók tevékenységét, önállóságát, kezdeményezését, problémamegoldását, alkotóképességét kell előtérbe állítani. Fontos felismerni a tanulóval kapcsolatos nehézségeket és tanulásban személyre szabott segítséget nyújtani. Ha szükséges szakember segítségét bevonni.
- A tanulásszervezés egyik fő elve és teendője a tanulóhoz alkalmazkodó differenciálás a feladatok kijelölésében, azok megoldásában, a szükséges tanári segítségben, az ellenőrzésben, az értékelésben.

2. Az iskolában a nevelési és oktatási célok megvalósítását az alábbi egyéb (tanítási órán kívüli) tevékenységek segítik

a) Hagyományőrző tevékenységek

- Fontos feladat a német nemzetiségi hagyományok ápolása. (pl. svábnap, nemzetiségi nap, Luca nap stb.) Feldolgozása: évfolyamonként meghatározott projektekben a helyi tantervben előírányzott módon.
- Minden tanév folyamán iskolai ünnepséget, megemlékezést tartunk a következő alkalmakkor: 1956. október 23-a, 1848. március 15-e évfordulóján, November 11-én Márton napi megemlékezés (Laterne) karácsonykor, májusban a Madarak és Fák napján, a gyermeknapon, illetve a 8. osztályosok ballagásakor.
- Minden tanév folyamán az iskolarádión keresztül megemlékezést tartunk október 6-án, a Magyar Kultúra Napján, a költészet napján, a kommunista és egyéb diktatúrák áldozatainak emléknapján, a holokauszt áldozatainak emléknapján, a Föld napján és a Nemzeti Összetartozás Napján, az Aradi vértanúk napján.

Ünnepélyek, megemlékezések az iskola hagyományinak megfelelően:

Szüreti bál

Magyar Diáksport Nap

Megemlékezés az Aradi

Vértanúkról Terményháladáskor okt.

23-i ünnepély Laterne

Adventi gyertyagyújtás

Mikulás

Luca-nap

Városkarácsony

Jelmezbál

Sántacsütörtök

Megemlékezés a kommunista és egyéb diktatúrák áldozatairól

Márc. 15-i ünnepély

Megemlékezés a holokauszt áldozatairól

Svábnap

Madarak és fák napja

OKÉV-mérés

Gyermeknap

Nemzeti Összetartozás – Határtalanul témanap

Felső osztálykirándulások

Ballagás

Tanévzáró ünnepély

Tanévnyitó ünnepély

Táborok:

- Határtalanul program Tanulmányi kirándulás a hetedikeseleknek
- Alsó tagozatos napközis tábor
- Alsós németes tábor
- Hagyományőrző német nemzetiségi tábor
- Külföldi nyelvi tábor
- Révfülöpi tábor
- Alkotótábor
- Színjátszó tábor

b) Diákönkormányzat.

Intézményünkben a pedagógusok lehetőség szerint – figyelembe véve az adott fejlettségállapotokat - bevonják a gyermekeket és tanulókat a nevelés-oktatás és tanulástanítás tervezésébe.

A tanulók és a tanulóközösségek érdekeinek képviselőjére, a tanulók tanórán kívüli, szabadidős tevékenységének segítésére az iskolában diákönkormányzat működik.

Feladata, céljai:

- A diákönkormányzat az iskolával tanulói jogviszonyban álló diákok érdekképviselői, érdekvédelmi fóruma.
- A diákönkormányzat érdekvédelmi tevékenységét alaptevékenységként, elsődleges feladatként és célként kezeli.
- Szolgáltató fórumként segítséget nyújt a tagok törekvéseinek megvalósulásához, lehetőséget biztosít a diákok közös fellépésére, éves munkatervet készít. - Diákprogramok szervezésével a diákok szabadidejének hasznos eltöltését segíti, sport és egyéb versenyeket, vetélkedőket, túrákat, kirándulásokat, kulturális programokat szervez, üzemelteti az iskolarádiót.
- Nyilvánartja, összesíti, kihirdeti az osztályok közötti versenyek eredményeit, felügyeli a DÖK faliújságot, az iskola honlapján szerkeszti a DÖK híreket, szerkeszti és felolvassa a diákhiradót, megszervezi, lebonyolítja a mikulás, fordított nap, gyermeknap programjait, megszervezi a sánta csütörtöki bált és papírgyűjtést.

- Minden év június 4-én, a Nemzeti összetartozás napján (amennyiben ez hétvégére esik, azt megelőző pénteken vagy azt követő hétfőn) a felső tagozat HATÁRTALANUL! címmel témanapot tart. A tanóráknak követnie kell a témaphoz kapcsolódó tartalmakat. A Témanap megszervezése, megtervezése és lebonyolítása a DÖK feladata.

Szervezeti felépítése

- A diákönkormányzatnak alanyi jogon tagja az Újhartyáni Német Nemzetiségi Általános Iskola minden 5.-8. osztályos tanulója.
- Alapegységei az osztályok. Minden osztály 4 főt delegál a vezető testületbe, az iskolai diáktestületbe.
- A diákönkormányzat elnökét a diáktestület választja egy tanévre.
- E testület tagjai az őket megválasztó közösségeket képviselik üléseiken, annak véleménye és kérései szerint járnak el, ill. fejtik ki tevékenységüket.
- A diáktestület minden tagjának joga a tisztségviselők választásában részt venni, mint választó és választható személy.
- A diáktestület tevékenységét a nevelőtestület részéről 1 fő nevelő segíti,

c) Diákétkeztetés.

A tanulók számára – igény esetén – a helyi Gyermekvár óvoda és konyha napi háromszori étkezést (tízórai, ebéd, uzsonna) ebédet és tízórait valamint ebédet, menzát biztosít az iskolában. A működtető által meghatározott módon kell az étkezést befizetni. Iskolánk tanulói részére a helyi Gyermekvár óvoda korszerű konyhája biztosítja a napi háromszori étkezést. A tanulók számára – igény esetén – napi háromszori étkeztetést (tízórai, ebéd, uzsonna), tízórait és ebédet vagy csak ebédet (menzát) biztosítunk. A napi ételekből ételmintát vesznek, 48 órán át megőrzik. Iskolánkban a napi étkeztetés iskolagyümölcsösrel egészül ki (1-6. osztály).

A tanulók étkeztetési rendje:

A második – harmadik óráközi szünet a tízórai szünet. Ekkor a tanulók a tantermekben, illetve az iskolai étkezőben étkezhetnek.

A tanulók főétkezése 12:00-kor kezdődik (első, második, harmadik évfolyamos tanulók valamint azok, akiknek öt órájuk van). A többi tanuló 13:25-től 14:00-ig étkezhethet. A tanulók étkeztetése a tanév elején elkészített beosztás szerint történik.

A tanuló köteles minden hónapban az étkezési költségterítés befizetését igazolni a befizetési határidőt követő 5 munkanapon belül. Az igazolás elmulasztása az étkezés megvonását eredményezi.

Táplálékallergiás, diabéteszes gyermekek az iskolában: A főzőkonyha ennek megfelelő ellátást biztosítani nem tud, de a családdal való együttműködésre nyitott. Amennyiben orvosi szakvélemény a gyermek táplálékallergiáját igazolja, a szülő által behozott ételt átvesszük, megfelelő módon tároljuk és a gyermek differenciált étkezéséről ezúton gondoskodunk.

A térítési díjak befizetésének és visszafizetésének rendje

A Szülő gyermeke részére egy hónappal korábban rendeli meg az étkezést, mely szolgáltatásért étkezési térítési díjat fizet. A térítési díj mértékét az iskola fenntartója költségvetései évenként állapítja meg. Az esedékes térítési díjról a szülőket tájékoztatjuk.

A befizetések rendje

Az étkezést havi átutalási számla kiegyenlítésével teljesítheti a szülő. Az étkezési térítési díjakat a Német Nemzetiségi Önkormányzat Újhartyán bankszámlaszámára átutalással vagy személyesen készpénzben a Polgármesteri Hivatal pénzügyi osztályán lehet befizetni. Az iskola a hiányzó tanuló étkezési díját a szülőnek utólag visszatéríti.

d) **Tehetséggondozó és felzárkóztató foglalkozások.**

Az egyéni képességek minél jobb kibontakoztatását, a tehetséges tanulók gondozását, valamint a gyengék felzárkóztatását az egyes szaktárgyakhoz kapcsolódó tehetséggondozó és felzárkóztató foglalkozások segítik.

- Az 1-4. évfolyamon az egyes tantárgyakból gyenge teljesítményt nyújtó tanulók képességeinek fejlesztésére korrepetálásokat szervezünk.
- A 8. évfolyamon a továbbtanulás, a középiskolai felvétel elősegítésére felvételi előkészítő, a gyenge eredményt elérő tanulók részére felzárkóztató, órákat tartunk heti egy órában magyar nyelv és irodalomból, matematika tantárgyakból.

e) **Képesség-kibontakoztató felkészítés és integrációs felkészítés.**

A halmozottan hátrányos helyzetű tanulók szociális helyzetéből és fejlettségéből eredő hátrányainak ellensúlyozása céljából logopédiai és gyógypedagógiai felkészítést biztosít.

f) **Iskolai sportkör.**

Az iskolai sportkör foglalkozásain részt vehet az iskola minden tanulója. Az iskolai sportkör a tanórai testnevelési órákkal együtt tovább bővíti a tanulók mindennapi testedzését, valamint a tanulók felkészítését a különféle sportágakban az iskolai és iskolán kívüli sportversenyekre.

g) **Szakkörök.**

A különféle szakkörök működése a tanulók egyéni képességeinek fejlesztését szolgálja. A szakkörök jellegüket tekintve lehetnek művésziek, technikaiak, szaktárgyiak, de szerveződhetnek valamilyen közös érdeklődési kör, hobbi alapján is. A szakkörök indításáról – a felmerülő igények és az iskola lehetőségeinek figyelembe vételével – minden tanév elején az iskola nevelőtestülete dönt. Szakkör vezetését – az igazgató beleegyezésével – olyan felnőtt is elláthatja, aki nem az iskola dolgozója. A szakkörök célja a tehetség kibontakoztatása illetve gondozása. A szakkör vezetője felelős a szakkör működéséért, legfőbb feladata a tehetségfejlesztés és versenyre való felkészítés.

Külön szaktanári felkészítést kaphatnak azok a tanulók, akik különböző szintű (iskolai, kerületi, fővárosi, országos, levelezős) tanulmányi versenyen indulnak. Ennek érdekében az iskolai könyvtár és a számítástechnikai infrastruktúra minden pedagógus és tanuló előtt nyitva áll.

h) **Versenyek, vetélkedők, bemutatók.**

A tehetséges tanulók továbbfejlesztését segítik a különféle (szaktárgyi, sport, művészeti stb.) versenyek, vetélkedők, melyeket az iskolában évente rendszeresen szervezünk. A legtehetségesebb tanulókat az iskolán kívüli versenyeken való részvételre is

felkészítjük. A versenyek, vetélkedők megszervezését, illetve a tanulók felkészítését a különféle versenyekre a nevelők szakmai munkaközösségei vagy a szaktanárok végzik.

i) **Témahetek, témanapok (projekthetek, projektnapok).**

Az iskola nevelői a tantervi követelmények eredményesebb teljesülése, a nevelőmunka elősegítése céljából a tanulók számára projektoktatást (témaheteket, témanapokat) szervezhetnek. A projektoktatás egy iskolai napon legalább három órát meghaladó foglalkozás. Iskolánkban elsősorban a német nemzetiségi hagyományőrzéssel kapcsolatos, valamint egészségnevelési illetve környezetvédelmi projekteket tervezünk.

j) **Tanulmányi kirándulások.**

Az iskola nevelői a tantervi követelmények eredményesebb teljesülése, a nevelőmunka elősegítése céljából a tanulók számára gyalogos vagy kerékpáros tanulmányi kirándulásokat szerveznek a lakóhely és környékének természeti, történelmi, kulturális értékeinek megismerése céljából. (Bakancsos túrák szervezése, kerékpártúra a Pusztta templomhoz, az ország közepére, az Ócsai tájvédelmi körzetbe stb.)

k) **Osztálykirándulások.**

Az iskola nevelői a tantervi követelmények eredményesebb teljesülése, a nevelőmunka elősegítése céljából az osztályok számára évente egy alkalommal osztálykirándulást szerveznek. Az osztálykiránduláson való részvétel önkéntes, a felmerülő költségeket a szülőknek kell fedezniük. Az iskola nevelői a pályázati lehetőségek minél jobb kihasználásával törekednek arra, hogy ezeken a programokon a nehezebb szociális körülmények között élő családok – elsősorban halmozottan hátrányos helyzetű – gyermekei is részt tudjanak venni. Az Újhartyáni Iskoláért Alapítvány létrejöttével reméljük, hogy anyagi támogatást tudunk nyújtani a rászoruló diákoknak.

l) **Táborozások.**

A nevelési és a tantervi követelmények teljesítését segítik a táborszerű módon, az iskolában, vagy az iskola falain kívül szervezett, több napon keresztül tartó táborozások. Ezeken a táborozásokon való részvétel önkéntes. A diákok választhatják a Révfülöpi ifjúsági tábort (ebben közösségünknek résztulajdona van.), iskolai napközis tábort, a német nyelv gyakorlására szolgáló táborokat (tizenöt éve rendszeresen részt veszünk az ausztriai vagy németországi egyhetes nyelvgyakorló táborokon) stb.

m) **Múzeumi, kiállítási és művészeti előadáshoz kapcsolódó foglalkozás.**

Egy-egy tantárgy néhány témájának feldolgozását, a követelmények teljesítését szolgálják a különféle közművelődési intézményekben, illetve művészeti előadásokon tett csoportos látogatások. Az e foglalkozásokon való részvétel – ha az költségekkel is jár – önkéntes. A felmerülő költségeket a szülőknek kell fedezniük. Budapest közelségét kihasználva rendszeresen szervezünk látogatásokat színházakba, mozikba, a Planetáriumba, Mezőgazdasági, Közlekedési múzeumba, Láthatatlan kiállításra stb.

*n) **Szabadidős foglalkozások.***

A szabadidő hasznos és kulturált eltöltésére a helyi adottságokat kihasználva közös programokat szervezünk a gyerekeknek és a szülőknek (például sportnap, a közeli tanyán főzés, vidám hangulatú programokkal) melynek érezzük közösségformáló erejét.

*o) **Az iskola létesítményeinek, eszközeinek egyéni vagy csoportos használata.***

A tanulók igényei alapján előzetes megbeszélés után lehetőség van arra, hogy az iskola létesítményeit, illetve eszközeit (pl. sportlétesítmények, stb.) a tanulók – tanári, vagy felnőtt felügyelet mellett – egyénileg vagy csoportosan használják.

*p) **Hit- és erkölcstanoktatás.***

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. Törvény 35.§ (1) és 97.§ (7) bekezdései alapján - a 2013. szeptember 1-jétől az első és ötödik évfolyamon, felmenő rendszerben – tantárgyként bevezetésre került erkölcstan/hit- és erkölcstan.

A pedagógusok helyi intézményi feladatai a nevelés – oktatás folyamatában

Az intézményben dolgozó pedagógusok felelősséggel és önállóan, a tanulók tudásának, képességeinek és személyiségének fejlesztése érdekében végzik szakmai munkájukat a munkaköri leírásban foglaltak keretein belül az iskolai tantárgyfelosztáson meghatározott munkarend alapján.

1. A pedagógusok alapvető feladatai

- A magasabb jogszabályokban, a pedagógiai programban, a szervezeti és működési szabályzatban, valamint az intézmény más belső szabályzatában és vezetői utasításában előírt pedagógiai és adminisztratív feladatok ellátása.
- Kötött munkaidejének neveléssel-oktatással lekötött munkaidején felüli részében a neveléssel-oktatással előkészítő, a neveléssel-oktatással összefüggő egyéb feladatokat, tanulói felügyeletet, továbbá eseti helyettesítést látson el.
- A tanítási órák és a tanórán kívüli (egyéb) foglalkozások pontos és eredményes megtartása.
- Aktív részvétel a nevelőtestület értekezletein, munkaközösségek munkájában.
- Aktív részvétel az éves munkaterv szerinti rendezvényeken.
- A tudomására jutott hivatali titkot megőrizze.
- A jogszabályokban meghatározott határidőkre megszerezze az előírt minősítéseket.
- Az iskola céljainak képviselője a tanulók és a szülők előtt.
- A pedagógusra bízott osztályterem, szaktanterem gondozottságának és pedagógiai szakszerűségének figyelemmel kísérése.

2. A tanórai és a tanórán kívüli oktató-nevelő munka, tanulásirányítás

Tanórai és a tanórán kívüli foglalkozások megtartása.

- A tanórai és a tanórán kívüli foglalkozások éves tervének elkészítése (tanmenetek, éves programok). Tervező tevékenysége során a tanulási folyamatba illeszti a foglalkozást, a tanórán kívüli ismeret- és tapasztalatszerzési lehetőségeket.
- Előzetes felkészülés a tanítási órákra és a tanórán kívüli foglalkozásokra.

- A motiválás, a differenciálás, a tanulói aktivitás változatos formáinak alkalmazása a tanítási órákon. Épít a gyermekek, tanulók egyéni céljaira és szükségleteire a gyermek és tanulócsoport sajátosságaira.
- Változatos szervezeti formák alkalmazása a tanítási órákon.
- A tanulók életkorához és a didaktikai feladatokhoz megfelelően illeszkedő módszerek, szemléltetés, ellenőrzés és értékelés alkalmazása a tanítási órákon.
- A tanulók aktuális fizikai, érzelmi állapotának figyelembevétele
- A tanulók aktív munkájának és megfelelő magatartásának biztosítása a tanítási órákon és a különféle iskolai foglalkozásokon.
- A tanulók személyiségfejlesztését a tanítás-tanulás folyamatában tervszerűen végzi, s ennek keretében feladata tudatosan alkalmazni a gyermekek, a tanulók sokoldalú megismerését szolgáló pedagógiai-pszichológiai módszereket a tanulók minél alaposabb megismerése céljából, amit a tanulók állandó, tudatos megfigyelésével, változatos közös tevékenységek szervezésével, szükség szerinti családlátogatások és különböző vizsgálatok segítségével érhet el.
- Fokozatosan szoktatja tanulóit az iskolai élet szabályainak betartására, megismerteti és betartatja velük az iskola házirendjét.
- Feladata a tanulás megszerettetése, a szellemi erőfeszítésekben rejlő örömforrások felfedeztetése, a tanulók spontán érdeklődésének fenntartása, fejlesztése.
- A félévi és az év végi zárás előtti utolsó témazáró, illetve iskolai dolgozatot legkésőbb egy héttel a jegyek lezárása előtt megírhatja.
- A kötelező házi feladatokat ellenőrzi, javítja, vagy a tanulókkal javíttatja, és velük együtt értékeli.
- Megtervezi a gyermekek, a tanulók és nevelt oktatók csoportok értékelésének módszereit, eszközeit. Rendszeresen ellenőrzi és értékeli a tanulók tanulmányi munkáját annak figyelembe vételével, hogy az értékelés az életkori sajátosságoknak megfelelő, motiváló hatású legyen.
- Az értékelésben törekszik az írásbeli és szóbeli formák egyensúlyának megtartására gondot fordít arra, hogy az írásbeli és szóbeli számonkérés egyensúlyban legyen.
- Az eredményes tanulás módszereinek, technikáinak elsajátíttatása, gyakoroltatása a tanítási órákon.
- A helyi tanterv követelményeinek elsajátítása a nevelő által tanított tanulók körében.
- Állandó jelleggel gyarapítja szakmai és pedagógiai tudását, a szaktárgya körébe tartozó új tudományos eredmények megismerésére törekszik és a módszertani fejlesztések körében való folyamatosan tájékozódik, ismeri azok pedagógiai felhasználásának lehetőségeit, megbízhatóságát, etikus alkalmazását.

3. **A tehetséges tanulók gondozása**

- Fejlesztő foglalkozások szervezése a tehetséges tanulók részére.
- Iskolai tanulmányi, sport és kulturális versenyek, vetélkedők, szervezése, segítség a szervezésben.
- A tehetséges tanulók részvételének biztosítása és felkészítése a különféle iskolán belüli és iskolán kívüli versenyekre, vetélkedőkre stb.

4. **A hátrányos helyzetű, a halmozottan hátrányos helyzetű, valamint a beilleszkedési, magatartási és tanulási nehézségekkel küzdő tanulók, illetve a felzárkóztatásra szoruló tanulók gondozása, eredményes fejlesztése**

Megismeri az általa foglalkoztatott tanulókról szóló szakvéleményeket és szakértői véleményeket, annak ajánlásait figyelembe veszi és mérlegeli az érintett gyermekek tanításkor és osztályzásakor.

- A hátrányos helyzetű, a halmozottan hátrányos helyzetű, valamint a beilleszkedési, magatartási és tanulási nehézségekkel küzdő tanulók, illetve a felzárkóztatásra szoruló tanulók részére:

- Fejlesztő foglalkozások szervezése
- Gyermekvédelmi feladatok ellátása.
- Korrepetálás, tanulás segítése, mentorálása.
- Felkészítés javító, vagy osztályozó vizsgára
- Eredményes középiskolai felvétel elősegítése.

5. **A tanulók tanórán kívüli foglalkoztatása**

- Szabadidős programok szervezése iskolán kívül (pl. színház-, múzeumlátogatás, kirándulás).
- Szabadidős programok szervezése iskolán belül (pl. karácsonyi ünnepség).
- Iskolai rendezvények, ünnepélyek, évfordulók megrendezése.
- A helyi hagyományok ápolása.
- Hagyományörző foglalkozások, rendezvények előkészítése, szervezésben, lebonyolításban való aktív részvétel.
- A nevelők, gyerekek és szülők együttműködését, kapcsolatát erősítő (közös) programok. (pl. közös kirándulások stb.)

6. **Az iskolai diákönkormányzat működtetésében való aktív részvétel**

- Az iskolai diák-önkormányzati munka egy-egy részterületének irányítása, segítése.
- Az iskolai diákönkormányzat programjainak önálló szervezése, segítség a programok szervezésében, részvétel a programokon.
- Iskolai szintű kirándulások, táborok önálló szervezése, segítség a szervezésben, részvétel a kirándulásokon, táborokon.

7. **Munkafegyelem, a munkához való viszony**

A munkaköri kötelességek teljesítése.

- Az ügyeleti munka pontos, felelősségteljes ellátása reggel és az óráközi szünetekben.
- Pontos adminisztrációs munka. A formai követelmények, a határidők betartása.
- Az egyes tanév közben adódó feladatok pontos, határidőre történő megoldása.

8. **Folyamatos, aktív részvétel a nevelőtestület és a szakmai munkaközösség tevékenységében**

- Feladatvállalás a munkaközösség, a nevelőtestület aktuális feladataiban.
- Részvétel a különféle feladatok megoldására alakult nevelői munkacsoportokban.
- Oktatási segédanyagok, szemléltető eszközök, felmérési anyagok kidolgozása, közreadása.
- Belső továbbképzések, előadások, módszerátadó órák szervezése, megtartása. Szülőknek nyílt órák, nyílt napok szervezése és megtartása.

9. **Továbbtanulásban, továbbképzésekben való részvétel, önképzés**

- A fiatal pedagógusok körében másoddiploma megszerzésére irányuló továbbtanulásban való részvétel (a lehetőségekhez mérten).
- Továbbképzéseken való részvétel.
- A továbbképzéseken tanultak átadása a nevelőtestület tagjainak.

10. **Az iskolai munka feltételeinek javítása**

- Pályázatok összeállítása, pályázatokon való részvétel.

- Iskolai alapítvány működtetése.
- Az iskolai munka javítása új ötletekkel, az ötletek kivitelezése megvalósítása (innováció).
- Az iskola épületének, helyiségeinek dekorálása.

11. Részvétel a nevelőtestület szakmai életében, a döntések előkészítésében és végrehajtásában

- Részvétel az adott tanév munkatervében meghatározott feladatok ellátásában.
- Részvétel a nevelőtestület szakmai (pedagógiai) döntéseinek előkészítésében.
- Önkéntes feladatok vállalása a nevelőtestületi feladatok megoldásában.

12. Aktív részvétel a tantestület életében

- A pályakezdő (gyakornok) vagy az iskolába újonnan került nevelők munkájának, beilleszkedésének segítése.
- Önkéntes feladatvállalások a nevelőtestület közösségi életének; rendezvényeinek szervezésében, a szervezés segítése.
- Részvétel a nevelőtestület közösségi életében, rendezvényeiben, kirándulásokon stb...

13. Az iskola képviselete

- Az SZMK által szervezett rendezvények segítése.
- Részvétel a szülői szervezet által szervezett rendezvényeken. (pl.: Szülők-Nevelők bálja)
- Tudósítások közreadása a helyi társadalom számára az iskola életéről, eredményeiről a helyi médiában.
- Bekapcsolódás az iskolán kívüli szakmai-pedagógiai szervezetek tevékenységébe.
- A település rendezvényein, eseményein való részvétel.
- Aktív részvétel, tisztségek vállalása a település társadalmi, kulturális, sport, stb. életében, civil szervezeteiben.

14. A vezetői feladatok ellátása

- Vezetői feladatok vállalása a nevelőtestület szervezeti életében.
- Az egyes vezetői feladatok (tervezés, szervezés, a végrehajtás irányítása, ellenőrzés, értékelés) lelkiismeretes ellátása.
- A vezetőre bízott közösség formálása, az emberi kapcsolatok javítása.

A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység helyi rendje

1. Iskolai nevelő és oktató munkánk egyik alapvető feladata a kiemelt figyelmet igénylő tanulók fejlesztése, melynek alapja a tanulók egyéni képességeinek, fejlettségének, ismereteinek figyelembe vétele, a differenciálás; valamint különféle egyéni fejlesztő módszerek és szervezeti formák alkalmazása a tanítási folyamatban.
2. Munkánk során kiemelten kezeljük
  - a sajátos nevelési igényű;
  - a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő;
  - a kiemelten tehetséges;
  - a hátrányos és a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók egyéni fejlesztését.

2.1 Sajátos nevelési igényű tanulók

Iskolánkban a sajátos nevelési igényű tanulók nevelése, oktatása a többi tanulóval együtt, integrált formában folyik.

- A sajátos nevelési igényű tanulók nevelését-oktatását a 32/2012. (X. 8.) EMMI rendelet 2. sz. mellékleteként kiadott Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve alapján szervezzük meg.
- A sajátos nevelési igényű tanulók a tanítási órákon túl gyógypedagógus vezetésével – habilitációs, rehabilitációs fejlesztést szolgáló órakeretben – egyéni fejlesztési terv alapján terápiás fejlesztő foglalkozásokon vesznek részt.
- Iskolánk a sajátos nevelési igényű tanulók neveléséhez-oktatásához igénybe veszi az illetékes pedagógiai szakszolgálati, illetve pedagógiai-szakmai szolgáltatást nyújtó intézmények szolgáltatásait.
- A sajátos nevelési igényű tanulók fejlesztéséhez biztosított feltételek:
  - gyógypedagógus végzettségű pedagógus alkalmazása,
  - az Irányelvek figyelembevételével készített eltérő tanterv része az iskola helyi tantervének,
  - a fogyatékosság típusának megfelelő tankönyvek, tanulási segédletek,a tanulók képességének megfelelő differenciált foglalkoztatás,
a fogyatékos tanulók részére kidolgozott értékelési formák alkalmazása,
képességfejlesztő játékok, eszközök.

A tanulási, beilleszkedési és magatartási zavarokkal összefüggő pedagógiai tevékenység A fejlesztő munka eltér a „hagyományos” pedagógiai tevékenységtől. A fejlesztés nem felzárkóztat, hanem olyan képességeket fejleszt, melyek a tanulók iskolai teljesítményét javítják. A komplexitás elvének érvényesítése szellemében a fejlesztés az alábbi területeket öleli fel:

- mozgás (nagy- és finommozgás),
- testséma,
- téri orientáció,
- percepció (vizuális, auditív, taktilis), melyekhez mindig kapcsolódik a verbális tudatosítás.

3.1 A fejlesztésbe bekerülők köre

Azon tanulók, akik az intelligencia szintjük alapján elvárhatóan lényegesen alacsonyabb tanulási teljesítményt mutatnak. A tanulási képességeket vizsgáló szakértői és rehabilitációs bizottságok (továbbiakban: szakértői bizottságok) tanulási képességvizsgálata alapján részképesség zavarokkal, tanulási nehézséggel, illetve másodlagosan kialakuló magatartási zavarokkal küzdők. A képességfejlesztés a szülő beleegyezésével és aktív támogatásával végezhető. A fejlesztés tartalmilag kiterjed mindazon részterületekre, amelyeket a szakértői bizottság megjelöl (mozgás, testséma, téri orientáció, percepciófejlesztés, stb.).

3.2 Szervezeti formái

- Egyéni fejlesztés (1-3 fő),
- Kiscsoportos fejlesztés (4- 6 fő), a szakvéleményben illetve a szakértői véleményben rögzített óraszámok szerint.

3.3 A fejlesztés célja

- Személyiségfejlődés, boldog, egészséges, erkölcsös ember
  - Pozitív énkép, jó kommunikációs képesség
  - Idegrendszer fejlődésének biztosítása
  - Mozgásfejlődés
  - Ézelmi élet fejlődése

- Beszéd fejlődése
- Érzékszervek fejlődése
- Prevenció, redukáció
- Részképesség zavarok megszüntetése
  - Figyelem-, viselkedési-, tanulási zavarok csökkentése
  - Egészséges működéssel való ellensúlyozás (korrekció, kompenzálás)
- Ismeretek bővítése
  - Iskolai szerepeknek, elvárásoknak való megfelelés.

A fejlesztés elmélete és módszertana

A tanulási alkalmasság megítéléséhez szükséges pszichikus funkciók:

- pontos és differenciált vizuális észlelés
- forma, méret, szín pontos felfogása
- összetartozó részek értelmes egészként való észlelése (Gestalt-látás).
- megadott formák–színek megtalálása, kiemelése egy képi környezetből (figura, háttér észlelése)
- adott tárgyak térbeli helyzetének helyes felismerése, megítélése
- vizuális információk téri elrendezése
- vizuális információk sorba rendezése, szekventálása
- a hallott (auditív) információk pontos észlelése, megkülönböztetése – adott hangok kiemelése
- adott hangok helyes egymásutániségének felismerése, hangcsoportok egységbe foglalása
- összerendezett, koordinált mozgás, szem-kéz összerendezett, célszerű együttes mozgása
- a látott-hallott információk összekapcsolásának képessége, motoros visszaadása (a keresztcsatornák együttműködése)
- rövid idejű vizuális-verbális memória
- szándékos figyelem - kb. 10 perces figyelemkoncentráció

3.4 Ütemterv az egyéni és kiscsoportos fejlesztéshez

Szeptember: szintfelmérések; csoportalakítások; egyéni fejlesztési tervek kidolgozása; a kijelölt fejlesztési területek negyedévenkénti felülvizsgálata, havonkénti nyomon követéssel az egész tanév folyamán.

Szeptembertől januárig: egyéni és csoportos fejlesztések

Február: értékelések, tájékoztatás a szülők felé

Februártól májusig: egyéni és csoportos fejlesztések

Június: értékelések, tájékoztatás a szülők felé

Módszerek

Életkori sajátosságokhoz alkalmazkodó, lehetőség szerint játékos, az érzelmi motivációra építve kerülnek kialakításra.

Kidolgozott fejlesztő programok

PEK torna

Autistaspecifikus ellátás

Tanulási zavarok korrekciója kisiskolás korban

Egyéb fejlesztő terápia

Érzékszervek működésének fejlesztése Érzelmi intelligencia

Beszédfejlesztés

Mozgás, illetve idegrendszer fejlesztő tornák

Korai fejlesztés módszerei

Számolás, írás, olvasás zavarok kezelése

Viselkedés korrekciós módszerek

Figyelemfejlesztő gyakorlatok

Kommunikációs készség fejlesztése

Családpedagógiai módszerek

3.5 Tanulást segítő programok

A fejlesztés fő területei

Nagymozgások

- kúszás, mászás, járás, futás, ugrások, dobás, szökellések, önazonosság, testfogalom, testséma, testi egészség.

Szenzomotoros integráció (érző-érzékelő idegi szabályozás összhangja)

- egyensúly, ritmus, téri- és idői tájékozódás, reakcióidő növelése, taktilis érzékelés, téri orientáció, oldaliság

Perceptuomotoros készség (érzékelő-észlelő mozgások)

a halláshoz és a látáshoz kapcsolódó érzékelő-észlelő mozgásfejlesztések, hallási diszkrimináció, hang-szó-szöveg összefüggése, szerialitás, vizuális diszkrimináció, szemmozgás koordináció, alak-háttér megkülönböztetése, vizuális emlékezet, finommozgások vizuomotoros koordinációja, térbeli formaészlelés, azonosságok– különbözőségek meglátása, vizuomotoros integráció.

Személyiségfejlesztés

A foglalkozások légköre, az életkori sajátosságok figyelembevétele, a játékoság mind hozzájárulnak a jótékony cserehatáshoz mely végső soron a pszichomotoros és a motoros-pszichés kiegyensúlyozott fejlődést eredményezi.

A személyiség fejlesztésekor fontos figyelembe venni a fejlesztőpedagógus személyiségét is.

Pszichomotoros fejlesztés részterületei

Tér-idő tájékozódás

A testséma és a téri tájékozódás két olyan terület, amelyek a fejlesztés folyamán szétválaszthatatlanok egymástól. Elméletben a pontos meghatározás és megértés érdekében szétbonthatók, de a gyakorlatban már csak a térben való elmozdulás, hely-helyzetváltoztatás miatt is összekapcsolódnak. Inkább hangsúlyeltolódásról beszélhetünk az egyik vagy másik terület javára. Ha rangsorolni szeretnénk, akkor azt mondhatjuk, hogy a testséma

részképességeink egyik alappillére, amelyre a téri tájékozódás épül. Részképességeink mereven nem választhatók el egymástól, az egyik megléte szükséges a másik fejlődéséhez.

Egy hierarchikus rendszerben épülnek egymásra, és egyénekre jellemző sajátos mintázatot alkotnak.

Testséma

Ezen terület alapja a testkép kialakulása, a test testrészeinek megismerése. A tanulóknak meg kell ismerniük saját testük felépítését, meg kell tapasztalniuk testrészeik létét, kiterjedését, és természetesen meg is kell tudniuk nevezni azokat. Fel kell velük fedeztetni testüket, annak azonosságait és különbözőségeit, és mindezekkel együtt elfogadtatni velük. A testről alkotott kép kialakítása a mozgásban fejeződik ki, csakis mozgással együtt tapasztalható meg. Először a főbb testrészeket kell megismerni, megnevezni, majd ezt követik a testrészek részei. A folyamat része a szimmetria fokozatos tudatosítása is. A fejlesztés legfontosabb eszköze a tükör, melyben a tanulók látják magukat, másokat, ténylegesen szembesülnek saját – és mások – testének tulajdonságaival. (méret, alkat, színek). A gyakorlati munka során nem csak a testrészeik helyét, nevét, kiterjedését tanulják meg, hanem azok funkcióját, mozgathatóságát is. Ez már a testfogalom tudatosítását segíti elő. Fontos a testrészek többféle módon történő érzékeltetése, ennek megfelelően a jobb-bal színnel, szalaggal történő jelölése, jobb-bal fogalmának fokozatos kialakítása. Kezdetben elég csak érzékeltetni a két oldal létét (jobb=bemutatkozás kezünk, bal=dobogó szívünk), a megnevezés később is ráér.

Tér tájékozódás

A saját test pontos ismerete, viszonyítása ad segítséget a térben való eligazodáshoz. A tanulók önmagukhoz viszonyítva lesznek képesek meghatározni a környezetükben lévő tárgyak elhelyezkedését, később pedig a dolgok helyét egymáshoz viszonyítva is meg kell tudniuk határozni. A testsémához tartozó ismereteket a mozgás rendszerén belül sajátítják el, hiszen e tevékenységi forma áll legközelebb fejlettségi szintjükhöz. Mozdulás közben van lehetőségük arra, hogy megtapasztalják a térirányok elhelyezkedését, majd később a térben való elmozdulások neveit (előre, hátra, oldalra, mellette, mögötte, alatta, fölötte). Ezeket a tapasztalatokat nehéz megfogalmazni, nem mindig tudjuk számukra megfelelően szavakba önteni. Kezdetben el kell fogadnunk azt, hogy a térben el tudnak igazodni, értik a térirányokat jelölő szavak jelentését. Az önálló meghatározás, megnevezés elég lesz később is. Minden, ami állandóan változik nehezebben felfogható, de ha nap mint nap tapasztalják a folyamatos változásban rejlő állandóságokat, akkor hamarabb bevésszük. A mozgás az, melynek elemei megismételhetők, követhetők, és térben nemcsak láthatók, hanem tapasztalhatók, kivitelezhetők is. Ugyanakkor a mozgás már önmagában véve is egy örömforrás a tanulók számára.

Idő tájékozódás

Az idői relációk, összefüggések megértése talán a legnehezebb a tanulók számára. Míg a mozgás kivitelezhető, érezhető, látható, addig az időben való tájékozódás megfoghatatlan számukra. Segítő tényező, ha mindent valamilyen eseményhez, cselekvéshez, tevékenységhez kötünk.

Lateralitás (oldalosság)

Szem – kéz - láb dominancia (egyik vagy másik oldal hangsúlyozottsága)

A tanulók születésüket követően már elkezdnek mozogni, és ehhez kapcsolódva kezd kirajzolódni a mozgásközpont helye az agyban. Az emberiség nagyobb százalékára az agy baloldali féltekéjének domináns szerepe a jellemző, ami eredményezi – ha semmilyen zavaró tényező nem befolyásolja – a jobb oldali szem – kéz - láb dominanciát. A lateralitás kialakulása

egy igen hosszú folyamat, mely a kisgyermekkor, óvodáskor egészét felöleli. Fejlődésének alapja egy megfelelő mozgás- és érzékszervi fejlődés, mely folyamat végkifejletének tekinthető a dominancia kialakulása.

A testséma fejlesztésének nagy szerepe van az oldaliság alakulásában. A páros testrészek felfedeztetésével, érzékeltetésével, megérintésével alakul ki tudatukban a két oldal léte. A gyakorlati munka során fontos az állandó szóbeli megerősítés arra vonatkozólag, hogy ezekből kettő van (pl.: Érintsd meg az egyik térded! Most érintsd meg a másik térded is!) Az ilyen típusú gyakorlatok során szerzett tapasztalatok sokaságából alakul ki az oldalak elkülönülése, azok megnevezése, megkülönböztetése; a tér irányokra történő felosztása, ennek eredményeként pedig a lateralitás.

A kezesség megállapítása nem minden esetben egyszerű. Pontos megfigyeléseket kell végezni a tanulók tevékenységeit vizsgálva. Azoknál a feladatoknál, ahol a két kéz közös munkájára van szükség (pl.: gyümölcsszeletelés), egyértelműen nem dönthető el. A nehezebb feladatok kivitelezését általában a domináns kéz végzi (pl.: tárgyak egyensúlyozása, guruló tárgyak megfogása). Tapasztalható a vegyes kezűség problémája is, amikor a tanuló egyik keze sem domináns, hol az egyiket, hol a másikat használja. Találkozhatunk olyan esetekkel is, amikor a kezességhez nem azonos szem-láb dominancia párosul (pl.: jobb kezességhez bal láb használat társul).

A fejlesztő munkát a nagymozgások területénél érdemes kezdeni, összekapcsolva a testséma- és téri tájékozódás alakításával. Hiszen, ahogyan az előzőekben említésre került, az oldaliság kialakulásának talaja a testséma (páros testrészek), ami szorosan összekapcsolódik a téri tájékozódás fejlődésével a mozgás keretén belül.

Mozgásfejlesztés

A mozgás a tanuló legtermészetesebb megnyilvánulási formája, mondhatnánk lételeme. A mozgásos tevékenység az alapja egészséges fejlődésüknek. Fejlesztő hatással bír egész énjükre, szellemi és fizikai állapotukra egyaránt. Kedvezően befolyásolja személyiségfejlődésüket, ugyanakkor a környezet által közvetített információk nagy részét mozgásos tevékenységek által szerzik meg. A mozgás fejleszti a tanulók testsémáját, téri tájékozódását, egyensúlyérzékét, a test összerendezett (koordinált) mozgását, állóképességét, izomrendszerét, testi erejét.

Sok más fejlesztési területtel összekapcsolódik, jelen esetben mondhatjuk, hogy a fejlesztő munka alapja. A mozgásfejlesztés egyik fontos szabálya a fokozatosság elvének érvényesítése, a nagymozgásoktól haladva a finommozgások felé. Csak akkor szabad a következő, nehezebb gyakorlatot végeztetni, ha az előzőt teljes biztonsággal kivitelezni tudja a tanuló. A másik fontos követelmény a többszöri helyes bemutatás a fejlesztő személy részéről, ugyanakkor a pontos megfigyelés és lemásolás a tanulók részéről.

Nagymozgások

Ide tartoznak az alapmozgások (járás, futás, ugrás, csúszás, kúszás, mászás, dobás). A mozgásformák nem veszíthetnek fontosságukból, hiszen az adott mozgássor egyszerre több funkciót is fejleszt. A fokozatosság elvét betartva, és a folyamatos ismétlések eredményeként a mozdulatok vagy mozgássorok egyre pontosabbá válnak, tovább finomodnak, részleteiben pedig specializálódnak (pl.: a szökdelésből ugrás lesz).

A gyakorlati munka során fejlesztési sorrend csak abból a nézőpontból alakítható ki, hogy mely terület, funkció fejlesztésével kapcsoljuk össze a tevékenységet, hiszen valamennyi mozgásforma nehézségi foka változtatható, még a legegyszerűbb is bonyolítható. A mozgásos

gyakorlatokat mondókákkal, rövid versekkel érdekesebbé lehet tenni, ami jó hatással van a ritmusérzék fejlődésére.

A mászás-terület nehézségi sorrendben megtervezett fejlesztési terve:

- talajon történő mászások térden és kézen támaszkodva
- talajon történő mászások talpon és kézen támaszkodva
- talajon megjelölt sávokban történő mozgássorok
- a megjelölt sávok szűkítése
- talajon történő mászások hátrafelé térden és kézen támaszkodva
- talajon történő mászások hátrafelé talpon és kézen támaszkodva
- talajon megjelölt sávokban történő mozgássorok hátrafelé
- a megjelölt sávok szűkítése
- az előző analógiát követve padon végeztetve a mozgássorozatot
- az előző analógiát követve pad páron végeztetve a mozgássorozatot oda– vissza irányba

Finommozgások

A mozgások e csoportjába azon mozdulatok, tevékenységek tartoznak, melyek kivitelezéséhez a kézre van szükség. Ugy is szoktuk említeni, hogy „kézügyesség”. A tanulók iskolába kerülése előtti időszakban szintén nagyfokú figyelmet kell fordítani a finommotorika fejlesztésére. Fontos, hogy az írástanulás folyamata minél kevesebb nehézségekbe ütközzön, ugyanakkor a kézügyességre a többi tantárgy ismereteinek elsajátításánál is igen nagy szükség van.

Az aprólékos mozgások kivitelezése kisebb izomcsoportok, izomrészek elkülönített szabályozását, rugalmas izomműködését igényli. Minél jobban képesek erre az irányításra a tanulók, annál inkább összerendezettebbek, koordináltabbak lesznek mozdulataik, egyre nehezebb és bonyolultabb tevékenységek elvégzését teszi lehetővé számukra.

A finommozgások fejlesztésének alapja a kéz és az ujjak izomzatának erősítése és lazítása, az ujjmozgások tökéletesítése, a kéz mozgékonyságának fejlesztése. A gyakorlati munkához számos tevékenység tartozik.

Ezek a következők: ujjgyakorlatok játékos mozdulatokkal, rövid ritmusos mondókákkal, versekkel kísérve. Színezés, rajzolás, vonalvezetési gyakorlatok, ragasztás, nyírás, gyurmázás, festés, varrás, újjbáb készítés. A kéz ügyességének fejlesztése során is ügyelni kell a fokozatosságra. Soha nem szabad a munkát a feltárt hiányosság gyakoroltatásával kezdeni. Mindig egy alacsonyabb szintű tevékenység begyakoroltatása alapozza meg a következő nehezebb funkció fejleszthetőségét, fejlődését. Fontos, hogy megtaláljuk azt a területet, ahol a feladatvégzés szinte tökéletes, ezáltal biztos alap a kiinduláshoz, ugyanakkor már a tréning kezdetén sikerélményhez jut a tanuló. Például: nagyméretű golyók fűzése merev pálcára, majd fonálra – fokozatosan csökkenő nagyságú lyukakkal fűzés vékony fonálra, zsinórra – apró gyöngyök fűzése damilra, cernára.

Egyensúlyérzék

A helyzet-helyváltoztatás, mozdulat, mozdulatsor, egyszóval mindenféle mozgás esetében jelen van az egyensúlyozás. Ahhoz, hogy a motoros tevékenységeket kivitelezni tudjuk, nélkülözhetetlen az egyensúlyérzék bizonyos fejlettségi foka. Ezt a területet éppen olyan fontos fejleszteni, mint a többi. A szakirodalmak az egyensúlyozó képesség fejlődésének első jelentős kezdeti szakaszának a 4-8 éves kort jelölik meg. Ez nem azt jelenti, hogy korábban nincs jelen. Ez a képesség segít például abban, hogy a csecsemőkorú gyermek át tudjon fordulni egyik oldaláról a másikra, az egyéves korú gyermek meg tanuljon járni. Az egyensúlyozás lényege, hogy a gyermekek a test kibillent egyensúlyából minél hamarabb vissza tudjanak térni.

Természetesen minél rövidebb ez a visszatérési idő, annál fejlettebb az egyensúlyérzék képességük. Ehhez azonban sok gyakorlásra van szükség. Az egyensúlyérzékelésért felelős szervünk a fül, az érzékelő központ a belső fülben található. Ahhoz, hogy az ember egyensúlyozni tudjon, alátámasztási felületre van szüksége, így jelen esetben a talp fontos szerepet tölt be. A fejlesztő tréning folyamán – mint valamennyi képesség esetében – szintén figyelni kell a fokozatosság elvének betartására. Ennek megfelelően a nagyobb alátámasztási felületen végzendő feladatoktól kell haladni a kisebb felületeken végzendő gyakorlatok felé. Természetesen a nehézségi fokozatokat is figyelembe kell venni, például csúszások lejtőn (padon): egész testfelületen (hason, hátán) – a test oldalán sarokülésben (előre, háttal) – térdelőtámaszban (előre, háttal); nehezíthető a feladat, ha párosan végzik a gyermekek a gyakorlatokat.

3.6 Beilleszkedési és magatartási zavarok

A beilleszkedési és magatartási zavar komplex jelenség, a személyiség problémája, amelyben értelmi, érzelmi és akarat tényezők ötvöződnek.

A zavar létrejött egy folyamat eredménye, melynek kezdete többnyire az első óvodás-iskolás években és a családi háttérben keresendő.

Általános feladatunk súlyos magatartási és beilleszkedési zavarral küzdő tanulóknál a pedagógiai szakszolgálattal való kapcsolat felvétele, és szakvélemény kérése.

A szakértői bizottságok pszichológusainak javaslatai alapján, pedagógiai módszerekkel a tanuló támogatása, osztályközösségbe történő visszaillesztése, és kapcsolatainak javítása osztály- és iskolatársaival a pszichológus és a fejlesztő pedagógusok közreműködésével.

A kitűzött célok elérése érdekében folytatott tevékenység alatt mindvégig előttünk áll, hogy minden gyerek individuum.

A beilleszkedési zavarok okának ismeretében a problémákat három csoportba soroljuk:

- Pszichés zavarok állnak a probléma hátterében (önértékelési zavar, gyenge fékrendszer, konfliktuskezelési deficit, sérülékeny kudarcűrő képesség, tolerancia hiány, szabálytartás hiánya), illetve különböző kompenzációs mechanizmusok, mint projekció, elfojtás, agresszivitás, stb.
- Tanulási nehézségek váltják ki a problémát (percepció-dyslexia, dysgrafia, figyelem-hiperaktivitás, kommunikáció-autisztikus jelek, a szenzomotoros mozgás fejletlensége, csak szekunder jellegű memória).
- Rossz vagy hiányos szocializáció okozza a problémát (túlzott engedékenység, szeretet- és figyelemhiány, túlzott elvárások stb.)

A további célok csak az okok (részleges) elhárításával érhetők el, ennek megfelelően a fenti csoportok mindegyike számára más-más feladatok adódnak.

Fő célunk minden gyermek számára lehetővé tenni az optimális intellektuális és érzelmi fejlődést, a testi-lelki és szociális kibontakozást, hogy belső harmóniában, önmagával és környezetével egyensúlyban éljen.

Célkitűzések	Feladatok	Kritériumok
I. <u>Pszichés zavarok</u> esetén: az adott diszfunkció csökkentése, esetleg	Az okok (diszfunkció) felkutatása különböző diagnosztikai módszerekkel	Életkorának megfelelően a tanuló is értse meg a problémát.

Célkitűzések	Feladatok	Kritériumok
<p>megszüntetése a korábbi fejlődési szakaszban gyökerező hiányosságok és torzulások feltárása, rendezése, újratanulása. Ézelmi életük egyensúlyban tartása, sikereik és kudarcuk egészséges feldolgozásának segítése.</p> <p>A kompenzáló magatartásformák elhagyása.</p>	<p>(pszichológus). A diszfunkció kezelése megfelelő terápiákkal:</p> <ul style="list-style-type: none"> - személyiségfejllesztés egyéni és csoportos tanácsadás - kommunikáció szerepjátékok szerepáttétel szituációs játékok 	<p>Érezze szükségét és fogadja el a segítségnyújtást.</p> <p>Kooperáljon (tanácsadó- kliens kapcsolatban).</p> <p>Csökkenjenek a szorongások.</p> <p>A megküzdő mechanizmusok erősödjének. Ézelmi reakcióik a helyzethez adekvátak legyenek.</p> <p>Kompenzáló mechanizmusaik száma és intenzitása csökkenjen.</p>
<p>II. <u>Tanulási zavar</u> esetén: A tanulási nehézség csökkentése vagy megszüntetése (ez feltételezi az ezt kiváltó ok megszüntetését).</p>	<p>Beszédfejllesztés (logopédus):</p> <ul style="list-style-type: none"> - arány- és hangsúlyeltolódás alkalmazása, - a környezet pontos észlelésén és tapasztalásán alapuló fejlesztés. <p>A tanulási zavart kiváltó okok felderítése és kiküszöbölése a fejlesztő pedagógusok által.</p> <p>Képesség és készség szint felmérés.</p> <p>Fejlesztő, felzárkóztató programok kidolgozása személyre szabottan, részleges kiemeléssel, arány és hangsúlyeltolódással.</p> <p>A támasztott követelmények pontos, objektív meghatározása az egyén lehetőségeihez mérten.</p> <p>A teljesítményorientáltság csökkentése.</p> <p>Oldott, bensőséges, szeretetteljes légkör megteremtése.</p>	<p>A fejlesztő és fejlesztett összmunkája eredményeként fejlődés, változás mutakozzék. (A fejlődés mértéke és ritmusa problémánként és tanulóként változó.)</p> <p>Legyen látható eredménye a fejlesztésnek az adott tanuló korábbi szintjéhez képest.</p>

	Valamennyi apró, pozitív irányba történő változás megerősítése.	
--	---	--

Célkitűzések	Feladatok	Kritériumok
	<p>A negatív kompenzáló magatartás ignorálása, más kompenzációs lehetőségek feltárása, az okok megszüntetése.</p> <p>Törekvés a szülőkkel való együttműködésre.</p>	

<p>III. <u>Szocializációs zavar</u> esetén: mivel a problémák rendszerint a korai szocializáció rendellenes tanulási folyamatából, illetve a családi diszfunkciókból, vagy a szűkebb környezetéből erednek, ezért a problémából adódó zavarokat csupán csökkenteni tudjuk, de megszüntetni nem.</p> <p>Célunk tehát a kompenzálás és a kooperáló szülők segítése a nevelési kérdésekben.</p>	<p>Fontos, az életkori sajátosságok ismeretében, az iskolás gyermektől elvárható viselkedésformák, és a még nem követelhető kontroll szétválasztása.</p> <p>Pontos meghatározása annak, amit elvárunk a gyermektől és ennek a gyermek számára jól érthető (életkorának megfelelő) közlése.</p> <p>Feladatunk a pozitív modellnyújtás, a pozitív megerősítés és a minősítés. A gyermekben rejlő pozitív értékeknek kiaknázása.</p> <p>Szeretetteljes, meghitt légkör megteremtése.</p>	<p>Tudja, hogy mit várnak el tőle.</p> <p>Döntéshelyzetben tudjon jó és rossz, helyes és helytelen között választani.</p> <p>Legyen képes elfogadni és követni a pozitív modellt. Érezze tanárai, nevelői jó szándékát.</p>
--	---	---

A tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkóztatásának segítése

Az iskolába járó tanulók jelentős része szociális, műveltségi hátránnyal küzd. Felzárkóztatásukhoz a tanórán kívüli korrepetálások, speciális, egyéni foglalkozások nyújtanak segítséget, és lehetővé teszik a hátrányok minimalizálását vagy lehetőség szerinti megszüntetését. Ennek leghatékonyabb eszközei a rendszeres kapcsolattartás, beszélgetés, családlátogatások, szülői értekezletek, fogadónapok, nyílt tanítási napok. A felzárkóztatásra szoruló tanulókkal való foglalkozást differenciáltan, csoportbontással oldjuk meg.

Felzárkóztatásra szorul a gyermek, ha

- szórt figyelmű;
- nehezen tud koncentrálni;
- gyorsan felejt, és nehezen idézi fel a tanultakat, látottakat;
- túlmozgásos vagy túlzottan lassú;
- kezűgyessége fejletlen;
- lassan vált át egyik feladatról a másikra;
- olvasási, helyesírási, matematikai problémái vannak; a szakértői bizottság javaslata alapján egyéni fejlesztést igényel - valamely rész-képesség területén adódó lemaradás miatt.

A felzárkóztatás célja

- A környezeti hátrányok kompenzálása, az osztály illetve az iskolai közösségbe való bekapcsolódás és továbbhaladás lehetőségének biztosítása, az esélyegyenlőség megteremtése.
- Készségek, képességek fejlesztése.

- A napi tanulás feltételeinek biztosítása, a korrekciós tevékenység és a korrepetálás révén a napi lépéstartás megszervezése, az eredményes tanulási folyamat megszervezése.
- Valamely részképesség területén megnyilvánuló hátrány kompenzálása.
- Viselkedési szokások kialakítása, változtatása, gyakorlati alkalmazása, az általános emberi normák, valamint az iskolai házirend szellemében.
- Pályára irányítás, pályaválasztás, a beiskolázás segítése.

Tevékenység	Módszer	Felelős	Határidő
1. A tanulási kudarcnak kitett tanulók felismerése	- képességek felmérése iskolába lépéskor – prevenció; pl. Prefer, Sindelar, Difer - képességek felmérése az iskoláztatás folyamán; pl. induktív gondolkodás mérése	pedagógus, fejlesztő pedagógus, gyógypedagógus	tanév eleje
	megfigyelés	tanító, szaktanár, osztályfőnök, fejlesztő pedagógus, gyógypedagógus	folyamatosan
	dokumentumelemzés (a tanuló iskolai produktumainak célirányos áttekintése)	tanító, szaktanár, osztályfőnök, fejlesztő pedagógus, gyógypedagógus	tanév eleje, illetve közben
	beszélgetés (tanulóval, szülővel)	tanító, szaktanár, osztályfőnök	folyamatos
	a tanulók tanulási szokásainak felmérése (kérdőív)	tanító, szaktanár, osztályfőnök	első félév
2. A tanulási kudarcnak kitett tanulók fejlesztése (az iskolán belül)	egyéni fejlesztés (fejlesztési terv alapján)	pedagógus, fejlesztő pedagógus, gyógypedagógus	folyamatos
	differentiált tanórávezetés	minden pedagógus	folyamatos
	korrepetálás	érintett pedagógus	folyamatos
	napközi, tanulószoba	napközis nevelő, tanulószoba-vezető	folyamatos

	előkészítő évfolyam (az első osztály sikertelen elvégzése esetén az első osztály megismétlése a szülő kérésére) mentesítés bizonyos tárgyak értékelése alól	tanító igazgató, tanító, szaktanár, szakértői bizottság szakemberei, szakértői bizottságok szakemberei	tanév vége, tanév eleje, illetve folyamatos
	tanulásmódszertan, tanulás tanítása	osztályfőnök vagy a kurzust oktató pedagógus	tanév eleje, illetve folyamatos
	tréning (tanulástechnika, koncentráció stb.), relaxáció	fejlesztő pedagógus, gyógypedagógus, pedagógus	folyamatos
3. A tanulási kudarcnak kitett tanulók fejlesztése (iskolán kívül)	a tanulási zavarokkal küzdő tanulók speciális szakemberekhez történő irányítása (szakszolgálat, orvosi intézmények)	tanító, szaktanár, osztályfőnök, fejlesztő pedagógus, gyermekvédelmi felelős	folyamatos
4. A fejlesztés hatékonysága, értékelés	a tanulók tanulási szokásainak felmérése (kérdőív)	tanító, szaktanár, osztályfőnök	tanév vége
	dokumentumelemzés (a tanuló iskolai produktumainak célirányos áttekintése)	tanító, szaktanár, osztályfőnök, fejlesztő pedagógus, gyógypedagógus	tanév vége
	fejlesztő szakemberek szóveges értékelése az egyéni haladásról	fejlesztő pedagógus, gyógypedagógus	negyedévente, illetve tanév végén
	megfigyelés	tanító, szaktanár, osztályfőnök, fejlesztő pedagógus, gyógypedagógus	folyamatos, illetve tanév vége

	tanulmányi eredmények elemzése (dokumentumelemzés)	tanító, szaktanár, osztályfőnök, fejlesztő pedagógus, gyógypedagógus	tanév vége
	beszélgetés (tanulóval, szülővel)	tanító, szaktanár, osztályfőnök	tanév vége

Az iskolai nevelő-oktató munkában a tanulási zavar vagy a tanulási nehézség magatartászavarral és a szociális hátránnyal gyakran együtt jelentkezik, egymással szoros kölcsönhatásban van.

A tanulási nehézség vagy a tanulási zavar oka lehet születési, fejlődési rendellenesség illetve fogyatékossg vagy kisgyermekkori betegség.

Ez megmutatkozik a következőkben:

- az anyanyelvi fejlettség alacsony szintjén (hibás ejtés, szegényes szókincs, a szövegelemlekezet fejletlensége).
- olvasás-írás és a számolás zavara
- mozgáskoordináció zavara
- kialakulatlan testséma, tér- és irányérzékelési bizonytalanság
- ritmusérzék fejletlensége
- a vizuális elemző- és megfigyelőképesség gyengesége
- a tartós figyelem hiánya

Az iskolai tanulási kudarcok hatására a tanulóknban olyan pszichés tünetek alakulnak ki, (érzelmi labilitás, szorongás, önbizalom hiánya, hiperaktivitás stb.) amelyek kedvezőtlen magatartási megnyilvánulásokat eredményeznek.

Ehhez társulnak olyan szociális kapcsolati zavarok, mint például a nem megfelelő anya- gyermek kapcsolat, az ingerszegény környezet, az elhanyagolt családi háttér stb.

Tapasztalataink alapján ezek a tanulók megszokott iskolai körülmények között, nagyobb létszámú osztályban, a hagyományos módszerekkel nem képesek a tanulásban előrehaladni, fejlődni.

Az egyes képességek terén jelentkező elmaradás, lassúbb fejlődés rendszerint más pszichikus folyamatokkal is kapcsolatos. Például a felidezés nehézségei többnyire az észlelés és a megfigyelés folyamatainak elégtelenségeivel is összefüggenek, ezért elképzelhetetlen egy- egy képesség elszigetelt fejlesztése. Mindig a különböző intellektuális és érzelmi tényező együttes feltárására és fejlesztésére törekszünk.

Az érdeklődés a megismerő tevékenység belső motívuma. A képesség fejlődésének a belső aktivitás a legfontosabb indítéka, amely a tanulást, a valóság megismerését örömteli, szívesen vállalt tevékenységgé teszi. Lényeges, hogy a tanulónak sikerélményt nyújtson a feladatok megoldása, hiszen ez növeli az érdeklődését, fokozza az erőfeszítést.

Az egyéni fejlődés szempontjából döntő fontosságú a szocializációs képességek, a társas kapcsolatok kialakítása. A tanulási zavar vagy nehézség társas beilleszkedési zavarral is párosulhat. Jobb intellektuális teljesítmény erősebb szociális kontaktussal járhat együtt.

Az értékelő-minősítő viszonyt fel kell váltani a megértő-okkereső beállítottságnak. A tünetek megváltoztatására, illetve kiküszöbölésére irányuló alkalmi, gyors beavatkozások nem oldják meg a személyiségzavart, nem eredményeznek hosszabb távon is ható belső pszichikus változást a gyermeknél. A zavar igazi korrekciójáról csak akkor beszélhetünk, ha az okok ismeretében a tanuló mindennapi életfeltételei, tevékenysége folyamatában törekszünk a pszichikus folyamatok befolyásolására. Fontos tényező tehát a tevékenységek feltérképezése, megfelelő környezet biztosítása, a megfelelő eszközök használata.

A tanulási kudarc komplex jelenség, ezért a leküzdésére irányuló tevékenységnek is sokoldalúnak kell lennie. A kisebb létszámú osztályok tanulóiban – még a felsőbb évfolyamokon is – nagyon erős az osztályfőnökhöz és a többi tanárhoz való személyes kötődés. Igénylik a mindennapi együttlétet, a gondok rendszeres megbeszélését. Az így kialakított oldott légkör feltétele a sikeres munkavégzésnek. Gyakran az otthoni környezet nevelési hiányosságait is az iskolában kell pótolni. A szülők nagy része nem motivált arra, hogy gyermekét a tanulásban segítse, de még arra sem, hogy teljesítményét értékelje. Ezért kiemelt helyen kell foglalkozni a helyes tanulási szokások és képességek kialakításával, a helyes önértékeléssel.

Alkalmazott pedagógiai módszereink, elveink a fejlesztő tevékenységben

- A tananyagot a minimumra csökkentettük, és főként az elsajátítás módjában, tempójában igyekszünk a tanulók egyéniségéhez alkalmazkodni.
- A fejlesztő pedagógusok meghatározott órarend szerint emelik ki a tanulókat az órákról, szabadidős tevékenységekről, és a fejlesztő foglalkozások keretében változatos módszerekkel fejlesztik a tanulók személyiségét és tárgyi tudását.
- Valamennyi pedagógus fogalomhasználata szakszerű, az adott pedagógiai helyzethez igazodó. A nyelvi-kommunikációs készségek fejlesztését minden pedagógus feladatának tekinti.
- Fokozottan figyelünk arra, hogy ha a diák – a családi kommunikációs kapcsolat hiányából adódóan is – vagy egyáltalán nem érti a tankönyv szövegét, vagy egyszerre csak egy utasítás végrehajtására képes.
- Új tantárgy belépésekor megismertetjük tanulóinkkal a munkaeszközöket, szakkifejezéseket. A szaknyelv gyakorlása, tanulása beépül a mindennapi munkába.
- Az elméleti anyag súlypontosításával, gyakorlásával juttatjuk el a tanulókat az ismeretek alkalmazásszintű elsajátítására. Ehhez nélkülözhetetlen a vázlatkészítés, és annak megtanulása.
- Az átlagosnál több időt fordítunk a gyakorlásra, ismételésre.
- Az olvasási nehézségek miatt a tanulók nagy része auditív módon képes csak az ismeretek befogadására, ezért a szemléltető eszközök használatát a vizuális képességek szempontjából is fontosnak tartjuk.
- Az írási, olvasási és számolási nehézségekkel küzdő tanulók tanításakor és teljesítményértékelésekor speciális pedagógiai módszereket alkalmazunk.
- A videóra, hanglemeze, magnószalagra, vagy kazettára felvett anyagok a csökkent olvasási igényt is pótolják, kiegészítik a tanári közlést. Munkánkat megkönnyítették az írásvetítőkhöz készült fóliák, az előre elkészített feladatsorok, megoldási kulcsok.
- Jelentősen növelik munkánk hatékonyságát a játékok, amelyek egy része mozgásos tevékenység. Beépülnek az órai munkába, csökkentik a fáradtság érzését, fejlesztik a tanulók mozgáskoordinációját, térérzékelését.

- Az egyes osztályok közötti átjárhatóságot az azonos értékelési rendszer biztosítja. A felmérő írásbeli számonkérés anyagát az osztály szintjéhez alkalmazkodva állítjuk össze. Az értékelés azonban azonos norma szerint történik. Az értékelésbe beleszámítjuk a választható szorgalmi feladatokat, amelyek többnyire valamilyen alapkészség gyakorlását segítik. A tanulók aktivitása szintén beleszámít az értékelésbe.

Tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkóztatását segítő további programelemek

A tanulók túlnyomó többségének továbbtanulási esélye, műveltségük várható szintje az általános iskolából kilépve attól függ, hogy a diák milyen fejlettségi szinten kezdi meg tanulmányait az első évfolyamon, és a továbbiakban milyen képességekkel, készségekkel, jártasságokkal rendelkezik a tanuláshoz és egyéb ismeretszerzéshez. Ezt legoptimálisabban a kisiskolás korban lehet kialakítani (képességfejlesztés).

Kiemelt területek:

1. anyanyelvi (dyslexia, dysgrafia)
2. matematikai (dyscalculia)

A tanulók képességeinek nehézségei összefügghetnek a különböző értelmi és személyiségi folyamatok problémáival is.

Célkitűzések	Feladatok	Kritériumok
--------------	-----------	-------------

<p>Dysgrafia, dyslexia esetén: Az írás, olvasás elsajátításának, tanulási zavarainak csökkentése, ha lehet megszüntetése. Az elmaradások mielőbbi felismerése, korrigálása. Súlyosabb esetekben speciális szakemberhez kell eljuttatni a tanulót (pszichológus, logopédus, szakorvos, a szakértői bizottság szakemberei stb.)</p>	<p>Diagnosztizálás, okok feltárása (logopédus, pszichológus).</p> <p><u>Dysgrafia, dyslexia korrekciója:</u> A fejlesztő pedagógus terápiás foglalkozásai, mozgásfejlesztés – finommotoros, nagymozgások erősítése, írástechnikai gyakorlatok (betűelemek, rajzok stb.), betűkapcsolási gyakorlatok, térbeli tájékozódás, kommunikációs képesség fejlesztése, korrekciója. <u>Logopédiai foglalkozások:</u> artikulációs gyakorlatok, akusztikus gyakorlatok (utánzás, térbeli tájékozódás), összeolvasás, olvasástechnika fejlesztése, intonáció, képzeletfejlesztés, szövegértés fejlesztése.</p>	<p>A tanulók legyenek tisztában problémáikkal.</p> <p>Fogadják el az erre irányuló javítást, segítséget.</p> <p>Működjenek együtt mindenkorri segítőjükkal, tanáraikkal, szakemberrel.</p> <p>Legyen az osztályközösség és a család megértő, elfogadó, segítő.</p>
---	---	--

Célkitűzések	Feladatok	Kritériumok
--------------	-----------	-------------

<p>Dyscalculia esetén: A nehézségeket előidéző okok enyhítése, megszüntetése. A tünet intenzitásának csökkentése. A lemaradás korrigálása. Legyen képes a gyermek a matematikai gondolkodás elsajátítására korosztályának megfelelően.</p>	<p>Diagnosztizálás, a legrövidebb időn belül a korrekció megkezdése.</p> <p>Fejlesztő pedagógus, pszichológus: korrigáló</p> <p>korrepetálás egyéni foglalkozással (méret, mennyiség, számfogalom kialakítása), logikus gondolkodás fejlesztése (következtetések, ok-okozat stb.), a sikertelenség, a kudarcélmény minimálisra csökkentése, az érteshez szükséges szókincs biztosítása, megértés gyakoroltatása (elemzés, összehasonlítás), figyelem korrekciója (memóriafejlesztés), önkontroll fejlesztése, kialakítása (önértékelés).</p>	<p>A tanuló legyen partnere segítőinek.</p> <p>Gyakorlásaival önállóan is próbálkozzon problémája megoldásával.</p> <p>Legyen tisztában lehetőségeivel és képességeivel.</p> <p>Vállalja a „küzdést”.</p>
--	--	---

3.8. A sajátos nevelési igényű tanulók integrált nevelése-oktatása Fogalmi elhatárolás:

Sajátos nevelési igényű tanuló: az a különleges bánásmódot igénylő tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi, értelmi vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd.

Cél:

A sajátos nevelési igényű tanulók eredményes szocializációját, iskolai pályafutását elősegíti a többi tanulókkal együtt történő integrált oktatása.

A sajátos nevelési igényű tanulók szakellátását a jelen fejezetben foglalt pedagógiai tevékenységrendszer keretében, az irányadó szakmai útmutatások alapján, jogszabályban meghatározott irányelvek figyelembe vételével végezzük.

Az enyhe fokban értelmi fogyatékos (BNO: F70) tanulók nevelése-oktatása a helyi tanterv részét képező Officina Bona tantárgyi programjai szerint történik.

Ütemterv az egyéni és kiscsoportos fejlesztéshez

Szeptember: szintfelmérések; csoportalakítások; egyéni fejlesztési tervek kidolgozása; a kijelölt fejlesztési területek negyedévenkénti felülvizsgálata, havonkénti nyomon követéssel az egész tanév folyamán. Egyéni fejlesztési tervek elkészítése

Szeptembertől januárig: egyéni és csoportos fejlesztések **Február:** értékelések, tájékoztatás a szülők felé **Februártól májusig:** egyéni és csoportos fejlesztések **Június:** értékelések, tájékoztatás a szülők felé

Az indulási hátrányok csökkentése és az esélyegyenlőség biztosítása érdekében a tudás megszerzését és alkalmazását szolgáló pedagógiai eljárások mellett szükséges az olvasási - számolási problémák – dyslexia, dysgrafia, dyscalculia – **gyors felismerése és preventív kezelése.**

A legfontosabb feladat ezután a **rendszeres szintfelmérés, a fejlesztő felzárkóztatás: differenciáltan, egyénre tervezetten**, nemcsak az ismeretekre, hanem a részképesség- zavarokra is odafigyelve, fejlesztőpedagógusok, logopédusok, gyógypedagógusok és a szakszolgálat igénybevételével.

Feladatok:

- Segítjük a tanulók beilleszkedését, a többi tanulóval való együtt haladást.
- Pedagógusainkat felkészítjük a sajátos nevelési igényű tanulók fogadására.
- Az együttnevelés megvalósításában, a különböző pedagógiai színtereken a rehabilitációs, rehabilitációs szemlélet érvényesülése és a sérülésnek megfelelő specifikus módszertani eljárások alkalmazása.
- Tanítási-tanulási folyamataink nyitottak, mely lehetővé teszi az egyes tanulóknak vagy csoportok igényeinek megfelelő eljárások, eszközök, módszerek, terápiák, tanulást segítő speciális eszközök alkalmazását.
- Az integráció során a tananyag feldolgozásánál figyelembe vesszük a tantárgyi tartalmak – egyes sajátos nevelési igényű tanulók csoportjaira jellemző módosulásait.

Az SNI-integráció személyi feltételei

Az integrált oktatást segítik iskolánkban:

fejlesztőpedagógus,
gyógypedagógus,
iskolapszichológus,
gyógypedagógiai asszisztens

Az SNI-tanulók integrált nevelésében-oktatásában részt vevő fejlesztőpedagógus, gyógypedagógus feladatspecifikációja

Segítik a pedagógiai diagnózis értékelését.

javaslatot tesznek a fogyatékoság illetve a sérülés típusához,
a tanuló egyéni igényeinek megfelelő környezet kialakításához.

Segítségnyújtás a speciális eszközök kiválasztásához.

Segítségnyújtás a gyógypedagógiai módszerek alkalmazásához

Figyelemmel kísérik a tanulók haladását, részt vesznek az értékelésben.

Terápiás fejlesztő tevékenységet végeznek a tanulóval való közvetlen foglalkozásokon egyéni fejlesztési terv alapján, támaszkodva az ép funkciókra.

3.9. Tehetséggondozás

A tehetség- és a képességek kibontakoztatása szempontjából elsődleges, hogy tanulóink versenyképes, használható, gyakorlatias tudásra tegyenek szert. Mindehhez szükséges az egyéniség, személyiség erőteljesebb fejlesztése. A magasabb szintű gondolkodási képességek erősítése, a természeti és gazdasági jelenségek értelmezése, a problémamegoldási technikák megismertetése, igazi műveltségélményhez juttatás.

Tehetségen azt a velünk született, adottságokra épülő, majd gyakorlás, céltudatos fejlesztés által kibontakoztatott képességeket értjük, amely az emberi tevékenység egy bizonyos, vagy több területén az átlagosat túlhaladó teljesítményt tud létrehozni.

A tehetség jellemzői: átlagosnál magasabb intelligencia, magas fokú kreativitás, a következtetés (absztrakció) képessége, önálló útkeresés, szorgalom és kitartás, előítéletektől való mentesség, bizonytalanság tolerálása, becsvágy, kockázatvállalás, divergens gondolkodás, folyamatos kommunikáció.

A tehetség kibontakoztatását serkenti:

- a megfelelő légkör megteremtése,
- a motiváció, a pedagógus ösztönző attitűdje, • a bizalom,
- a megfelelő szervezeti strukturáltság,
- a játékosság.

A tehetség kibontakoztatását gátolja:

- a kreativitás lebecsülése,
- a túlzott fegyelem,
- a teljesítménykényszer.

A tehetséggondozás az iskolai oktatás egyik lényegi kérdése. Erre kötelez minket a világban elszórtan élő magyar származású tudósok öröksége is.

Legfontosabb feladatunk idejében felfedezni a tanulók speciális képességeit, s készségeiket az adott iskolatípus adta maximális szintig fejleszteni.

Forrásaink:

- óvodai vélemények
- egyéb jelzések (zene, sport stb.)
- pedagógusok megfigyelései
- szülők, környezet véleménye Módszerek:
- óvodai látogatás
- iskolán kívüli elfoglaltságok megismerése
- kötetlen beszélgetések (szülők, edzők stb.)
- pedagógus (osztályfőnök, szaktanár, tanító) céltudatos munkája
- adatgyűjtés

A tehetséget fel kell fedezni, alakítani, fejleszteni, ösztönözni kell. Ez a környezet, s ezen belül ez az iskola feladata. Ehhez azonban ismernünk kell a tehetség megnyilvánulási formáit:

1. tudományos tehetség
2. vezetői tehetség
3. pszichomotoros tehetség
4. művészi tehetség

Tudjuk, hogy idejekorán, a szükséges valószínűséggel bármely társadalmi rétegben született tanulóról megállapíthatjuk a vele született vagy tanult tehetséget. Az esélyegyenlőség csak abban az esetben valósulhat meg, ha a kedvezőtlen helyzetben élő, jó adottságokkal rendelkező tanulók minél hamarabb hozzájuthatnak adottságaik, képességeik kifejlesztésének a lehetőségeihez. A speciálisan szervezett, céltudatos munkával, speciális gondozással és feltételekkel a kiemelkedő képességek fejleszthetők. Ahányféle emberi adottság és képesség van, annyi fejleszthető tehetséggé, s szinte ahány ember, annyi

tehetséges ember is van. A felismert tehetség neveléséhez világosan megfogalmazott célra, mindenre kiterjedő nevelési koncepcióra és következetes, szorgalmas munkára van szükség.

A tehetséggondozás szervezeti formái

- A tanítási órán differenciált feladatok biztosítása. Csoportbontásnál fontos a viszonylagos homogenitás, hogy a tehetséges tanulók a velük versenyképes kortárstanulókkal ismételtlen összemérhessék képességeiket, erejüket. Megvalósulhat a tantervdúsítás, tananyag gazdagítás. Egyes anyagrészekkel elmélyültebben foglalkozhatnak, gazdagíthatják a követelményrendszert, projektet készíthetnek, gyűjtő- és kutatómunkát végezhetnek.
- Emelt óraszámú tantárgyak tanítása
- Szakkörök
- Második idegen nyelv
- Pályázatok
- Képzőművészeti kiállítások
- Versenyekre felkészítés (iskolai, kerületi, budapesti, országos)
- Vetélkedők
- Középiskolai előkészítők
- Szaktáborok, sporttáborok, vándortáborok, nyelvi táborok, erdei iskolák

Célok	Feladatok	Kritériumok
Iskolánk célja a tehetséges tanulók korai felismerése, hogy minél hamarabb elkezdhessük fejlesztésüket.	Látogatás az óvodában, illetve az óvónők látogatása az iskolában, az óvónők véleményének kikérése. Osztályfőnökök, szaktanárok	A partnerekkel való permanens kapcsolattartás.

Célok	Feladatok	Kritériumok
	megfigyelései, céltudatos adatgyűjtése. Iskolán kívüli elfoglaltságok megismerése beszélgetés a szülőkkel, edzőkkel, tanárokkal.	

<p style="text-align: center;">↓</p> <p>Célunk a felismert tehetség fejlesztése, ösztönzése, kibontakoztatása az önmegvalósítás jegyében.</p>	<p>A szükséges szakmai támogatás biztosítása, melynek eszközei:</p> <ul style="list-style-type: none"> • tanórai csoportbontás, differenciálás; • érdeklődés alapján szerveződő szakkörök, klubok; • tagozatos, speciális tantervű osztályok létrehozása; • tantervdúsítás; • tanulmányi versenyekre való felkészítés; • középiskolai előkészítő tanfolyamok; • táborok, erdei iskola. 	<p>A szakkörök és klubok sikeres működése.</p> <p>Tanulmányi versenyeken való sikeres részvétel.</p> <p>Sikeres felvételi vizsgák (továbbtanulás).</p> <p>Közösségi produkciókban való sikeres szereplés.</p> <p>Egyéni produktumok, publikációk, műalkotások létrehozása.</p> <p>Kiegyensúlyozott, elégedett, sikeres gyerekek</p>
<p>Célunk az esélyegyenlőség biztosítása valamennyi tehetséges gyermek számára társadalmi hovatartozástól függetlenül.</p>	<p>Meg kell próbálnunk kompenzálni a családi és anyagi háttér hiányosságait.</p> <p>Pályázatok útján biztosítanunk kell a szükséges anyagi, tárgyi feltételeket azon tehetséges tanulók részére, akik rossz anyagi körülmények között élnek.</p> <p>Hozzáférhetővé kell tennünk számukra a különböző szakkönyveket, folyóiratokat, feladatgyűjteményeket.</p>	<p>Táborozási hozzájárulások elnyerése, a kerületi önkormányzati stb. pályázatok felhasználásával.</p>
<p>Célunk, hogy a tanulók vállalják tehetségüket és használják fel az érvényesülésükhöz.</p>	<p>Feladatunk a lehetséges helyes utak, lehetőségek minél tágabb körét bemutatni.</p>	<p>A tanulók találják meg a tehetség gyümölcsöztetésének módját.</p>
<p>Tudjuk, hogy a tehetséggondozás csak a család támogatása mellett lehetséges, ezért célunk a családdal való együttműködés.</p>	<p>A családnak tudtára kell adni a felismert tehetséget, a fejlesztés lehetőségét, formáját, helyét.</p> <p>Folyamatosan informálni kell az aktuális helyzetről, az elért (rész) eredményekről, sikerekről, kudarcokról.</p>	<p>A család lehetőségeihez mérten támogassa mind anyagiilag, mind erkölcsileg a gyermek fejlesztését.</p>

3.10. A beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségek enyhítését szolgáló tevékenységek:

- szoros kapcsolat a helyi óvodával, nevelési tanácsadóval, és gyermekjóléti szolgálattal,
- az egyéni képességekhez igazodó tanórai tanulás megszervezése;
- felzárkóztató órák, fejlesztő foglalkozások;
- egyéni foglalkozások;
- képesség-kibontakoztató felkészítés és integrációs felkészítés;
- nevelők és a tanulók személyes kapcsolata;
- a középiskolai továbbtanulás irányítása, segítése;
- iskolai sportkör, szakkörök;
- szabadidős foglalkozások (pl. színház- és múzeumlátogatások);
- a tanulók szociális helyzetének javítása (segély, természetbeni támogatás);
- a szülőkkel való együttműködés;
- családlátogatások;
- szülők és a családok nevelési gondjainak segítése;
- szülők tájékoztatása a családsegítő és a gyermekjóléti szolgálatokról, szolgáltatásokról.

3.11. A tehetség, a képességek kibontakoztatását az alábbi tevékenységek segítik:

- az egyéni képességekhez igazodó tanórai tanulás megszervezése;
- a tehetséggondozó, fejlesztő foglalkozások;
- egyéni foglalkozások;
- képesség-kibontakoztató felkészítés és integrációs felkészítés;
- iskolai és iskolán kívüli versenyek, vetélkedők, bemutatók (szaktárgyi, sport, kulturális stb.);
- a középiskolai továbbtanulás irányítása, segítése;
- iskolai sportkör, szakkörök;
- szabadidős foglalkozások (pl. színház- és múzeumlátogatások).

3.12. A hátrányos és a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók integrációját segítő tevékenységek

- képesség-kibontakoztató és integrációs felkészítés, mely a pedagógiai program mellékletét képező „Intézményi integrációs program” alapján folyik;
- szoros kapcsolat a helyi óvodával, nevelési tanácsadóval, és gyermekjóléti szolgálattal,
- az egyéni képességekhez igazodó tanórai tanulás megszervezése;
- felzárkóztató órák, fejlesztő foglalkozások;
- egyéni foglalkozások;
- nevelők és a tanulók személyes kapcsolata;
- a középiskolai továbbtanulás irányítása, segítése;
- iskolai sportkör, szakkörök;
- szabadidős foglalkozások (pl. színház- és múzeumlátogatások);
- a tanulók szociális helyzetének javítása (segély, természetbeni támogatás);
- a szülőkkel való együttműködés;
- családlátogatások;
- szülők és a családok nevelési gondjainak segítése;

- szülők tájékoztatása a családsegítő és a gyermekjóléti szolgálatokról, szolgáltatásokról.

A tanulóknak az intézményi döntési folyamatban való részvételi jogai gyakorlásának rendje

Célkitűzések	Feladatok – kapcsolattartási formák	Kritériumok
Alakuljanak ki a személyiség, olyan értékes tulajdonságai, mint a szervezőkészség, aktivitás, önállóság, kitartás, érdeklődés, kollektivitás.	<p>Az osztályközösség az iskola és a diákönkormányzat legkisebb működő egysége, amelynek alapértékei:</p> <ul style="list-style-type: none"> - tanulói joggyakorlás; - célok demokratikus meghatározása; - közösségen belüli vita, kritika; - választott tisztségviselők tevékenysége. <p>Az osztályközösség választja meg az osztály tisztségviselőit, s delegál képviselőket az iskola diákönkormányzatába.</p> <p>Az osztályközösség élén, mint pedagógusvezető, az osztályfőnök áll. Feladata sokrétű.</p> <p>Az ezzel kapcsolatos legfőbb elvárások: szabad véleménynyilvánítás lehetőségének és a demokratikus döntés létrejöttének biztosítása; - irányítsa úgy a tanulókat, hogy minél többen jussanak érdemi munkával járó megbízáshoz (diákönkormányzati képviselő, tanterem-, tanulmányi-, kulturális-, sport-, szekrényfelelős, ügyeltesek stb.).</p>	<p>A tanulók tudjanak:</p> <ul style="list-style-type: none"> - együttműködni társaikkal; - mások szempontjait is figyelembe véve cselekedni; - felmerülő akadályok esetén dönteni az életkoruknak megfelelő szinten; tetteikért felelősséget vállalni.

<p>A tanulók megismerhessék és gyakorolhassák a demokrácia elemeit: jogait és kötelességeiket.</p>	<p><u>Diákönkormányzat (DÖK) működése:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Az iskolai diákmozgalmat a DÖK-segítő pedagógusok támogatják és fogják össze. - A DÖK-nek legyen a tanulók által elfogadott szervezeti és működési szabályzata. - Tevékenysége a tanulókat érintő valamennyi kérdésre kiterjed. - Véleményt nyilváníthat: *a tanulók nagyobb közösségét érintő kérdések tárgyalásakor; *a tanulói pályázatok, versenyek szervezésekor; *az egyéb foglalkozások formáinak meghatározásakor; *a könyvtár és az iskolai sportkör működési rendjének megállapításakor; * más, jogszabályban meghatározott kérdésekben. - A tanulóifjúságot az iskola vezetősége és a nevelőtestület előtt az iskolai diákönkormányzat képviseli. 	<p>A tanulók:</p> <ul style="list-style-type: none"> - tudják érdekeiket felmérni, megfogalmazni, képviselni; - tudjanak érvelni, vitázni mások nézeteinek tiszteletben tartásával; - legyenek képesek kompromisszumra jutni; - az elfogadott döntéseket hajtsák végre, tartsák be; - tudjanak és merjenek véleményt mondani.
<p>Gyakorolják a demokratikus munkakultúrát, a hatalommal való élést, a közösség szolgálatát, az alkalmazkodást az eltérő nézetekhez.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - A DÖK képviseli a tanulókat az iskola vezetősége, a nevelőtestület, az SZMK értekezleteinek vonatkozó napirendi pontjánál. - A diákönkormányzat a tanulókat faliújságon, iskolarádióon keresztül, valamint az iskolagyűlésen tájékoztatja. 	<p>Az alá- és fölérendeltségi viszony ösztönözze a tanulókat a vezetésre és az alkalmazkodásra egyaránt.</p>

<p>A tanuló egyéni (akár magánjellegű) problémáival keresse meg tanárát.</p>	<p>- Az osztályfőnök, vagy bármelyik pedagógus keressen megoldást a felmerülő problémára. - Szükség esetén álljon rendelkezésre a pszichológus is.</p>	<p>A tanuló teljes biztonsággal és bizalommal fordulhasson segítségért a pedagógushoz.</p>
--	--	--

A szülő, a tanuló, a pedagógus és az intézmény partnerei együttműködése és kapcsolattartásának formái

1. A hatékony nevelés és oktatás érdekében kifejtett együttműködés és annak formái

1.1 Tanulóink

- kapjanak az iskolától értékálló tudást az anyanyelv, a nemzetiségi nyelv, a művészet, a sport és az informatika területén;
- ismerjék meg és érvényesítsék jogaikat: vegyenek részt az iskola színes, sokoldalú életében (működő diákönkormányzat);
- értékeljék saját és mások tudását, a tanulásnak legyen tekintélye;
- fejlődjön önismeretük;
- saját képességeiknek megfelelő maximális tudást (jártasság, készség) szerezzenek,
- olyan humán értékeket sajátítsanak el, mint becsület, tisztesség, egymás tisztelete, hazaszeretet, magyarságtudat;
- kapjanak személyiségfejlődésüknek és képességeiknek megfelelő egyéni bánásmódot.

1.2 A pedagógus

- rendelkezzen színvonalas, korszerű szaktudással (digitális kompetenciával), pedagógiai ismeretrendszerrel, befogadási és önművelődési készséggel;
  - készüljön fel a tanítási órára szaktárgyilag, didaktikailag, és módszertanilag;
  - ismerje és alkalmazza a differentiált képességfejlesztés formáit, módszereit; – legyen képes kollégáival, a szülőkkel, de főleg a gyermekekkel a mindennapos kapcsolattartásra, vegye észre gondjaikat, hallgassa meg véleményüket, javaslataikat;
  - értékvállaló magatartással hitelesen érvényesítse az iskola által közvetített nevelési elveket;
  - rendelkezzen kommunikációs-, döntési-, szervezési- és elemzőkészséggel;
- nevelőtestületünk tagjaként egységesen képviselje a munka tiszteletét, megbecsülését, valamint a műveltségnek és igazságosságnak, mint feltétlen értékeknek a fontosságát.

1.3 A szülő

- ismerje saját és gyermeke jogait, kötelességeit;
- együttműködhessen a pedagógusokkal gyermeke nevelésében.

Célkitűzések	Feladatok – kapcsolattartási formák	Kritériumok
Az iskolában a nevelő és oktató munka segítése, a nevelőtestület, a szülők és a tanulók, az intézményfenntartó, továbbá az intézmény működésében érdekelt más szervezetek együttműködésének előmozdítása.	A partnerközpontú hálózat kiépítése.	Közös gondolkodás, felelősség a vállalása.
Tanulóink többsége különböző társadalmi és természeti környezetből érkezik. Ezért különösen fontos a szülői közösségek kialakítása és fejlesztése. Nagyon sok a hátrányos helyzetű, csonka család, és az ő érdekeiket nehéz feladat összefogni.	A környéken lakók segíteni tudnak minket: <ul style="list-style-type: none"> - iskolánk környezetének ápolásában, - tisztántartásában; - programjaink megvalósításában. Az iskola segítséget adhat: <ul style="list-style-type: none"> - rendezvények megtartásához; - hasznos hulladék gyűjtéséhez; - kulturális és sport programok szervezéséhez. 	Ki kell alakítani az iskola és a környéken lakók barátságos, kölcsönös segítségnyújtáson alapuló kapcsolatát.
A szülők szervezett együttműködése törvény adta jogaik és kötelességeik érvényre juttatására.	Szülői munkaközösség (SZMK) Feladatai: az iskolai és családi nevelés összehangolása, vélemények és javaslatok közvetítése az iskola felé; - az intézményt segítő kezdeményezések, munkák szervezése; - mozgósítás az iskolai rendezvényekre; - szülők közötti kapcsolattartás; vezetőit az igazgató összehívhatja, ahol	Az iskola életének ne csak szemlélői, hanem aktív résztvevői legyenek a szülők.

	tájékoztatást ad az intézmény munkájáról, feladatairól, aktuális problémákról.	
Ismerjék meg a szülők az iskola helyzetét, céljait, feladatait, terveit, és az elért eredményeket.	Igazgatói tájékoztatás a szülői összejövetelek alkalmával - tanévnyitó ünnepély; - tájékoztató értekezletek (évente két alkalom); - évvégi ünnepély- a tanulmányi év értékelése; jutalmak, oklevelek kiosztása.	A szülők legyenek jól tájékozottak az iskola életéről. Konstruktív véleményükkel segítsék az iskolai munkát.
A szülők nevelő munkájának intenzívebbé tétele. A szülők elméleti és gyakorlati pedagógiai ismereteinek fejlesztése. Az iskola és a család pedagógiai törekvéseinek összehangolása.	Szülői értekezlet (3 alkalom/év) - Az azonos osztályba járó tanulók szülei számára az osztályfőnök tartja. - A szülők tájékoztatást kapnak a tanév rendjéről, az aktuális feladatokról. - Az osztályfőnök beszámolót tart az osztály tanulmányi eredményeiről, magatartásáról, szorgalmáról, a munka körülményeiről, a nevelést segítő és gátló tényezőkről. - 8. évfolyamon decemberben a beiskolázás rendjét ismertetjük. - Az osztály sajátos pedagógiai-pszichológiai problémáit alapul véve az osztályfőnök tartson előadást a nevelés minden fontos és időszerű kérdéséről. A szülőkkel beszélje meg a hallottakat, s közösen tűzzenek ki feladatokat nevelőmunkájuk irányára vonatkozóan. Rendkívüli szülői értekezlet hívható össze, ha a szülők vagy pedagógusok ezt kérik. Fejlesztő pedagógusi előadások a szülők problémáinak csökkentése érdekében	Legyenek tájékozottak a szülők gyermekük osztályával kapcsolatban. Kapjanak használható segítséget a gyerekek problémáinak megoldásához

<p>A tanuló körülményeinek objektív megismerése.</p>	<p>Szükség esetén az osztályfőnök a gyermekvédelmi felelőssel, esetleg családgondozóval családlátogatásra megy. A családlátogatás keretében lehetőség nyílik környezettanulmány végzésére. Ez alkalomból a következőket vizsgáljuk:</p> <ul style="list-style-type: none"> - szociális helyzet, a tanuló helye a lakásban; - családi légkör, a gyermek helyzete a családban; - nevelési elvek, konkrét nevelés (testi, értelmi, erkölcsi, esztétikai); - szabadidő eltöltése; - a család véleménye az iskoláról, a pedagógusokról; a gyermek iskolai munkájának támogatása a szülő részéről. 	<p>A látogatás hatása úgy befolyásolja a szülőket, hogy tudatosuljanak bennük nevelési feladataik, s a család életében megvalósuljanak az eredményes nevelés feltételei.</p>
--	---	--

<p>Közvetlen kapcsolat kialakítása pedagógus és szülő között.</p>	<p>Fogadóórák tartása A tanév elején a pedagógusok által megadott időpontokban, előzetes bejelentkezés alapján. Az időpontokról a szülők elektronikus üzenetben és az iskola honlapján keresztül kapnak tájékoztatást.</p> <p>A szülőkkel való találkozás alkalmával</p> <ul style="list-style-type: none"> - Meg kell erősíteni a családi nevelés és a gyermek pozitívumait, és erre alapozva kell a hibák kijavítását megkezdeni. - Őszinte légkört kell kialakítani, hogy a szülő elmondhassa a véleményét. - A családról megtudott adatokat titkosan kell kezelni. - Együttműködési területet kell keresni a szülőkkel, de csak tanítási időn kívül. - Megállapodás a közösen meghatározott eljárás végrehajtásáról. 	<p>Emberi, bizalmon alapuló, őszinte kapcsolat kialakítása a szülőkkel.</p>
<p>Az iskola és a család közti állandó, naprakész kapcsolattartás.</p>	<p>Írásbeli tájékoztatás (tájékoztató füzet)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Érdemjegyek beírása: a tanár feladata (szóbeli feleletet aznap, az írásbeli számonkérést a kiosztás napján kell értékelni). - Az egyes tantárgyaknál félévente minimum kettő érdemjegy alapján osztályozhatók a tanulók. 	<p>A szülők tájékozottak legyenek gyermekük iskolai életével kapcsolatban. Tisztában legyenek azzal, hogy a pedagógusokat a szülőkkel azonos célok vezérelnek.</p>

	<ul style="list-style-type: none"> - A fejlesztő pedagógusok negyedévi értékelése a tanuló egyéni haladásáról. - Magatartással, szorgalommal, kapcsolatos közlemények. (dicséretetek, elmarasztalások) - Szülői értesítések, meghívók. - - A szülők közlései, igazolások. - Telefonos kapcsolat olyan sürgős esetekben, ami nem tűr halasztást. 	
A szülők lássák gyermeküket iskolai körülmények között.	Nyílt napok szervezése a szülőknek <ul style="list-style-type: none"> - Minél többféle tantárgyi óra bemutatása, hogy a szülők minél többféle helyzetben láthassák gyermeküket. - Érzékeljék a tanuló helyét az osztályközösségben. - Érezzék a tanórak légkörét. 	Gyermeük megítélése reálisabb legyen. Fontos mutató számunkra a részvételi arány.
Teremtsen oldott hangulatú találkozást a tanulók, szülők és a nevelőtestület között.	További programjaink <ul style="list-style-type: none"> - Laternefest, - farsang, - anyák napja, - csoportközi napközi, ballagás - az éves munkatervben foglalt egyéb programok, rendezvények. 	A közös programok erősítsék meg a sokoldalú kapcsolatot. A szülők érezzék a pedagógus gondoskodását, megértését, szeretetét gyermekük iránt.

A tanulmányok alatti vizsgák és az alkalmassági vizsga szabályai

- Iskolánkban az alábbi tanulmányok alatti vizsgákat szervezzük:
  - osztályozó vizsga, - pótló vizsga, - javítóvizsga.
- Osztályozó vizsgát kell tennie a tanulónak a félévi és a tanév végi osztályzat megállapításához, ha
  - ha szülő kérelme alapján magántanuló

- a tanórai foglalkozásokon való részvétel alól fel volt mentve,
- engedély alapján egy vagy több tantárgy tanulmányi követelményének egy tanévben vagy az előírtnál rövidebb idő alatt tehet eleget,
- ha a tanulónak egy tanítási évben az igazolt és igazolatlan mulasztása együttesen a kétszázötven tanítási órát meghaladja, és a nevelőtestület döntése alapján osztályozó vizsgát tehet,
- ha a tanulónak egy tanítási évben az igazolt és igazolatlan mulasztása együttesen egy adott tantárgyból a tanítási órák harminc százalékát meghaladja, és a nevelőtestület döntése alapján osztályozó vizsgát tehet.

3. Pótló vizsgát tehet a tanuló, ha valamely vizsgáról neki fel nem róható okból elkésik, távol marad, vagy a megkezdett vizsgáról engedéllyel eltávozik, mielőtt a választást befejezné.

4. Javítóvizsgát tehet a tanuló, ha a tanév végén – legfeljebb három tantárgyból – elégtelen osztályzatot kapott.

5. A tanulmányok alatti vizsgákat a 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet előírásaiban szereplő szabályok szerint kell megszervezni.

6. A vizsgák időpontját, helyét és követelményeit az érintett tanulók szüleivel

- osztályozó vizsga esetén a vizsgák időpontja előtt legalább két hónappal,
- javítóvizsga esetén a tanév végén (bizonyítványosztáskor) közölni kell.

7. Az osztályozó és javítóvizsgák követelményeit miniszter által kiadott kerettantervben szereplő követelmények alapján a szaktanárok állapítják meg a helyi tantervnek megfelelően.

A követelmények elfogadásáról az előbbi ütemezésnek megfelelően a nevelőtestület dönt.

8. A tanulmányok alatti vizsgákon az alábbi tantárgyakból kell írásbeli, szóbeli vagy gyakorlati vizsgarészeket tenniük a tanulóknak:

TANTÁRGY	ÍRÁSBELI	SZÓBELI	GYAKORLATI
	VIZSGA		
ALSÓ TAGOZAT			
Magyar nyelv	ÍRÁSBELI	SZÓBELI	
Magyar irodalom	ÍRÁSBELI	SZÓBELI	
Idegen nyelv	ÍRÁSBELI	SZÓBELI	
Matematika	ÍRÁSBELI	SZÓBELI	
Erkölcstan		SZÓBELI	
Környezetismeret	ÍRÁSBELI	SZÓBELI	
Ének-zene		SZÓBELI	GYAKORLATI
Vizuális kultúra			GYAKORLATI
Életvitel és gyakorlat			GYAKORLATI

Testnevelés és sport			GYAKORLATI
FELSŐ TAGOZAT			
Magyar nyelv	ÍRÁSBELI	SZÓBELI	
Magyar irodalom	ÍRÁSBELI	SZÓBELI	
Idegen nyelvek	ÍRÁSBELI	SZÓBELI	
Matematika	ÍRÁSBELI	SZÓBELI	
Erkölcstan	ÍRÁSBELI	SZÓBELI	
Történelem		SZÓBELI	
Természetismeret	ÍRÁSBELI	SZÓBELI	
Fizika	ÍRÁSBELI	SZÓBELI	
Kémia	ÍRÁSBELI	SZÓBELI	
Biológia	ÍRÁSBELI	SZÓBELI	
Földrajz	ÍRÁSBELI	SZÓBELI	
Ének-zene	ÍRÁSBELI	SZÓBELI	GYAKORLATI
Hon- és népismeret		SZÓBELI	
Vizuális kultúra			GYAKORLATI
Informatika		SZÓBELI	GYAKORLATI
Technika, életvitel és gyakorlat			GYAKORLATI
Testnevelés és sport			GYAKORLATI

Az iskolába jelentkező tanulók felvételének és átvételének elvei

1. Iskolánk a kötelező beiskolázási körzetéből – melyet az iskola fenntartója határoz meg – minden jelentkező tanköteles korú tanulót felvesz.
2. Az első osztályba történő beiratkozás feltétele, hogy a gyermek az adott naptári évben a hatodik életévét augusztus 31. napjáig betöltse.
3. Az első évfolyamba történő beiratkozáskor be kell mutatni:
  - Gyermek személyazonosítására alkalmas, gyermek nevére kiállított személyi azonosító igazolvány **és** lakcímet igazoló hatósági igazolvány (ennek hiányában születési anyakönyvi kivonat)
  - TAJ-kártya
  - Iskolába lépéshez szükséges fejlettség elérését tanúsító igazolás (más óvodából érkező gyermekek esetén részletes óvodai szakvélemény is) – **EREDETI okmány**
  - Szakértői bizottság/nevelési tanácsadó szakértői véleménye, amennyiben rendelkezik ilyen irattal
  - Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményről szóló határozat, amennyiben rendelkezik ilyen
  - Tartós betegséget igazoló szakorvosi igazolás, amennyiben rendelkezik ilyen

4. A második-nyolcadik évfolyamba történő felvételnél be kell mutatni:
  - a tanuló anyakönyvi kivonatát;
  - a szülő személyi igazolványát;
  - az elvégzett évfolyamokat tanúsító bizonyítványt;
  - az előző iskola által kiadott átjelentkezési lapot.
5. Az iskola beiratkozási körzetén kívül lakó tanulók átvételéről a szülő kérésének, a tanuló előző tanulmányi eredményének, illetve magatartás és szorgalom érdemjegyeinek, valamint az adott évfolyamra járó tanulók létszámának figyelembe vételével az iskola igazgatója dönt.
6. Ha az átvételt kérő körzeten kívüli tanuló előző tanév végi osztályzatának átlaga 3,5 alatt van, illetve magatartása vagy szorgalma rossz, hanyag vagy változó minőségű, az igazgató a tanuló felvételéről szóló döntése előtt kikéri az igazgatóhelyettes és az érintett évfolyam osztályfőnökeinek véleményét.
7. Az iskolába beadott felvételi kérelmeket **a nevelési-oktatási intézmények működéséről szóló rendeletben** meghatározott sorrendben kell teljesíteni.
8. Amennyiben iskolánk – a rendeletben megadott sorrend szerint – az összes felvételi kérelmet helyhiány miatt nem tudja teljesíteni, akkor az érintett csoportba tartozók között sorsolás útján kell dönteni. A sorsolás lebonyolításának részletes szabályait a házirend tartalmazza.

Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos iskolai terv

1. Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításának célja, hogy a tanulók
  - ismerjék meg az elsősegélynyújtás fogalmát;
  - ismerjék meg az élettannal, anatómiával kapcsolatos legfontosabb alapfogalmakat.
  - ismerjék fel a vészhelyzeteket;
  - tudják a leggyakrabban előforduló sérülések élettani hátterét, várható következményeit;
  - sajátítsák el a legalapvetőbb elsősegély-nyújtási módokat; - ismerkedjenek meg a mentőszolgálat felépítésével és működésével;
  - sajátítsák el, mikor és hogyan kell mentőt hívni.
2. Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos kiemelt feladatok:
  - a tanulók korszerű ismeretekkel és az azok gyakorlásához szükséges készségekkel és jártasságokkal rendelkezzenek elsősegély-nyújtási alapismeretek területén;
  - a tanulóknak bemutatjuk és gyakoroltatjuk velük elsősegély-nyújtás alapismereteit;
  - a tanulók az életkoruknak megfelelő szinten – a tanórai és a tanórán kívüli (egyéb) foglalkozások keretében – foglalkoznak az elsősegély-nyújtással kapcsolatos legfontosabb alapismeretekkel.
3. Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos feladatok megvalósításának elősegítése érdekében
  - az iskola kapcsolatot épít ki az Országos Mentőszolgálattal, Magyar Ifjúsági Vöröskereszttel
  - tanulóink bekapcsolódnak az elsősegély-nyújtással kapcsolatos iskolán kívüli vetélkedőkbe;

- támogatjuk a pedagógusok részvételét 30 órás, elsősegély-nyújtási ismeretekkel foglalkozó továbbképzésen, ha lehetőség nyílik rá.

4. Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátítását elsősorban a következő tevékenységformák szolgálják:

- a helyi tantervben szereplő alábbi tantárgyak tananyagaihoz kapcsolódó alábbi ismeretek:

TANTÁRGY	ELSŐSEGÉLY-NYÚJTÁSI ALAPISMERETEK
környezetismeret biológia	<ul style="list-style-type: none"> - rovarcsípések légúti akadály - artériás és ütőeres vérzés - - komplex újraélesztés
kémia	<ul style="list-style-type: none"> - mérgezések - vegyszer okozta sérülések savmarás - - égési sérülések - forrázás
	<ul style="list-style-type: none"> - szénmonoxid mérgezés
fizika	<ul style="list-style-type: none"> - égési sérülések forrázás -
testnevelés	<ul style="list-style-type: none"> - magasból esés

- az ötödik-nyolcadik évfolyamon az osztályfőnöki órák tanóráin feldolgozott elsősegélynyújtási ismeretek: teendők közlekedési baleset esetén, segítségnyújtás balesetknél; a mentőszolgálat felépítése és működése; a mentők hívásának helyes módja; valamint az iskolai egészségügyi szolgálat (iskolaorvos, védőnő) segítségének igénybe vétele félévente egy alkalommal az ötödik-nyolcadik évfolyamon egy-egy osztályfőnöki óra megtartásában az elsősegély-nyújtási alapismeretekkel kapcsolatosan.

5. Az egészségnevelést szolgáló egyéb (tanórán kívüli) foglalkozások:

- igény szerint szakkörök indítása;
- lehetőség szerint minden évben egy alkalommal elsősegély-nyújtási bemutatót szervezünk a tanulónak az Országos Mentőszolgálat, Magyar Vöröskereszt bevonásával;
- lehetőség szerint évente egy egészségvédelemmel, helyes táplálkozással, elsősegélynyújtással foglalkozó projektnap (téma nap) szervezése az alsó és a felső tagozatos tanulók számára.

HELYI TANTERV

Figyelembe véve az alábbi joghelyeket:

- A 2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről (megjelent)
- a 20/2012-es EMMI rendelet az intézmények működéséről
- az 5/2020-a Kormányrendelet (I.31.) a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló 110/2012. (VI. 4) Kormányrendelet módosításáról.

Az iskolánkban a 2020/21-es tanévtől felmenő rendszerben az Oktatási Hivatal oldalán elérhető a „A nemzetiség óvodai nevelésének és a nemzetiség iskolai nevelés-oktatásának irányelve” alapján ajánlott alábbi tantárgyi struktúrát és óraszámokat vezetjük be és alkalmazzuk:

Tantárgyak műveltségi terület szerinti felosztásban	Alapfokú képzés nevelési-oktatási szakaszai, heti óraszámok.							
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Magyar nyelv és irodalom								
magyar nyelv és irodalom	6	6	5	5	4	4	3	3
Nemzetiségi nyelv és irodalom								
nemzetiségi nyelv és irodalom	5	5	5	5	5	5	5	5
Matematika								
matematika	4	4	4	4	4	4	3	3
Történelem és állampolgári ismeretek								
történelem					2	2	2	2
állampolgári ismeretek								1
hon- és népismeret						1		
nemzetiségi népismeret	1	1	1	1	1	1	1	1
Etika / hit- és erkölcstan	1	1	1	1	1	1	1	1
Természettudomány és földrajz								
környezetismeret			1	1				
természettudomány					2	2		
kémia							2	1
fizika							2	1

biológia							1	2
földrajz							1	2
Idegen nyelv								
első élő idegen nyelv				1	2	2	2	2
Művészetek								
ének-zene	1	1	1	1	1	1	1	1
vizuális kultúra	1	1	1	1	1	1	1	
dráma és színház					1			
Technológia								
technika és tervezés	1	1	1	1	1	1		
digitális kultúra			1	1	1	1	1	1
Testnevelés és egészségfejlesztés								
testnevelés	4	4	4	4	5	5	5	5
tánc	1	1	1	1				
szabadfoglalkozás	10	10						
önálló tanulás	10	10						
közösségi nevelés (osztályfőnöki)					1	1	1	1
Kötelező alapóraszám a Nat szerint	22	22	22	23	27	26	28	28
Szabadon tervezhető órakeret a nemzetiségi oktatásban a jelen tervezet szerint	2	2	1	0	0	0	0	0
Maximális órakeret a Nat szerint	24	24	24	25	28	28	30	30
Lehetséges nemzetiségi órakeret	27	27	27	28	31	31	33	33
Jelen ajánlás szerinti óraszám	25	25	26	27	32	32	33	33
Iskolánkban alkalmazott óraszám	25	25	26	27	32	32	33	33

Iskolánkban az 1. és a 2. évfolyamon egésznapos iskolai oktatási rendet alkalmazunk, ezekben az évfolyamokban a tantárgyi struktúra kiegészül heti 10-10 óra szabadfoglalkozással és önálló tanulással.

Az ellenőrzések, értékelések során jellemzően alkalmazott módszereink

- eredményvizsgálatok (felmérések, tesztek)
- megfigyelések
- tanítási órák, foglalkozások és programok látogatása
- beszélgetések (egyéni, csoportos)
- információk kérése
- versenyeredmények értékelése
- családlátogatások
- fogadóórák, szülői értekezletek
- középiskoláktól visszajelzések kérése
- nevelőtestületi megbeszélések, véleményezések

Az iskolában folyó nevelés-oktatás és színterei

1. Tanórai foglalkozások

1. Egyéb foglalkozások

- Szakkörök
- Tanulmányi és sportversenyek
- Korrepetálások
- Napközis foglalkozások
- Könyvtár

1.2 Szabadidős tevékenységek

- Műveltségi foglalkozások
- Sportfoglalkozások
- Osztályprogramok

1.3 Közéleti tevékenységek

- Diákönkormányzat
- Iskolarádió
- Társadalmi életben való részvétel (nem köznevelési intézményekkel közösen szervezett rendezvények, megemlékezések)

A napközi otthonos nevelés célja, feladatai

A nevelésnek alapozó jellegűnek, a családdal együttműködésre épülőnek kell lennie. A napközis munkát úgy kell megtervezni, hogy az egységes testi-lelki és szellemi fejlődés feltételrendszere biztosított legyen.

A napközi otthoni programoknak szorosan kapcsolódnia kell a délelőtti nevelési-oktatási folyamatokhoz.

A szabadidős tevékenységet és a tanulási időt úgy kell megtervezni, hogy az megerősítse, illetve kiegészítse a délelőtti iskolai munkát.

A tanulócsoportok céljai, feladatai

A munkacsoportok elsődleges feladata a gyermekek számára a délelőtti iskolai tanulás folytatásaként a házi feladatok elkészítése. Másodlagos feladata a tanulás mellett a szabadidős tevékenységek megszervezése, lebonyolítása.

- a. A meghatározott időben az ebéd elfogyasztásakor a megfelelő táplálkozási magatartás kialakítása.
- b. Tanulási időben, amely 14.00-15.00-ig tart a tanulás folyamatának segítése változatos módszerekkel. Figyelembe véve az egyéni bánásmód elvét, differenciált házi feladatok megoldásával.
- c. Szabadidő hasznos eltöltéséhez a feltételek biztosítása korosztályoknak megfelelően.
- d. A gyermekek személyiségének fejlesztése.
- e. Az egészséges életmódra nevelés a mozgáskultúra fejlesztésével, az egészséges táplálkozásra való neveléssel, a higiéniai szokások kialakításával.
- f. Környezettudatos magatartás kialakítása.
- g. Az olvasás megkedveltetése iskolán kívüli /író-olvasó találkozó, színházi előadás/ foglalkozások alkalmával.
- h. Fegyelmezett magatartás kialakítás a tanulási időben, illetve a szabadidő tevékenységek alkalmával.

A napközis csoportok összetétele nagyon heterogén. A negyedik, ötödik osztályosok több tanári iránymutatást igényelnek munkájuk során. A felsőbb évfolyamon lévő diákok már önállóbbak, tanulási technikáik már kialakultak. A felügyeletet végző pedagógusok elsősorban szaktantárgyukból tudnak nagyobb segítséget nyújtani.

Kiemelt célok havi bontásban:

Szeptember:

- Ismerkedés
- Házi rend ismertetése, új napközis tanulók segítése
- Balesetvédelem
- Közöségi szabályok megalkotása
- Tanulási szokások kialakítása

Október:

- Séta az iskola környékén, a közlekedés megfigyelése
- Nagymozgásos szabadtéri játékok
- Csoporton belüli megemlékezés október 23-áról

November:

- Beszélgetés az őszi szünetben szerzett élményekről

- Márton napi szokások, hagyományok

December:

- Adventi szokások
- Karácsonyi készülődés

Január:

- Téli szünet élményei
- Újévi népszokások
- Első félév zárásával kapcsolatos tapasztalatok megbeszélése, értékelése
- Farsangi szokások
- Téli játékok a szabadban

Február:

Március:

- Ébredező természet megfigyelése
- Az 1848-49-es forradalom és szabadságharca való megemlékezés
- Tavaszi népszokások

Április:

- Húsvéti szokások
- Készülődés anyák napjára. Érzelmi ráhangolódás, verstanulás
- Szabadtéri játékok

Május:

- Ajándék készítése anyák napjára
- Népi megfigyelések: időjóslások

Június:

- Kirándulás a szabadban
- Az éves munka értékelése

Kulcskompetenciák

1. Anyanyelvi kommunikáció

Az anyanyelvi kommunikáció magában foglalja a gondolatok, érzések és érzelmek kifejezését és értelmezését szóban és írásban egyaránt, valamint a helyes és kreatív nyelvhasználatot az élet minden területén: családon belül, iskolában, társadalmi érintkezések, szabadidős tevékenységek stb. során.

Szükséges ismeretek, képességek, attitűdök:

- megfelelő szókincs

- verbális és nonverbális kommunikációs képesség
- funkcionális nyelvtan
- életkori sajátosságnak megfelelő nyelvi ismeretek
- hallott és olvasott szöveg értése és szöveg alkotása
- különböző típusú szövegekben való tájékozódás
- információk feldolgozása
- segédeszközök megfelelő használata (könyvtárhasználat, digitális technika, média, stb.)
- érvelés képessége
- empátikus képesség
- esztétikai érzék
- kíváncsiság
- tantárgyra jellemző szaknyelv használata

2. Idegen nyelvi kommunikáció

Az idegen nyelvi kommunikáció az anyanyelvi kommunikáció elemeivel jellemezhető: fogalmak, gondolatok, érzések, tények és vélemények megértése, kifejezése és értelmezése szóban és írásban (hallott és olvasott szöveg értése, szövegalkotás), a társadalmi és kulturális tevékenységek megfelelő keretein belül - oktatás és képzés, munka, családi élet és szabadidős tevékenységek -, az egyén szükségleteinek megfelelően. Az egyén nyelvtudásának szintje változhat a négy dimenzió (hallott szöveg értése, beszédkésztség, olvasott szöveg értése és íráskésztség), az egyes nyelvek és az egyén társadalmi - kulturális háttere, környezete és igényei/érdeklődése szerint.

Szükséges ismeretek, képességek, attitűdök:

- megfelelő szókincs
- funkcionális nyelvtan
- nyelvi stílusok ismerete
- szóbeli interakciók főbb típusainak ismerete
- az idegen nyelv nyelvtani szerkezetének és rendszerének ismerete
- kulturális sokszínűség megismerése, ismerete, etnikai másság elfogadása

3. Matematikai kompetencia

A matematikai kompetencia a matematikai gondolkodás fejlesztésének és alkalmazásának képessége, felkészítve ezzel az egyént a mindennapok problémáinak megoldására is. E kompetenciában és annak alakulásában a folyamatok és a tevékenységek éppúgy fontosak, mint az ismeretek. A matematikai kompetencia felöleli a matematikai gondolkodásmódhoz kapcsolódó képességek alakulását, használatát, a matematikai modellek alkalmazását (képletek, modellek, grafikonok/táblázatok), valamint a törekvést alkalmazására.

Szükséges ismeretek, képességek, attitűdök:

- megfelelő segédeszközök használata

Újhartyáni Német Nemzetiségi Általános Iskola
Deutsche Nationalitätengrundschole Hartian
2367 Újhartyán Zrínyi M. u. 1.
Tel.: 06-29-572-680; 06-30-381-2823
Email: info@nemetiskola.hu,
Honlap: www.nemetiskola.hu

- az igazság tisztelete
- a dolgok logikus okának (kauzalitás) és érvényességének megkeresése
- mindennapokban használható tudás

-
problémamegoldó készség

- lényeglátás
- kíváncsiság
- egyénileg, társsal és csoportban való munkálkodás
- kreativitásanalízis – szintézis
- matematikai fogalmak ismerete
- összefüggések felismerése
- tudjon érvelni, követni és értékelni tudja az érvelése folyamatát
- meg tudja megindokolni matematikai úton az eredményeket
- bizonyítások megértése
- matematikai kommunikációs készség

4. Természettudományos és technikai kompetencia

A természettudományos kompetencia készséget és képességet jelent arra, hogy ismeretek és módszerek sokaságának felhasználásával magyarázatokat és előrejelzéseket tegyünk a természetben, valamint az ember és a rajta kívüli természeti világ közt lezajló kölcsönhatásban lejátszódó folyamatokkal kapcsolatban magyarázatokat adjunk, előrejelzéseket tegyünk, s irányítsuk cselekvéseinket. Ennek a tudásnak az emberi vágyak és szükségletek kielégítése érdekében való alkalmazását nevezzük műszaki kompetenciának.

E kompetencia magában foglalja az emberi tevékenység okozta változások megértését és az ezzel kapcsolatos, a fenntartható fejlődés formálásáért viselt egyéni és közösségi felelősséget.

Szükséges ismeretek, képességek, attitűdök:

- összefüggések felismerése és kifejezése
- lényeglátás
- fogalomalkotás
- esztétikai érzék

kreativitás

- rendszerszemléletű gondolkodás
- logikai képességek
- rajzolósi készség
- tervezés és kivitelezés
- kulturális sokszínűség megismerése, ismerete, etnikai másság elfogadása
- kíváncsiság
- környezettudatosság
- környezet - és természetvédelem
- egészséges életvitel
- nemzeti tudat megalapozása
- európai azonosságtudat
- egyetemes kultúra
- az egyén legyen képes mozgósítani természettudományos és műszaki műveltségét, a munkájában és a hétköznapi életben felmerülő problémák megoldása során

- gyakorlatias módon tudja a tudását felhasználni új technológiák, berendezések megismerésében és működtetésében, a tudományos eredmények alkalmazása során, problémamegoldásaiban, egyéni és közösségi célok elérésében
- legyen kritikus az egyoldalúan tudomány- és technikaellenes megnyilvánulásokkal szemben

5. Digitális kompetencia

Ez a kulcskompetencia felöleli az információs társadalom technológiáinak magabiztos és kritikus használatát, az információ megkeresését, összegyűjtését és feldolgozását, a valós és a virtuális kapcsolatok megkülönböztetését.

Szükséges ismeretek, képességek, attitűdök:

eszközök megismerése, használata

- szövegszerkesztési ismeretek
- információkeresés és kezelés
- kritikai gondolkodás az innováció területén
- kreativitás
- munka világában való eligazodás
- élethosszig tartó tanulás

6. Hatékony, önálló tanulás

Minden műveltségi területen a hatékony, önálló tanulás azt jelenti, hogy az egyén képes kitartóan tanulni, saját tanulását megszervezni egyénileg és csoportban egyaránt, ideértve az 30 idővel és az információval való hatékony gazdálkodást. Ez egyrészt új ismeretek megszerzését, feldolgozását és beépülését, másrészt útmutatások keresését és alkalmazását jelenti. A hatékony és önálló tanulás arra készíteti a tanulót, hogy előzetes tanulási és élettapasztalataira építve tudását és képességeit helyzetek sokaságában használja, otthon, a munkában, a tanulási és képzési folyamataiban egyaránt.

Szükséges ismeretek, képességek, attitűdök:

- motiváció
- saját tanulási stratégia megismerése és alkalmazása
- önismeret
- önértékelés, illetve mások objektív értékelése
- figyelem
- segédeszközök használata

7. Szociális és állampolgári kompetencia

-

A személyes, értékorientációs, szociális és állampolgári kompetenciák a harmonikus életvitel és a közösségi beilleszkedés feltételei, a közjó iránti elkötelezettség és tevékenység felöleli a magatartás minden olyan formáját, amely révén az egyén hatékony és építő módon vehet részt a társadalmi és szakmai életben, az egyre sokszínűbb társadalomban, továbbá ha szükséges, konfliktusokat is meg tud oldani. Az állampolgári kompetencia képessé teszi az egyént arra, hogy a társadalmi folyamatokról, struktúrákról és a demokráciáról kialakult tudását felhasználva, aktívan vegyen részt a közügyekben.

Szükséges ismeretek, képességek, attitűdök:

- egészséges életvitel
- mentális egészség
- magatartási szabályok alkalmazása
- kommunikációs képesség
- empátia
- problémamegoldó képesség
- európai tudat
- stressz és frusztráció kezelése
- változások iránti fogékonyság
- együttműködés
- magabiztosság
- érdeklődés
- személyes előítéletek leküzdése
- kompromisszumra való törekvés

8. Kezdeményezőképeség és vállalkozói kompetencia

A kezdeményezőképeség és vállalkozói kompetencia segíti az egyént a mindennapi életben – így a munkahelyén is – abban, hogy megismerje tágabb környezetét, és képes legyen a kínálgató lehetőségek megragadására. A tudást, a kreativitást, az újításra való beállítódást és a kockázatvállalást jelenti, valamint azt, hogy célkitűzései érdekében az egyén terveket készít és hajt végre. Alapját képezi azoknak a speciális ismereteknek és képességeknek, amelyekre a gazdasági tevékenységek során van szükség.

Szükséges ismeretek, képességek, attitűdök:

- az egyén személyes, szakmai és/vagy üzleti tevékenységeihez illeszthető lehetőségek
- kihívások felismerése, értelmezése
- a gazdaság működésének átfogóbb megértése
- a pénz világában való tájékozódás
- a vállalkozások pénzügyi és jogi feltételeinek ismerete
- tervezés, szervezés, irányítás
- vezetés
- delegálás
- az elemzés

-
- a kommunikálás
- a tapasztalatok értékelése
- kockázatfelmérés és vállalás
- egyéni és csapatmunkában történő munkavégzés

9. Esztétikai - művészeti tudatosság és kifejezőképesség

Az esztétikai - művészeti tudatosság és kifejezőképesség magában foglalja az esztétikai megismerés, illetve elképzelések, élmények és érzések kreatív kifejezése fontosságának elismerését, mely minden műveltségterületen jelentkezik. Olyan képességek tartoznak ide, mint művészi önkifejezés, műalkotások és előadások elemzése, saját nézőpont összevetése mások véleményével, a kulturális tevékenységben rejlő gazdasági lehetőségek felismerése és kiaknázása. A magyar nyelv és irodalom műveltségterületen különösen az irodalom, a dráma, a bábjáték, a művészetek műveltségterületen a zene, a vizuális művészetek, a tárgyak, épületek, terek kultúrája, a modern művészeti kifejezőeszközök, a fotó s a mozgóképfotó fontosságának elismerése.

10. További releváns kompetenciaterületek

A fent felsorolt kulcskompetenciákon felül a következő nevelési területek fejlesztése áll pedagógiai munkánk középpontjában:

1. Egészséges életmódra nevelés, testi, lelki egészség
2. Környezettudatos magatartásra nevelés
3. Társkapcsolatokkal kapcsolatos ismeretek elsajátíttatása
4. Tanulásirányítás – önálló tanulásra való nevelés
5. Szabadidő szervezése a környezeti neveléskövetelmények figyelembe vételével
6. Aktív állampolgárságra nevelés (konfliktuskezelés, együttműködés képessége)
7. Értéorientációk, beállítódások kialakítása (felelősség, autonóm cselekvés, megbízhatóság, tolerancia, társadalmilag elfogadott viselkedésformák)
8. Nemzeti összetartozás ápolására irányuló hazafias elköteleződésre nevelés

Az egészségnevelési és környezeti nevelési elvek és ezzel kapcsolatos feladatok

a) A szaktárgyi és osztályfőnöki órákon belüli lehetőségek maximális kihasználása olyan módszerek alkalmazásával, amelyek aktivizálják, cselekvésre készítik, tevékenységre ösztönzik a tanulókat:

- környezeti adatok gyűjtése, önálló kutatás,
- vélemények, információk gyűjtése,
- rajzok, plakátok, kiállítások készítése.

Az osztályfőnökök sokrétű tevékenységük révén a személyes kapcsolatok segítői, fejlesztői is. A környezet megóvására való nevelésen túl a mindennapi problémák felismerése, a megoldások keresése is kiváló lehetőséget nyújt a közösségépítésre, a személyes kapcsolatok kialakítására,

elmélyítésére, kiemelkedő szerepet játszik, hogy összefogja a szaktárgyak idevágó, de a hagyományos tanórai kereteket megbontó tevékenységeit, lehetőségeit.

b) Egy-egy környezeti probléma megoldására olyan akciók tervezése az iskola tanulóinak teljes létszámú bevonásával, amelyek felhívják a figyelmet a helyi vagy globális problémára.

- őszi, tavaszi takarítási akciók,
- gyűjtési akciók: szelektív hulladékgyűjtés, papírgyűjtés, stb.

c) Környezetnevelési programok, rendezvények

- megemlékezés a Föld Napja alkalmából, megemlékezés a Víz Világnapja alkalmából,
- tanévenként egy települési környezetismereti verseny szervezése, tanulmányi kirándulások (pl. nemzeti parkok, vadasparkok, botanikus kertek látogatása): a tanulóközösségek összekovácsolása, az élményszerzés öröme, a szocializáció ötvöződik a közelebbi-távolabbi tájakkal, nevezetességekkel való megismeréssel; a tanulmányi kirándulás során a tanulók kaphatnak különböző ismeretszerző feladatokat, készülhetnek kiselőadásokkal, végezhetnek gyűjtőmunkát, stb.,

- erdei iskola: Az erdei iskola sajátos, a környezet adottságaira építő nevelés- és tanulásszervezési egység, mely a szorgalmi időszakban megvalósuló, egybefüggően többnapos, az iskola szokásos működési helyétől különböző helyszínen végzett tanulásszervezési mód, melynek során a tanulás a tanulók aktív, cselekvő, kölcsönösségen alapuló együttműködésére és kommunikációjára épül. Kiemelt feladata a környezettel harmonikus, egységes életvezetési képességek fejlesztése, és a közösségi tevékenységhez kötött szocializáció.

A jövőben tervezzük megszervezni az erdei iskola keretében történő oktatást.

- helyi madárfarm megtekintése,
- lehetőség szerint a közeli tanyák meglátogatása: tanyasi életforma, háziállatok, növénytermesztés, madárcsicsergés stb. megfigyelése.

A mindennapos testnevelés, testmozgás megvalósításának módja

Az iskola a mindennapos testnevelést a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény 27. § (11) bekezdésében meghatározottak szerint szervezi meg.

Ennek alapján

- az iskola 2012/2013-as tanévtől kezdődően felmenő rendszerben, minden osztályban megszervezi a mindennapos testnevelést heti öt testnevelés óra keretében, amelyből a tanuló legfeljebb heti két órát az alábbi módok valamelyikével teljesíthet:

- a kerettanterv testnevelés tantárgyra vonatkozó rendelkezéseiben meghatározott tanórán való részvétellel, (a két órát felhasználhatja labdajátékokra, vagy atlétikára, illetve táncra, vagy zenés mozgásos órákra.)
- iskolai sportkörben való sportolással,
- kérelem alapján – sportszervezet, sportegyesület által kiállított igazolás alapján kiadott igazgatói engedéllyel – sportszervezet, sportegyesület keretei között szervezett edzéseken való sportolással.

A teljes körű egészségfejlesztés megvalósulása a tanórai foglalkozásokon, testi fejlődéssel kapcsolatos feladatok:

Testnevelés órákon

- a) Mozgásos tevékenységek
- b) A mindennapos testnevelés mellett tovább bővítjük a mindennapos testmozgás lehetőségét tömegsport órák, kézilabda, futball, kosárlabda, mozgásfejlesztő szakkör szervezésével bővítésével,
- az első-negyedik évfolyamon játékos és egészségfejlesztő testmozgást szervezünk,
  - sportrendezvényeket, sportnapokat, erdei túrákat, programokat, táborozásokat szervezünk,
  - néptánc oktatást tartunk tanórákon,
  - elősegítjük, hogy diákjaink iskolán kívüli sportegyesületben is sportolhassanak,
  - a mindennapos testnevelés keretében olyan sportjátékokat is szervezünk, melyek a játék örömein túl a helyes testtartás kialakításában, megőrzésében és a testedzés megszerettetésében fontosak.
  - a mindennapos testnevelés keretében az 51/2012. EMMI rendeletben foglaltak szerint a tanulók úszásoktatásban vesznek részt.

Az egészségnevelés fő feladatainak rendszere

e) EGÉSZSÉGNEVELÉS		
f) Szomatikus nevelés	g) Pszichohigiénés nevelés	h) Szociohigiénés nevelés
1. higiénés nevelés: személyi higiéné környezeti higiéné	1. egészséges életvezetés	1. konfliktuskezelő technikák
2. a fertőző betegségek, az egyszerűbb rendellenességek kifejlődésének megelőzésére nevelés	2. a stressz elhárítása	2. kommunikációs készség fejlesztése
3. kondicionálás, testnevelés, sportolás	3. az egészségre káros szokások tudatosítása (alkohol, drog, dohányzás stb.)	3. feszültségek oldása
4. balesetek megelőzésére nevelés	4. érzelmi nevelés	4. egészségpropaganda
Eredmény az egészséges életmód		

Mérési területek, NETFIT fittségi profiljai:

Testösszetétel és tápláltsági profil:

- Testtömeg mérése (testtömeg - index, BMI)
- Testmagasság mérése
- Testzsír százalék mérése

Aerob fittségi (állóképességi) profil:

- Állóképességi ingafutás teszt (20 méter vagy 15 méter) – aerob kapacitás

-
Vázizomzat fittségi profil:

- Ütemezett hasizom teszt – has izomzat ereje és erő – állóképessége
- Törzsemelés teszt – törzsfeszítő izmok ereje és nyújthatósága
- Ütemezett fekvőtámasz teszt – felsőtest izomereje
- Kézi szorítóerő mérése – kéz maximális szorítóereje - Helyből távolugrás teszt – alsó végtag robbanékony ereje

Hajlékonysági profil:

- Hajlékonysági teszt – térdhajlítóizmok nyújthatósága, csípőízületi mozgásterjedelem

A mérések eredményeit a testnevelőkön kívül megismerik az osztályfőnökök, szülők, valamint az iskolai védőnő és az iskolaorvos is.

Az egyéb felmérések az iskola tanulói részére szükségesek a diákolimpiai versenyeztetésre való felkészítés és kiválasztás miatt. *Alsó tagozat:*

- 30 m-es futás
- 60 m-es futás
- iskolakör futás
- kislabda hajítás
- távolugrás

Felső tagozat:

- 60 m-es futás
- 100 m-es futás
- 400 m-es futás
- iskolakör futása ▪
  - 800 m-es futás
- kislabda hajítás
- távolugrás
- súlylökés

Tevékenységi formák az egyéb foglalkozásokon

- **Sportköri foglalkozások** szervezése.
- A sportegyesületekben végzett munka elősegítése és elismerése.
- **A kulturált táplálkozás követelményeinek megismertetése és gyakoroltatása** az óráközi szünetekben, az ebédlőben, a délutáni foglalkozások, szabadidős programok során, valamint az osztálykirándulások alkalmával.
- A kulturált viselkedés követelményeinek megismertetése és gyakoroltatása a közlekedésben, vásárláskor, az utcán és az iskolában.
- A tanár-diák, a diák-diák, a gyermek-szülő viszony és magatartási normák megismertetése, szünetekben, osztálykirándulásokon, sportversenyeken, napköziben.
- Háziversenyek, túrák, nyári és téli táborok, gyermeknap, Madarak és Fák Napja megszervezése.
- **A lelki egészségre nevelés** érdekében nem hiányozhatnak a kulturális programok sem az egyéb foglalkozások terén: színházlátogatás, rendhagyó irodalomórák, kiállítások, koncertek, művészeti közösségformáló csoportok működtetése.

Egyéb szervezett szabadidős programok:

-
- Osztályprogramok a szabad levegőn az évszakhoz igazodva.
- Tevékenységek a különböző ünnepekhez kapcsolódóan.
- Osztályok közötti sportversenyek szervezése.
- Téli időszakban jeges-havas napok, programok szervezése.

Egészségnevelési feladataink megoldásában **kiemelt szerepet kap a napközi, tanulószoba, menza** a helyes szokásrend kialakításában, gyakoroltatásában betöltött szerepével. Az iskola teljes körű iskolai egészségfejlesztési programja az egészséges életmódot támogató intézményi munkarenden alapul.

Az osztályfőnöki munka tartalma, az osztályfőnökök feladatai

1. Az osztályfőnök feladatai

Fejleszti a tanulók személyiségét, elősegíti egészséges lelki és testi fejlődésüket.

- Elősegíti a mindennapi élet normáihoz és az iskolai elvárásokhoz igazodó értékrend kialakítását és elfogadását.
  - Tanórákon kívüli – szükség esetén – iskolán kívüli közösségfejlesztő, szabadidős programokat (pl. osztálykirándulás, túra, színház-, múzeumlátogatás) szervez, amennyiben erre igény van, illetve ennek anyagi hátterét a szülők biztosítani tudják.
  - Az osztályszintű és az iskolai rendezvényeken kíséri osztályát, felügyel a tanulókra.
  - Igyekszik megismerni a tanulók családi és szociális körülményeit.
  - Rendszeres kapcsolatot próbál tartani és együttműködik a tanulók szüleivel.
  - Rendszeres kapcsolatot tart, együttműködik az osztályban tanító nevelőkkel.
  - Tájékoztatja a tanulókat és a szülőket az őket érintő kérdésekről. Érdemi választ ad a szülők és tanulók iskolai élettel kapcsolatos kérdéseire.
  - Figyelemmel kíséri a diákok tanulmányi előmenetelét, és erről rendszeresen tájékoztatja a szülőket.
  - A bukásra álló tanulók szüleit a félév vége és az év vége előtt legalább egy hónappal írásban értesíti, esetleg fogadó órára invitálja.
  - Ha a tanuló az év végén tanulmányi kötelezettségeinek nem tesz eleget, a szülőket tájékoztatja a tanuló továbbhaladásának feltételeiről.
  - Támogatja és segíti az osztályban működő SZMK munkáját.
  - A szülők tájékoztatására szülői értekezleteket és fogadó órákat szervez.
  - Fokozott törődéssel foglalkozik az osztályába járó kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal.
  - Segíti a tanulási, beilleszkedési, magatartási nehézséggel küzdő tanulók iskolai munkáját.
  - Támogatja a tehetséges tanulók fejlődését.
  - Tájékozódik a tanulók iskolán kívüli tevékenységeiről.
- Az iskolaorvosi szolgálat bevonásával, figyelemmel kíséri a tanulók egészségi állapotát, és erről szükség esetén tájékoztatja az osztályban tanító nevelőket.(pl. tartós betegségek, fogyatékoságok, gyógyszerérzékenység).
- Minden hó végén érdemjeggyel értékeli a tanulók magatartását és szorgalmát.
  - Az első félév végén és a tanév végén javaslatot tesz a nevelőtestületnek a tanulók magatartás és szorgalom osztályzatára.
  - Az első félév végén és a tanév végén javaslatot tesz a nevelőtestületnek a tanulók egész tanévi munkájának dicsérrettel történő elismerésére.

- - A házirendet megsértő vagy feladatait elmulasztó tanulót először szóbeli figyelmeztetésben, majd írásbeli figyelmeztetésben, intőben vagy rovóban részesíti. Súlyosabb esetben javaslatot tesz a tanuló elleni fegyelmi eljárás lefolytatására.
  - Figyelemmel kíséri a tanulók hiányzásait, vezeti a mulasztási naplót, a mulasztásokat az osztálynaplóban havonként összesíti. Igazolatlan mulasztás esetén a jogszabályokban előírt rendelkezések alapján jár el.
  - A tanév elején elkészített osztályfőnöki tanmenet szerint vezeti az osztályfőnöki órákat, azokra előre felkészül.
  - Segíti és ösztönzi a tanulók középiskolai továbbtanulását, megismerteti őket a pályaválasztási és továbbtanulási lehetőségekkel, pályaválasztási szülői értekezleten tájékoztatást nyújt a lehetőségekről, esetleg meghívja a környékbeli középiskolai igazgatókat az iskolájukkal kapcsolatos tájékoztatás céljából.
  - A nyolcadik évfolyamban a szülők döntése alapján ellátja a tanulók középiskolai jelentkezésével kapcsolatos feladatokat, elkészíti az ehhez szükséges dokumentumokat.
  - Elkészíti az osztályfőnöki munka éves tervezetét (osztályfőnöki munkaterv, osztályfőnöki tanmenet).
  - Elkészíti az osztálystatisztikákat.
  - Elkészíti a félévi és tanév végi értékeléseket az osztályközösség fejlődéséről.
- Betartja az alapvető erkölcsi normákat a tanulókkal, a szülőkkel és a nevelőtársakkal szemben.
- Kitölti és vezeti az elektronikus osztálynaplót, hetente ellenőrzi a szükséges beírásokat, és szükség esetén gondoskodik azok pótlásáról.
  - Felfekteti és vezeti a tanulói törzslapokat és bizonyítványokat.
  - Tanév elején kitölteti a tanulók tájékoztató füzetét, tanév közben ellenőrzi tájékoztató füzet vezetését (érdemjegyek, egyéb beírások, szülői aláírások).
  - Figyelemmel kíséri az osztály tantermének gondozottságát.

2. Az osztályfőnöki munka tervezése

Az osztályfőnök osztályfőnöki nevelő munkáját a minden tanév elején összeállított osztályfőnöki munkaterv alapján végzi.

Az osztályfőnöki munkaterv felépítése

- a) A tanév elején összeállított munkaterv
  - Az előző tanév végi értékelés az osztályközösség fejlődéséről.
  - Tanév eleji statisztikai adatok az osztályról.
  - Osztályfőnöki tanmenet (az osztályfőnöki órák éves terve).
  - Tervezett tanórán kívüli programok az adott tanévre havi bontásban.
  - Tervezett fogadó órák és szülői értekezletek az adott tanévre. Az egyes szülői értekezletek tervezett témái.
  - Az osztály diákközösségének vezetői.
  - Az osztályban működő SZMK vezetői.
- b) Az osztályfőnöki munkatervhez csatolt dokumentumok a tanév folyamán -
  - Első félévi és tanév végi osztálystatisztika.
  - Első félévi és tanév végi értékelés az osztályközösség fejlődéséről.

3. Az osztályfőnök által készített statisztikák, jelentések az osztályról

Tanév eleji statisztikai adatok az osztályról

- Tanulók száma, ebből leány
- Állami nevelt (gondozott)
- Hátrányos helyzetű, ebből halmozottan hátrányos helyzetű tanuló
- Tanulási, magatartási, beilleszkedési zavarral küzdő tanuló
- Sajátos nevelési igényű tanuló
- Az iskolában étkező, ebből normatív támogatásban részesülő tanuló
- Az étkezőkből csak ebédelő, ebédelő és tízóraiú illetve háromszor étkező tanuló
- Az iskolába járás alól felmentett tanuló (magántanuló)
- Egyes tantárgyakból az értékelés alól felmentett tanulók
- Más településről bejáró tanuló
- Nem magyar állampolgár
- Évfolyamismétlő

Statisztikai adatok az első félév és a tanév végén az osztályról

- Tanulók száma
- Osztályozott tanulók száma
- Osztályozatlan tanulók száma
- Az egyes tantárgyakban elért osztályzatok száma és a tantárgyak osztályátlag
- Az osztály tanulmányi átlaga
- Kitűnő tanulók száma
- Szaktárgyi dicsérek száma tantárgyanként a tanév végén
- Példamutató magatartásért adott nevelőtestületi dicsérek száma a tanév végén
- Példamutató szorgalomért adott nevelőtestületi dicsérek száma a tanév végén
- Egy tantárgyból bukott tanulók száma
- Két tantárgyból bukott tanulók száma
- Három vagy több tantárgyból évfolyamismétlésre bukott tanulók száma
- A bukások száma tantárgyanként
- Nyolcadik évfolyamon a középiskolai továbbtanulás jellemzői
  - Középiskolai felvétel a tanulók választása alapján
  - A választott középiskolák közül az elsőként megjelölt iskolába felvett tanulók száma
  - A választott középiskolák közül a másodikként megjelölt iskolába felvett tanulók száma
  - A választott középiskolák közül a harmadikként megjelölt iskolába felvett tanulók száma
    - Továbbtanulás iskolatípusok szerint
    - Gimnáziumba felvett tanulók száma
    - Szakközépiskolába felvett tanulók száma
    - Szakiskolába (szakmunkásképzőbe) felvett tanulók száma
    - Egyik középiskolába sem felvett tanulók száma

A tanulói közösségek (osztályközösségek) tevékenységének, fejlődésének értékelési szempontjai az első félév és a tanév végén

- Az osztályközösség életét jellemző legfontosabb adatok (létszám, fiúk-lányok aránya, új tanulók, távozók).
- Az osztály szociális összetétele (a családok szociális helyzete, a családok kulturális elvárásai, hátrányos és halmozottan hátrányos tanulók, gyermek- és ifjúságvédelmi munka).
- A tanulási teljesítmény (tanulmányi átlageredmények, tanulási nehézségekkel küzdő tanulók, a bukások, a tehetséges tanulók eredményei).
- Az osztályközösség társas szerkezete, a közösség rétegződése, struktúrája.
- Neveltségi szint (magatartás, társas viselkedés, beilleszkedési és magatartási nehézségekkel küzdő tanulók).
- A közösségi tevékenység (önkormányzás szintje, közös programok és rendezvények felsorolása, egyéb (tanórán kívüli) foglalkozásokon való részvétel).
- A szülői házzal való kapcsolat (a családlátogatások és a szülői értekezletek tapasztalatai, a szülők nevelési elvei, a szülők kapcsolata az iskolával).
- Minden felsorolt területen belül meg kell határozni az alapvető pedagógiai feladatokat:
  - Milyen változások történtek az előző értékelés óta eltelt időszakban?
  - Milyen új problémák jelentkeztek az előző értékelés óta eltelt időszakban?
  - A problémák megoldásának érdekében milyen beavatkozás látszik célszerűnek?

4. Az osztályfőnöki órák témái

A feldolgozásra kerülő témákat a kötelező és szabadon választott órák tananyagai osztályonként felmenő rendszerben a helyi tantervek elkészítésekor kerülnek meghatározásra.(felmenő rendszerben)

A gyermek és ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatok

A gyermekvédelmi munka magába foglalja az iskolavezetést, az osztályfőnökök és valamennyi nevelő ifjúságvédelmi feladatait. Célja a gyerekek veszélyeztetettségének a megelőzése, csökkentése, megszüntetése. A kívánatos az, ha a fenti sorrend az iskolai nevelőmunkában valóban érvényesül.

Az iskola *általános gyermekvédelmi* feladatot lát el a napközi-otthon és tanulószoba működtetésével, az iskolaorvosi (iskola védőnői) ellátással, a gyermekek étkeztetésével, a tanórák előtt és után biztosított felügyelettel.

Speciális gyermekvédelmi feladatai során megóvjá a tanulókat a különböző veszélyektől, folderíti és nyilvántartja a veszélyeztetett gyerekeket, közreműködik a fejlődésüket gátló hatások megszüntetésében, elősegíti kiemelkedésüket a károsító környezetből. Kapcsolatot tart a hivatásos gyermekvédelmi szervekkel és intézményekkel

(önkormányzat irodái, nevelési tanácsadó, jegyző, Gyermekjóléti Szolgálat, ifjúságvédelmi szervek.)

A feladatok megvalósításában első helyen az *osztályfőnök* és a *napközis pedagógus* áll. Ők *irányítják* a vezetésükre bízott osztályban, napközis csoportban a pedagógusok gyermekvédelmi tevékenységét. *Jelzik* a bekövetkezett *veszélyeztetettséget*, *javasolják* a gyermek *nyilvántartásba vételét*. Segítik a szülőket a nevelési problémák megoldásában, és közreműködnek a veszélyeztető körülmények felszámolásában. Számon tartják az

igazolatlan mulasztást, segítene a szabadidő helyes eltöltésében, a pályaválasztásban. Különös gondot foglalkoznak a nehezen nevelhető, magatartási problémákkal küzdő tanítványaikkal. Az

iskola a tanulókat és szüleiket a tanév kezdetekor tájékoztatja a gyermek-és ifjúság védelmi felelős személyéről, valamint arról, hogy milyen időpontban és hol kereshető fel.

A gyermek- és ifjúságvédelmi felelős segíti az iskola pedagógusainak gyermekvédelmi munkáját.

Feladatai:

- Mindazoknak a feladatoknak az iskolai koordinálása, amelyek az osztályfőnökökre, napközis nevelőkre hárulnak.
- Részt vesz a *speciális gyermekvédelmi munka szervezésében*, megvalósításában és ellenőrzésében.
- A tanulók, a szülők, a pedagógusok jelzése alapján felméri, és *nyilvántartásba veszi* a veszélyeztetett tanulókat, szükség esetén kezdeményezi, hogy az iskola igazgatója értesítse a gyermekjóléti szolgálatot.
- *Segítséget nyújt* az osztályfőnököknek, napközis nevelőknek a feladatok megvalósításához, az iskolában a tanulók és a szülők által jól látható helyen közzéteszi a gyermekvédelmi feladatokat ellátó fontosabb intézmények (pl. gyermekjóléti szolgálat, nevelési tanácsadó, drogambulancia, stb.) címét, telefonszámát.
- *Ismeri a "problémás családok" gondjait, kapcsolatot tart a hivatali szervekkel.*
- Az iskola munkatervére építve *elkészíti a gyermekvédelmi és az egészségügyi vizsgálatok éves esemény naptárát*, a gyámügyi és egészségügyi érintett partnerszervekkel egyeztetve azt. Feladata az egészségnevelési program részét képező kábítószer-ellenes program kidolgozásának segítése, végrehajtásának figyelemmel kísérése.

Iskolánkban a veszélyeztetettség legfőbb okai, területei:

Környezeti okok: anyagi okok, családi konfliktusok, mindkét szülő munkanélküli, nevelési hiányosságok (túlzott szülői óvás, elemi szokásrendszer kialakulatlansága, stb.), italozás a családban, kifogásolható szülői életvitel, a gyerek elhanyagolása, testi fejletlenség, a család szétesése.

A gyermek személyiségéből eredő okok: értelmi elmaradottság, gátlásosság, fokozott agresszivitás, kóros hazudozás. **A veszélyeztetettség elhárítására hozható intézkedések:**

- *iskolai eszközök igénybevétele:*
  - családlátogatás, tanácsadás, nevelési tanácsadóba utalás, szülők magatartásának jelzése az illetékes gyámügyi szervnek, védő-óvó intézkedés kezdeményezése, áttelepítés kezdeményezése,
  - egyéni bánásmód a szorongások feloldására, személyesség, szociális támogatás igénylése az érintett számára.
- *iskolán kívüli lehetőségek igénybevétele:*
  - gyámügyhöz irányítás, együttműködés a Gyermekjóléti Szolgálatral, jegyző értesítése, ügyészégi bejelentés, ÁNTSZ segítségének a kérése.

Iskolánk speciális gyermekvédelmi munkaformái:

- Tankönyvtámogatás (tartós tankönyvek kölcsönzése).
- Kedvezményes étkezés.
- Tanári mentori rendszer a problémás, tehetséges gyerekek folyamatos támogatására.
- Egészségnevelési, ennek részeként kábítószer-ellenes program, amely magába foglalja a szükséges felvilágosító, megelőző pedagógiai munkát is.

A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenység

Iskolánkban minden pedagógus köteles közreműködni a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok ellátásában, a tanulók fejlődését veszélyeztető körülmények feltárásában, megszüntetésében, továbbá feladatuk a szülőket és gyermekeket érintő kérdésekről – *a titoktartási kötelezettség szabályainak megtartása mellett* – rendszeresen tájékoztatást adni, és a szülőket figyelmeztetni, ha gyermekeik jogainak megóvása vagy fejlődésének elősegítése érdekében intézkedést tartanak szükségesnek. Az utóbbi években jelentősen gyarapodott azoknak a tanulóknak a száma, akik családi körülményeik miatt hátrányos helyzetbe kerültek, és segítségre szorulnak.

Feladataink:

1. Az okok (a hátrányok eredetének) feltárása.
2. A segítségadás módjának megkeresése.

A hátrányok eredete:

A legnagyobb számban találkozhatunk azokkal a gyerekekkel, akik a *család alacsony szociális (anyagi) helyzete* miatt kerültek hátrányos helyzetbe. A szülők nagy számban váltak munkanélkülivé, vannak közöttük rokkantnyugdíjasok, alacsony keresetűek. Az alacsony jövedelem következtében nincs lehetősége a családnak a könyvek és egyéb kulturális lehetőségek megvásárlására. Súlyosabb esetben a külsőben (a tanuló leromlott fizikai állapota, szegényes öltözék) is megjelennek a rossz anyagi körülmények.

A szociális hátrány következménye rendszerint a tanulásban való elmaradás, kudarc. Kísérő jelenségeként magatartási rendellenességekkel is találkozhatunk.

A segítségadás módjai:

A szocio-kulturális hátrányokkal és *tanulási nehézségekkel küzdő tanulók* többirányú segítséget vehetnek igénybe:

- A tanórai munka *differentiálásával* lehetőséget kapnak a gyakori szóbeli szereplésre.
- Az 1. és 2. évfolyamon a rászoruló tanulóinkkal *logopédus* foglalkozik.
- A *tanítási időn túl konzultáció, korrepetálás* a tanulási nehézség megszüntetésére.
- A *kommunikációs képességek* tanórai és tanórán kívüli fokozott *fejlesztése*.
- Az első évfolyamra felvett tanulót, ha egyéni adottsága, fejlettsége szükségessé teszi – a nevelési tanácsadó szakértői véleménye alapján –, *mentesítjük az értékelés és minősítés alól*, vagy részére az egyéni adottságához, fejlettségéhez igazodó továbbhaladást engedélyezünk.

A felzárkóztatás, a hátrányos helyzetű tanulók gondozásának egyéb formái, színterei:

- Nevelési tanácsadás igénybevétele (ezen belül logopédiai tanácsadás, pszichológiai segítségnyújtás),
- Kapcsolattartás a Pedagógiai Intézettel, a Gyermekjóléti Szolgálattal, a Családsegítő Szolgálattal,
- Jutalmazási eljárásaink során figyelembe vesszük a relatív jó teljesítményt, a „javulás” elismerését.

Szolgáltatásaink:

- Egészségügyi:
  - Az igazgatóhelyettes irányításával az iskola-egészségügyi *feladatokat* az iskolaorvos és védőnő végzi (szűrővizsgálatok, stb.).
  - Iskolafogászati ellátás.
- Szociális:
  - reggeli ügyelet 6:45 órától (szorgalmi időben),
  - napközis étkeztetés és foglalkoztatás,

- iskolai étkeztetés (menza),
- kedvezményes étkezés,
- tankönyvtámogatás,
- tartós tankönyvek kölcsönzése az iskolai könyvtárból,
- ingyenes tankönyv biztosítása,
- önkormányzati segélyezés támogatása (pedagógiai véleménnyel)
- Vakációs:
- nyári táborozások (lehetőség szerint),
- sporttáborok, nyelvi és egyéb szaktáborok (lehetőség szerint),
- alkalmi rendezvények.

A tanulók fizikai állapotának mérése

1. A tanulók fizikai állapotának mérését a testnevelés tantárgyat tanító nevelők végzik el a testnevelés órákon, tanévenként egy alkalommal május hónapban.

(A felmérés a „Hungarofit teszt” alapján került összeállításra. Lásd: *Módszerek a tanulók fizikai felkészültségének, teljesítményének mérésére, értékelésére Szerkesztette: Anrásné Dr. Teleki Judit, MKM 1997.*)

Az egész napos iskolai nevelés – oktatás

Iskolánkban az egész napos iskolai nevelési-oktatási formát, a 2015/2016-os tanévtől, az első osztálytól felmenő rendszerben vezetjük be.

Az egész napos iskolában az osztályokat két tanító vezeti, mindkét nevelő tanít bizonyos tantárgycsoportokat egymást váltva, s naponta a szabadidős tevékenységeket és a tanórán kívüli tevékenységeket is irányítja.

Az egész napos iskolában 8 órától délután 16-ig foglalkoztatjuk a gyermekeket.

A táskájukat csak a hétvégén viszik haza, így biztosított, hogy a szülők folyamatosan figyelemmel kísérjék gyermekük iskolai munkáját, fejlődését.

Az egész napos iskolában a nevelést és oktatást oly módon szervezzük meg, hogy a délelőtti és a délutáni tanítási időszakban biztosítva van a tanulók részére az új ismeretek, tananyagok, követelmények elsajátítása, a következő tanítási napokra történő teljes felkészülés, továbbá a mindennapi testedzés - a tanulók arányos terhelését figyelembe véve.

Az oktatásban alkalmazható tankönyvek, tanulmányi segédletek és a taneszközök kiválasztásának elvei figyelembe véve a tankönyv térítésmentes igénybevétele biztosításának kötelezettségét

1. Iskolánkban a nevelő-oktató munka során a pedagógusok elsősorban olyan nyomtatott taneszközöket (tankönyv, munkafüzet, térkép stb.) használnak a tananyag feldolgozásához, amelyek a hivatalos tankönyvjegyzékben szerepelnek.

2. Iskolálbn a tanulók az Nkt. 46§. (5). alapján 2013-tól felmenő rendszerben ingyenesen kapják a tankönyvet.
3. A nyomtatott taneszközön túl néhány tantárgynál a tanulóknak egyéb eszközökre is szükségük van. Ezek tantárgyak a **testnevelés**, a **vizuális kultúra**, valamint a **technika**, **életvitel és gyakorlat**.
4. Az egyes évfolyamokon a különféle tantárgyak feldolgozásához szükséges kötelező tanulói taneszközöket a nevelők szakmai munkaközösségei (illetve, ahol nincs munkaközösség, ott az egyes szaktanárok) határozzák meg az iskola helyi tanterve alapján.
5. A kötelezően előírt taneszközökről a szülőket tájékoztatjuk. A taneszközök beszerzése a tanév kezdetéig a szülők kötelessége.
6. A taneszközök kiválasztásánál a szakmai munkaközösségek a következő szempontokat veszik figyelembe:
  - A taneszköz feleljen meg az iskola helyi tantervének.
  - Az egyes taneszközök kiválasztásánál azokat az eszközöket kell előnyben részesíteni, amelyek több tanéven keresztül használhatóak.
  - A taneszközök használatában az állandóságra törekszünk: új taneszköz használatát csak nagyon szükséges, az oktatás minőségét lényegesen jobbító esetben vezetünk be.
7. Az iskola arra törekszik, hogy saját költségvetési keretéből, illetve más támogatásokból egyre több nyomtatott taneszközt szerezzen be. Ezeket a taneszközöket a szociálisan hátrányos helyzetű tanulók ingyenesen használhatják.

A nemzeti alaptantervben meghatározott pedagógiai feladatok helyi megvalósítása

1. Az 1-2. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása

Az alsó tagozat első két évében a legfontosabb feladat a tanulók között tapasztalható különösen jelentős egyéni fejlődésbeli különbségek pedagógiai kezelése. Ennek során:

- A gyermeket fokozatosan vezetjük át az óvoda játékközpontú cselekvéseiből az iskolai tanulás tevékenységeibe, kialakítjuk a helyes iskolai szokásrendet.
- Fontos az eredményes szocializáció akadályainak korai felismerése és kezelése pedagógiai eszközökkel.
- Az egyéni képességek megismerése alapul szolgál a készségek differenciált fejlesztéséhez, az ismeretek, tudástartalmak elmélyítéséhez.
- A tanulási stratégiák megválasztásában kitüntetett szempont: az életkori jellemzők figyelembevétele, az ismeretek tapasztalati megalapozása.
- Útbaigazítást adunk a tananyag elsajátításával, annak szerkezetével, hozzáféréssel kapcsolatban, valamint megtanítjuk a tanulókat tanulni.
- Mintákat adunk az ismeretszerzéshez, a feladat- és problémamegoldáshoz, megalapozzuk a tanulók egyéni tanulási módszereit és szokásait.

- Az alapkészségek kialakítása (értő olvasás, íráskészség, számfogalom fejlesztése), az előzetes tudás és tapasztalat mozgósítása; az egyénre szabott tanulási módszerek, eljárások.
- A tanulási részképességek fejlesztése (beszéd, olvasás, figyelem, memória, gondolkodás, logika, önművelés), tanulóink problémamegoldó képességének fejlesztése.
- Olyan szervezési megoldásokat kell előnyben részesíteni, amelyek előmozdítják a tanulás belső motivációinak, önszabályozó mechanizmusainak kialakítását, fejlesztését.
- A tanulást úgy kell megszervezni, hogy a tanulók *cselekvő módon* vegyenek részt benne, előtérbe állítva tevékenységüket, önállóságukat, kezdeményezéseiket, probléma megoldásaikat, alkotóképességüket.
- A nevelési-oktatási folyamat segítse elő a tanulók *előzetes ismereteinek*, tudásának, nézeteinek feltárását, adjon lehetőséget esetleges tévedéseik kiigazítására és tudásuk ártrendezésére.
- Alkalmazni kell a kooperatív tanulás technikáit és formáit.
- Sajátos tanulásszervezési megoldásokat kell alkalmazni a *különleges bánásmódot igénylő*, sajátos nevelési igényű gyerekek esetében.
- A tanítási-tanulási helyzetek, a tanulásszervezési módok és értékelési eljárások alkalmazkodjanak az egyes területeken *tehetséges tanulók* fejlesztési igényeihez, általában is támogassák a tehetségek felkutatását és tehetségük kibontakoztatását.

2. A 3-4. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása

A beszédkészség a szóbeli szövegek megértésének és alkotásának fejlesztése.

Döntően meghatározza a tanuló kortársaival való kapcsolattartásának és iskolai pályafutásának sikerét a nyelviség.

Elkezdődik a tudatos nyelvszemlélet kialakulásának folyamata.

Különösen fontos a kulturált nyelvi magatartás megalapozása, a szókincs aktivizálása és gyakoroltatása.

Fontos a magyar és a német nemzetiségi kultúra hagyományainak megismerése, megszerettetése.

Kiemelkedően fontos az önálló tanulás képességének kialakítása. A tanulási szokások, technikák tanulása, információszerzés lehetőségeinek, korlátainak megismerése.

- Feladatunknak tekintjük az alapkészségek biztos kialakítását, a képességek fejlesztését, a tehetséggondozást, a szociális hátrányok, tanulási nehézségek enyhítését.
- Mintákat adunk az ismeretszerzéshez, a feladat- és problémamegoldáshoz, megalapozzuk a tanulók egyéni tanulási módszereit és szokásait
- Az anyanyelvű írásbeliség normáihoz alkalmazkodó szövegalkotás elsajátításával, a képzeletet, az önkifejezést, az egyéni stílust és ez által az egészséges önbizalom kialakulását kívánjuk erősíteni
- Az ítéliképesség, az erkölcsi és esztétikai érzékenység növelése

- Az olvasás iránti érzelmi és gondolati érdeklődés fenntartása
- Motiváló és hatékony tanulásszervezési eljárások alkalmazásával alapozzuk meg az ismereteket, képességeket, készségeket, attitűdöket
- A tanulásban való lemaradás, illetve leszakadás megakadályozásának érdekében a tanuló személyiségének, képességeinek, szociokulturális háttérének megismerése, a hozzájuk illeszkedő pedagógiai módszerek alkalmazása
- A kreativitás fejlesztése a nevelés folyamatának megszervezésével az alkotóképesség fejlesztését célzó programokkal
- A gyermek kreativitásának kibontakoztatásával, sokoldalú nyitottsággal, az új iránti fogékonysággal, hagyományokat teremtve és őrizve formáljuk meg sajátos arculatunkat.
- Törekszünk az erkölcsileg helyes magatartásformák és tevékenységek kialakítására, az értékek megismerése, elfogadása, értékítéletek alkotása, értékek rangsorolása, az egyéni és közösségi értékek elfogadása alapján
- A sokféle közös tevékenységben való részvétellel sajátíthatják el a gyerekek leginkább azokat az alapvető magatartási normákat, szabályokat és szokásokat, amelyek megalapozhatják a társadalmi, természeti és technikai környezetükkel kapcsolatos pozitív viszonyulásukat, elősegítve ezzel szocializációjuk sikerességét
- A társadalmi, természeti és technikai környezetből szerzett tapasztalatokat és ismereteket célirányosan használjuk fel ahhoz, hogy a haza fogalmát megtöltsük tartalommal, gondoskodjunk a nemzeti kultúra értékeinek átörökítéséről, ösztönzést adjunk a nemzeti hagyományok ápolására
- A környezettudatos magatartás formálásában kiemelt szerepe van a személyes tapasztalatoknak és az ismételten átélt élethelyzeteknek. Feladatunk a pozitív magatartásformák folyamatos megerősítése, gyakorlása kreatív feladatokon és projekt jellegű tevékenységeken keresztül
- Az egészséges fejlődés és eredményes tanulás érdekében megfelelő módon és mértékben kielégítjük a mozgásigényt, a mozgáskultúra célirányos, szervezett fejlesztése mellett naponta kellő időt biztosítunk a kötetlen játékokra és a szabad levegőn szervezett mozgásra
- Fokozatosan kialakítjuk és bővítjük az együttműködésre épülő kooperatív-interaktív tanulási technikákat és tanulásszervezési feladatokat.
- Törekszünk a tanulási nehézségek okainak feltárására, a kiemelkedő, tehetséges tanulók fejlesztésére az órákon és a tanítási órákon kívül is

3. Az 5-6. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása

A felső tagozaton folyó nevelés-oktatás feladata elsősorban a sikeres iskolai tanuláshoz, a tanulási eredményességhez szükséges kulcskompetenciák, képesség együttesek és tudástartalmak megalapozásának folytatása.

Különösen nagy hangsúly van a matematikai és az anyanyelvi kompetenciaterületek fejlesztésén. Esélyteremtéssel, felzárkóztatással, tehetséggondozással igyekszünk segíteni a tanulók képességeinek kibontakoztatását.

- A helyes tanulási módszerek megismertetésével, segítjük az eredményes tanulás kialakulását.

- Az eredményes tanulás érdekében fontosnak tartjuk a korábbi ismeretek feltárását, a tévedések kiigazítását.
- Az érdeklődés fenntartása érdekében minden alkalmat megragadunk, hogy a mindennapi életből merített példákat beépítsük a tanulási folyamatba.
- A tanulási folyamatba cselekvő módon, aktívan vegyen részt a tanuló. Minél több és változatosabb önálló munka végzésével tapasztalja meg a jól végzett munka örömét, ezzel segítve a belső motiváció erősítését.
- Pedagógusaink rendszeresen alkalmazzák a segítő együttműködés formáit, ezzel fejlesztjük a segítőkészséget, és gyakoroltatjuk a helyes viselkedési formákat.
- Tanulóinkat megismertetjük az ismeretszerzés korszerű eszközeivel és a különböző forrásokból szerzett ismeretek hitelességének vizsgálatával.
- A kitartó, értelmes tanulás és az önellenőrzés képességének és igényének kifejlődése érdekében állandó pozitív megerősítéssel segítjük tanulóinkat.
- A tehetség felismerése és támogatása iskolánk kiemelt céljai között szerepel, ezért már az 1. osztályban fontos, hogy minden területen felismerjük, és külön programmal fejlesszük a tehetséges tanulókat.
- A személyiség fejlesztése érdekében minden tanulónkat igyekszünk alaposan megismerni, és helyes erkölcsi mintákat közvetítve segíteni fejlődésüket.
- A közösségfejlesztés érdekében megismertetjük tanulóinkkal egymás értékeit, kultúráját, eltérő szokásait. Közös élmények, közös feladatok, és a közösen megélt sikeren keresztül erősítjük az osztályközösséget, egymás elfogadását, megbecsülését
- Pozitív példák bemutatásával és a helyes viselkedés megerősítésével segítjük a kiskamaszkori helyes kapcsolatok elsajátítását, a durvaságok leküzdését.
- Kiemeljük és megerősítjük azokat a pozitív példákat, amelyek az osztályért, az iskoláért végzett feladatvállalást erősítik.
- Pedagógusaink példamutatással, pozitív minták bemutatásával segítik tanulóink helyes értékrendjének kialakítását. (Pedagógiai programunk tartalmazza, hogy a NAT alapján, milyen értékek kialakítását tartjuk elsődlegesen fontosnak.)
- Iskolánk minden pedagógusa a közösen megfogalmazott értékrendet közvetíti tanítási órákon és azon kívül, hogy tanulóink számára egyértelmű megerősítést adjunk.
- Tanulmányi kirándulásokon megismertetjük tanulóinkkal hazánk műemlékeit, természeti szépségeit, hogy ezzel erősítsük a szülőföldhöz, a hazához való kötődés érzését.
- Iskolánk profiljának megfelelően a nemzeti hagyományápolás is döntő szerepet játszik pedagógiai programunkban. Ez nem csak a népismereti órák feladata, hanem a különböző nemzeti programok is erősítik a gyermekek identitástudatának kialakulását.
- Az egészséges életmód és a mindennapos testmozgás iránti igény kialakítása. egészséges, edzett személyiség kialakítása, az egészséges életmód és az egészségvédelem fontosságának tudatosítása.

4. A 7-8. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása

- A 7-8. osztályban a tanulókat az érdeklődésének, képességének és tehetségének megfelelően felkészítjük a középfokú iskolai továbbtanulásra. A pályaaorientáció nem csak az osztályfőnöki órák feladata (szakmák, iskolatípusok megismertetése, külső előadó hívása,

pályaorientációs foglalkozások), hanem a szakóraké is. A tanulók erősségeit, gyengeségeit felmérve, a kívánt területeken fejlesztést biztosítunk.

- A 7-8. évfolyamon is nagy szerepet kap az egészséges életre való nevelés. Külső előadók (pl. iskolai védőnő) segítségével beszélünk a helyes életvitelről, a szenvedélybetegségekről, a szexualitásról.
- Az esztétikai nevelés nem csak a rajzórak feladata, hanem indirekt módon az iskola szép környezetével, a pedagógusok személyes példaadásával is igyekszünk megvalósítani. Hangsúlyt fektetünk arra, hogy tanulóinkban kialakuljon az igény, hogy környezetét, személyes tárgyait tisztán, rendben tartsa.
- Törekszünk arra, hogy a műveltségi területek és a pszichikus képességek (érzékelés, észlelés, figyelem, emlékezés, képzelet, gondolkodás, érzelem, akarat és cselekvés) fejlesztése egységet alkosson.
- A tanulási folyamat során erősítjük a csapatszellemet és a kooperációs képességet.
- A kognitív működés mellett a diákok emocionális fejlesztése (különösen a tolerancia, az együttérzés, a kudarcátűrés, az akarat erő és a kitartás) is nagy szerepet játszik.
- A tanulók szociális érzékenységét különböző segélyakciókban való részvétellel fejlesztjük.
- A személyiség kibontakoztatása szempontjából fontos, hogy a diákok a társadalom aktív tagjává váljanak, a nemzet kultúráját és hagyományait átvegyék, megőrizték és fejlesszék. Továbbra is fontos, hogy kirándulások keretében megismerjék tanulóink Magyarország természeti szépségeit, kulturális és történelmi értékeit, ezzel is erősíteni kívánjuk hazaszeretetüket.
- **A nemzetiségi hagyományápolás is döntő szerepet játszik pedagógiai programunkban. Ez nem csak a népismereti órák feladata, hanem a különböző nemzetiségi programok is erősítik a gyermekek identitástudatának kialakulását.**

A választható tantárgyak, foglalkozások és a pedagógusválasztás szabályai

Iskolánkban nincs mód a pedagógusválasztásra. A szabadon tervezhető órakeret terhére tervezett tanórák kötelezőek minden tanulónak a saját osztályában.

Szabadon választható tantárgyunk a következő:

1-8. évfolyam: kötelező erkölcsan, illetve a helyette választható egyházi jogi személy által tartott hit- és erkölcsan

Hit- és erkölcsanoktatás. A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. Törvény 35.§ (1) és 97.§ (7) bekezdései alapján - a 2013. szeptember 1-jétől az első és ötödik évfolyamon, felmenő rendszerben – tantárgyként bevezetésre került kötelező erkölcsan helyett választható hit- és erkölcsan foglalkozás. A jelentkezési felmérést az intézmény végzi el a szülői nyilatkozatok alapján. Az iskola tanév közben nem változtathatja meg az érintett szülők 182/A. § (5) és (7) bekezdése szerinti nyilatkozata alapján és az egyházi jogi személy képviselőjével a (2) bekezdés alapján lefolytatott egyeztetés eredményeként a hit- és erkölcsan oktatás vonatkozásában meghatározott csoportbeosztást.

Amennyiben a szülő a következő tanévre vonatkozóan az erkölcsan vagy a hit- és erkölcsan tantárgyra vonatkozó választását módosítani kívánja, az erre vonatkozó szándékát minden tanév május 20-áig írásban közli az igazgatóval és az érintett egyházi jogi személy képviselőjével.

Amennyiben a szülő vagy törvényes képviselő a tanuló számára a második-nyolcadik évfolyamokon erkölcsstan helyett hit- és erkölcsstan vagy más egyházi jogi személy által tartott hit- és erkölcsstan oktatást választ, a tanulmányok megkezdésének feltételeit az újonnan választott hit- és erkölcsstan oktatást folytató egyházi jogi személy határozza meg.

1. A délutáni egyéb (tanórán kívüli) foglalkozásokat az iskola nevelői 14:00 óra után szervezik meg. Ettől eltérni csak az igazgató beleegyezésével lehet, de ilyen esetben a szülőket értesíteni kell.
2. Az egyéb (tanórán kívüli) foglalkozásokra való tanulói jelentkezés – a felzárkóztató foglalkozások, valamint az egyéni foglalkozások kivételével – önkéntes. A tanórán kívüli foglalkozásokra a tanulónak az adott tanév elején kell jelentkeznie, és a jelentkezés egy tanévre szól.

Projektoktatás

Valamely összetett, komplex, gyakran a mindennapi életből származó téma; a témafeldolgozáshoz kapcsolódó célok, feladatok meghatározása, a munkamenet és az eredmények megtervezése; az eredmények bemutatása.

A projekt módszer egy sajátos tanulási egység, amelynek középpontjában egy probléma áll. A feladat nem egyszerűen a probléma megoldása vagy megválasztása, hanem a lehető legtöbb vonatkozásnak és összefüggésnek a feltárása, amely a való világban az adott problémához organikusan kapcsolódik. Minden projekt végtelen és egyedi, hiszen a problémák nem elvontan jelennek meg, hanem a gazdag valóságukban. Nincs két egyforma projekt, hiszen más környezetben, más gyerekek, más tanárok dolgoznak rajta.

A projekt módszer a tanulói tevékenységek tudatos tervezését igényli. A tervezés két fő szinten kell történjen: Az első az egész folyamatra vonatkozik, amely során meghatározott ismeretekhez és képességekhez kívánjuk eljuttatni a tanulókat. A másik szint az egyes projektek megtervezését jelenti, amelyhez a tanári motiváció és segítség tudatos jelenléte szükséges.

Lényeges vonása, hogy megszűnik a verbális képességek fölényhelyzete, az eltérő képességek egyenértékű szerephez jutnak a közösen választott feladat közös megoldásában.

Kooperativitása a tanári és tanulói szerepek különbözőségének érvényesülése mellett valósul meg, a tanár irányító szerepe az együttműködésben szinte észrevétlenül működik, a közös tervezésben, cselekvésben és ellenőrzésben érvényesül.

A végrehajtandó feladat sokszínűsége biztosítja a közös alkotáshoz való hozzájárulás sokféleségét.

Minden külön módszertani erőfeszítés nélkül lehetővé teszi, hogy a résztvevők a korábbi élményeik, tapasztalataik, tehetségük és ambícióik szerint válasszanak részfeladatot. A projekt módszer átlép a hagyományos oktatáson, az iskola hagyományos időkeretein, falain, élet közeli problémákból indít, és minden résztvevő mindenféle tapasztalataira épít.

Iskolai szintű projektjeink:

- Táborok
- Nemzetiségi programok
- Témahetek: Pénz7 és Digitális Témahét

Pedagógusaink a tanított tantárgyak tanmeneteiben egyéni döntés alapján tervezhetik az osztály- és évfolyamszintű projektjeiket, és ki-ki tudatosan használja fel szakterülete, tantárgya kapcsolatait más műveltségterületekkel, tantárgyakkal.

A gyermekek, tanulók esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

A nevelési oktatási feladataink között szerepel az esélyek kiegyenlítése, a hátrányok csökkentése, a rászoruló tanulók felzárkóztatása. A kompenzáció kiterjed minden tanulóra, aki önerőből képtelen továbblépni, vagy képességeit nem tudja kibontakoztatni.

Intézményünk nyilvántartást vezet HH-s HHH-s, SNI-s gyerekekről, akikre tanórai és tanórán kívüli foglalkozásokon kiemelt figyelmet fordítunk. E tanulók érdekében folyamatos kapcsolatot tartunk a Nevelési Tanácsadóval, Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálattal. Biztosítjuk számukra délutáni foglalkozások keretében a sikeres tanórai foglalkozásokra való felkészülést (napközi, tanulószoba, korrepetálás).

A tantestület minden tagja felelős azért, hogy tisztában legyen az egyenlő bánásmódról és esélyegyenlőségre vonatkozó jogi előírásokkal, biztosítsa a diszkriminációmentes oktatást, nevelést a befogadó és toleráns légkört, és megragadjon minden alkalmat, hogy az esélyegyenlőséggel kapcsolatos ismereteit bővítő képzésen, egyéb programon részt vegyen.

Az iskolai beszámoltatás, az ismeretek számonkérésének követelményei és formái

A pedagógusok által alkalmazott pedagógiai ellenőrzési és értékelési rendszert és módszereket, azok szempontjait a pedagógus az általa megkezdett nevelési-oktatási folyamat elején megismerteti a tanulókkal és a szülőkkel. Elvárás, hogy a gyermekek, a tanulók számára adott pedagógusi visszajelzések rendszeresek, egyértelműek, és tárgyilagosak legyenek.

1. Az iskola a nevelő és oktató munka egyik fontos feladatának tekinti a tanulók tanulmányi munkájának folyamatos ellenőrzését és értékelését. A pedagógus a gyermeki, a tanulói tevékenység rendszeres ellenőrzésének eredményeit szakszerűen elemzi, értékelésüket rendszeresen felhasználja fejlesztési céljainak, feladatainak kijelölésében.
2. Az előírt követelmények teljesítését a nevelők az egyes szaktárgyak jellegzetességeinek megfelelően a tanulók szóbeli felelete, írásbeli munkája vagy gyakorlati tevékenysége alapján ellenőrzik. Az ellenőrzés kiterjedhet a régebben tanult tananyaghoz kapcsolódó követelményekre is.
3. A nevelők a tanulók munkáját közismereti elméleti tárgyak esetében a tanév során egy-egy témakörön belül szóban és írásban is ellenőrizhetik. Az egyes témakörök végén a tanulók az egész téma tananyagát és fő követelményeit átfogó témazáró dolgozatot írnak.
4. A témazáró dolgozatot legalább 5 nappal a dolgozat írása előtt be kell jelenteni. Egy tanuló egy napon csak egy témazáró dolgozatot írhat. A témazárót minden tanulónak meg kell írnia, ha a tanuló hiányzott pótlólag kell megírnia. A témazáró dolgozat eredménye a tanulmányi átlag számítása során két(duplán) jegynek számít.

5. A tanulók szóbeli kifejezőképességének fejlesztése érdekében a nevelők többször ellenőrzik a követelmények elsajátítását szóbeli felelet formájában. (A testnevelés követelményeinek elsajátítását csak gyakorlati tevékenység révén ellenőrizzük.)
6. A nevelők a tanulók tanulmányi teljesítményének és előmenetelének értékelését, minősítését elsősorban az alapján végzik, hogy a tanulói teljesítmény hogyan viszonyul az iskola helyi tantervében előírt követelményekhez; emellett azonban figyelembe veszik azt is, hogy a tanulói teljesítmény hogyan változott – fejlődött-e vagy hanyatlott – az előző értékeléshez képest.
7. A tanulók munkájának, előmenetelének folyamatos értékelése érdekében lehetőség szerint minden tantárgyból a következő szempontot követjük: heti 1 órás tantárgy esetében félévenként 3 érdemjegyet kell szereznie a tanulóknak – ennek mintájára természetesen a magasabb heti óraszámú tantárgyak esetében egyenesen arányosan növekszik az érdemjegyek száma.
8. A tanulók tanulmányi munkájának, teljesítményének egységes értékelése érdekében a tanulók írásbeli dolgozatainak, feladatlapjainak, tesztjeinek értékelésekor az elért teljesítmény (pontszám) érdemjegyekre történő átváltását a következő arányok alapján végzik el a szaktárgyat tanító nevelők:

Teljesítmény	Érdemjegy
0-30 %:	elégtelen (1)
31-50 %:	elégséges (2)
51-75 %:	közepes (3)
76-90 %:	jó (4)
91-100 %:	jeles (5)

Német értékelés (felső tagozat):

Teljesítmény	Érdemjegy
0-30 %:	elégtelen (1)
31-55 %:	elégséges (2)
56-75 %:	közepes (3)
76-89 %:	jó (4)
90-100 %:	jeles (5)

A tanuló magatartása, szorgalma értékelésének és minősítésének követelményei, formái

Főbb funkciói: tájékoztatás, a tanulói motiváció fokozása, minősítés, személyiségfejlesztés

A magatartás és a szorgalom értékelésének rendszeressége

- A tanuló magatartását és szorgalmát havi rendszerességgel értékeljük, az osztályban tanító szaktanárok észrevételeinek figyelembevételével. Az érdemjegyet az osztályfőnök alakítja ki, törekedve arra, hogy a tanulók önértékelését, önkritikájának fejlődését is figyelembe vegye.
- A havi érdemjegyekből alakítjuk ki a félévi és az év végi magatartás illetve szorgalom osztályzatot.

A magatartás értékelése

- **Példás (5)** a tanuló magatartása, ha az iskolai házirendet mindig betartja. Példájával hozzájárul az iskolai fegyelem megtartásához. Magatartásával a közösség fejlődését segíti. Udvarias és segítőkész. Alsó tagozatban legfeljebb kettő bejegyzést, felső tagozatban legfeljebb egy bejegyzést kap egy hónapban.
- **Jó (4)** a tanuló magatartása, ha az iskolai rendszabályokat betartja. A közösségi életben részt vesz. Hangneme ellen nincs kifogás.
- **Változó (3)** a tanuló magatartása, ha viselkedése időnként kifogásolható, de igyekszik a hiba kijavítására. Cselekedeteivel, hozzáállásával nem segíti a közösség optimális fejlődését. A házirend több pontját megszegi, udvariatlan, kisebb fegyelmi vétségeket követ el, vagy tájékoztató füzetét hanyagul vezeti. Osztályfőnöki intésben részesült.
- **Rossz (2)** a tanuló magatartása, ha hanyag, fegyelmezetlen, és tudatosan zavarja az órai munkát. A közösség fejlődését súlyosan hátráltatja, rossz példát mutat. Rongálja az iskolai tulajdont. Viselkedése sérti embertársai önértékét, szándékosan veszélyezteti testi épségüket. Az iskolán kívül az egészségre káros, a társadalomra veszélyes tevékenységet végez. Több alkalommal igazolatlanul hiányzik. Súlyos fegyelmi vétségéért igazgatói marasztalási fokozatokban részesült.

A szorgalom értékelése

A szorgalom minősítése az egyéni képességeket és körülményeket mérlegelve fejezi ki a tanulmányi munkához való viszonyt.

- **Példás (5)** a tanuló szorgalma, ha a tanítási órákra való felkészülésben a képességeihez és körülményeihez mérten kitartó és eredményes. Iskolai felszerelését rendben tartja, és magával viszi a tanításra. A tanítási órákon aktívan részt vesz, önszorgalomból vállal többletmunkát.
- **Jó (4)** a tanuló szorgalma, ha az iskolai és otthoni kötelezettségeit kisebb kifogásolni valóktól eltekintve elvégzi és a tanórai munkába könnyen bevonható.
-

Változó (3) a tanuló szorgalma, ha az iskolai és otthoni munkájában nem elég kitartó, kötelezettségeit csak ismételt figyelmeztetés után teljesíti.

Hanyag (2) a tanuló szorgalma, ha a képességeihez és körülményeihez mérten keveset tesz tanulmányai fejlődése érdekében, kötelezéseit gyakran elmulasztja, munkájában megbízhatatlan, felszerelési tárgyait gyakran otthon hagyja, továbbá félévkor vagy év végén valamelyik tantárgyból elégtelen osztályzatot kap.

A nevelőtestület a magatartás és szorgalom jegyeket felülbíráhatja.

A kiemelkedő szorgalom, magatartás és tanulmányi munka elismerésének intézményi formái

Nevelőtestületi dicséret elnyerésének feltételei

A tanévzáró ünnepélyen a tanulói és szülői közösség előtt kiemelésre kerülnek azok a tanulók, akik az iskolánkban töltött legalább egy tanéven keresztül magatartásból példás, szorgalomból jeles osztályzatot értek el, kiemelkedő közösségi és tanulmányi munkájukkal – három tantárgyból tantárgyi dicséret a készségtárgyak kivételével -, illetve szorgalmukkal példaképként állíthatók osztálytársaik, iskolatársaik elé.

Kitűnő minősítés a tanügyi dokumentumokban

Az intézmény tanügyi dokumentumaiban a kitűnő minősítést kell alkalmazni, amennyiben a tanuló értékelése jeles és dicséretben is részesült.

A bizonyítványban a kitűnő minősítés esetén az alábbi záradékot kell alkalmazni:

„A tanuló minősítése kitűnő, ha az adott tantárgyból az értékelése jeles és dicséretben is részesült.”

Jó tanuló, jó sportoló címek elnyerésének feltételei

Minden tanév végén könyvjutalmat kapnak azok a felső tagozatos tanulók, akik az általános iskolai évek során a sport és a tanulmányi munka területén kiemelkedő eredményeket értek el.

5. A tanulóknak adható egyéb jutalmazási, elismerési eljárások

A tájékoztató füzetbe tanév közben az osztályközösségért végzett kiemelkedő közösségi munkáért osztályfőnöki, az iskoláért végzett tevékenységért igazgatói dicséretben részesítjük tanulóinkat.

A kiemelkedő eredménnyel végzett együttes munkát, az egységes helytállást tanúsító tanulói közösséget csoportos dicséretben és jutalomban lehet részesíteni.

Kiemelkedő magatartású és szorgalmú tanulóinkat a tanév végén nevelőtestületi dicséretben részesítjük.

A tanulók jutalmazásának és elmarasztalásának részletes szabályozását, a tanulói dicséretnek és fegyelmező intézkedések formáit a Házirend tartalmazza.

A tanuló jutalmazásával összefüggő, a tanuló magatartásának, szorgalmának értékeléséhez, minősítéséhez kapcsolódó elvek

A tanuló jutalmazásához kapcsolódó értékelési és minősítési alapelvek

Azt a tanulót, aki képességeihez mérten:

- példamutató magatartást tanúsít;
- folyamatosan jó tanulmányi eredményt ér el;
- az iskolai közösség érdekében kiemelkedő közösségi munkát végez;
- iskolai és iskolán kívüli versenyeken, vetélkedőkön, előadásokon, bemutatókon figyelemre méltó eredményt elérve vesz részt;
- jelentős művészeti teljesítményt ér el az iskolai tevékenységeivel összefüggésben;
- vagy bármilyen más módon segít az iskola jó hírnevének megőrzésében, annak növelésében az iskola jutalomban részesíti.

1. A tanulók elmarasztalásának meghatározó minősítési elvei

Kötelességének elmulasztásáért, fegyelemsértésért a tanuló elmarasztalható.

Azt a tanulót, aki

- tanulmányi kötelezettségeit folyamatosan, neki felróhatóan nem teljesíti;
- a házirend előírásait megszegi;
- vagy bármely módon vétkezen árt az iskola jó hírnevének, a házirendben foglalt fegyelmező büntetésben lehet részesíteni.

2. Az értékelés kategóriái első osztálytól a második évfolyam félévéig

Kiválóan megfelelt

Ismeretei biztosak, képes azokat az évfolyam követelményeinek megfelelő vagy magasabb szinten alkalmazni. Szóban és írásban is képes gondolatai, véleménye és a tanultak pontos megfogalmazására. Életkorának megfelelő vagy kiemelkedő szinten képes az összefüggések meglátására, alkotó módon tudja a megszerzett ismeretanyagot hasznosítani. A tantervi követelményeket három vagy több nem készségi tárgyból kimagaslóan teljesíti.

Jól megfelelt

A tantervi követelményeket általában jól teljesíti, esetleg egy tárgyból teljesít közepesen. Ismeretanyaga jó, képes azokat az évfolyam követelményeinek megfelelő szinten szóban és írásban is alkalmazni, illetve csak kevés segítséget igényel feladatmegoldásai során.

Megfelelt

A tantervi követelményeket alapvető szinten teljesíti. Ismeretanyaga közepes szintű, alkalmazása során többször igényel segítséget. Szóban és írásban nehézkesen nyilvánul meg.

Összefüggések meglátására csak segítséggel képes.

Felzárkóztatásra szorul

A tantervi követelményeket alacsony szinten teljesíti, írásbeli teljesítménye nem éri el az 50 %-ot. Ismeretanyaga csekély, önálló alkalmazására is csak sok segítséggel képes. Szóban és írásban csak kérdések segítségével tud megnyilvánulni, fogalmakat nem ért, önállóan egyszerű összefüggéseket sem tud felismerni.

3. Az értékelés kategóriái második évfolyam második félévétől a nyolcadik évfolyamig

A második évfolyam második félévétől a nyolcadik évfolyamig a tanulók teljesítményét, előmenetelét év közben és év végén minden tantárgyból érdemjegyekkel minősítjük.

4. A tantárgyi érdemjegyek és osztályzatok kritériumai

Jeles

A tantárgyi követelményeknek kifogástalanul megfelel.

Ismeri, érti, önállóan képes alkalmazni a tananyagot.

Szóban és írásban pontosan, szabatosan fogalmaz.

Fogalmai pontosak, tiszták, összefüggésüket, rendszerüket átalakítja.

A váratlan problémák nem riasztják vissza, hanem biztos ismeretei birtokában közelíteni képes a megoldáshoz.

Jó

A tantervi követelményeket megbízhatóan teljesíti.

Fogalmai tiszták, az önálló alkalmazásban kissé bizonytalan.

Szóbeli és írásbeli fogalmazásában nem követ el értelemzavaró pontatlanságokat.

Az alapvető összefüggéseket tudja, a begyakorolt módszerekkel biztosan dolgozik.

Közepes

Csak az alapvető tantervi követelményeket teljesíti.

Pontatlanul, nehézkesen nyilvánul meg szóban, írásban egyaránt.

Fogalmai nem tiszták, az összefüggéseket csak segítséggel ismeri fel.

Elégséges

A tantervi követelményekből csupán annyit képes elsajátítani, amennyi a továbbhaladáshoz feltétlenül szükséges.

Fogalmakat nem ért, önállóan egyszerű összefüggéseket sem tud felismerni.

A legalapvetőbb feladatok megoldásához is tanári segítségre szorul.

Elégtelen

A tantervi követelményeknek nevelői segítséggel sem tud eleget tenni.

5. Nevelési eredményvizsgálatok

Célja: megmutatja a tanulók neveltségi, fejlettségi állapotát, a nevelés hatékonyságának elemzésére ösztönöz, és mindezzel megalapozza a további nevelőmunka tudatos, célratörő irányítását, korrekcióját és továbbfejlesztését.

A személyiség neveltségének mutatói

- a. Az egyén tevékenysége.
- b. A tevékenység folyamatában kialakuló erkölcsi tudata.
- c. A tevékenységben kialakuló tulajdonságok, készségek, képességek, attitűdök.
- d. A tevékenységre ösztönző motívumok.
- e. Az egyén életmódja.

A közösség fejlettségi állapotának mutatói

- f. A közösség tevékenységrendszerének tartalma és kiterjedtsége.
- g. A közösség szerkezetének sajátosságai.
- h. Az önkormányzati tevékenység minősége.
- i. A közvélemény minősége.
- j. A közösség külső kapcsolatainak fejlettsége.

Eredményvizsgálati módszerek

- k. Megfigyelés.
- l. Beszélgetés.
- m. Kérdőíves felmérés.
- n. Pedagógiai helyzetteremtés.
- o. A tanulói produktumok elemzése.
- p. Az iskolai dokumentáció tanulmányozása.
- q. Az intézménybe érkező első osztályos tanulók neveltségi szintjének felmérése és a feladatok meghatározása.
- r. Nevelési értekezletek témája (évente egyszer) valamelyik neveltségi szint széleskörű vizsgálata.
- s. A félévi és év végi osztályozó értekezleten részletes beszámoló az osztály neveltségi szintjéről, és a következő időszak feladatairól.
- t. Félévenkénti magatartás és szorgalom nevelőtestületi értékelése.

6. Oktatási eredményvizsgálatok

- "Bemenetkor" az első osztályosok ismeretanyagának, képességeinek felmérése, a feladatok meghatározása, szükség esetén fejlesztő pedagógus segítségével.
  - Országos mérések 6. és 8. évfolyamon minden tanév májusában.
  - Idegen nyelvi mérés 6. és 8. évfolyamon júniusban.

A nevelőtestület által szükségesnek tartott további elvek

A nemzetiségi nyelvoktatásba csatlakozó tanulók

Azon tanulók részére, akiket olyan intézményből veszünk át, ahol a tanuló nem tanulta a nemzetiségi nyelvet, egy év türelmi időt adunk, melyben az értékelés alól felmentjük azért, hogy a hiányosságait be tudja pótolni. A türelmi időszakban a tanuló bizonyítványában a német nemzetiségi nyelv tantárgyból a naplóban, az ellenőrzőben, a törzslapban és a bizonyítványban a „mentesség” szó szerepel.

A türelmi év a tanuló beiratkozásának napjától számítódik, a következő megkezdett tanév végén kap a tanuló először osztályzatot.

A magasabb évfolyamba lépés feltételei

1. A második-nyolcadik évfolyamon a tanuló az iskola magasabb évfolyamára akkor léphet, ha a kerettantervekben meghatározott követelményeket az adott évfolyamon a tanév végére minden tantárgyból teljesítette.
2. A követelmények teljesítését a nevelők a tanulók év közbeni tanulmányi munkája, illetve érdemjegyei alapján bírálják el. A második-nyolcadik évfolyamon minden tantárgyból az "elégséges" év végi osztályzatot kell megszereznie a tanulónak a továbbhaladáshoz.
3. Ha a tanuló a második-nyolcadik évfolyamon tanév végén legfeljebb három tantárgyból szerez elégtelen osztályzatot, a szülő és a tanuló jogosult eldönteni, hogy megkísérli-e a tanuló a javítóvizsgára történő felkészülést, és a javítóvizsga letételét a következő tanévet megelőző augusztus hónapban.
4. A második-nyolcadik évfolyamon a magasabb évfolyamba történő lépéshez, a tanév végi osztályzat megállapításához a tanulónak minden tantárgyból osztályozó vizsgát kell tennie ha:
  - az iskola igazgatója felmentette a tanórai foglalkozásokon való részvétel alól;
  - az iskola igazgatója engedélyezte, hogy egy vagy több tantárgyból a tanulmányi követelményeket az előírtnál rövidebb idő alatt teljesítse;
  - egy tanítási évben 250 óránál többet mulasztott;
  - magántanuló volt.

A csoportbontások és az egyéb foglalkozások szervezésének elvei

1. Tanórák csoportbontásban

A nemzetiségi iskolai nevelés-oktatásban a nemzetiség nyelvét és a nemzetiség nyelvén tanított tantárgyak oktatását a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvényben az intézménytípusra, oktatási formára előírt átlaglétszám feletti osztályokban osztálybontással kell megszervezni.

A csoportbontást a német nemzetiségi nyelv, magyar nyelv és irodalom, matematika tantárgynál alkalmazzuk a szaktanár által kialakított racionális elvek mentén a fenntartó jóváhagyásával (pl.

német nemzetiségi nyelv, magyar nyelv és irodalom, matematika tantárgynál nívó csoportos bontás).

A nemzetiséghez nem tartozó tanulók részére a településen élő nemzetiségek kultúrájának megismertetésére szolgáló tananyag

A nemzetiségekről szóló oktatás céljai

A városunkban élő nemzetiség történelmének, szellemi anyagi kultúrájának megismerése, a hagyományörzés, a kisebbségi jogok megismerése.

Az oktatás során arra kell törekedni, hogy a tanulók számára nyilvánvalóvá váljanak a nyelvi és kulturális gazdagság előnyei, alakuljon ki a tanulóknál a reális nemzetkép és kisebbségkép. Tiszteljék a magyar nép és az országban élő más nemzetiségek kultúráját, ismerjék fel a népek közötti kapcsolódási pontokat.

A nemzetiségi oktatás célja, hogy segítsen a nemzetiségi identitás megőrzésében, így a magyarországi német közösség történelmének, szellemi és anyagi kultúrájának megismerésében, s fontos, hogy a környező településekről érkező nem nemzetiségi tanulók is megismerjék a német nyelvet és kultúrát. Az etnikai kisebbséghez nem tartozó gyerekek alapvetően integrált oktatásban részesülnek. A tantárgyi keretek között megjelenő magyarországi német nemzetiség kultúrájának, zenei világának, népviseletének és életmódjának megismerése az évfolyamok tantervi követelményiben beépítve, az egyes témakörök részterületeiként kerül sor, és azok a Magyarországon élő többi népcsoporttal együtt tárgyalásra kerülnek.

Az otthoni, napközis, tanulószobai felkészüléshez előírt szóbeli és írásbeli feladatok meghatározásának elvei és korlátai

A tanulók önálló, a tanítási órák között végzett – az otthoni tanulás és a napközi otthoni (napközis és tanulószobai) foglalkozásokon megvalósítani rendelt szóbeli és írásbeli formájú tevékenységein alapuló oktatási módszer a továbbiakban házi feladatként kerül említésre.

Célja: az órai anyag rögzítése, elmélyítése, gyakorlása, mechanikussá tétele, a tanuló felelősségének, önállóságának fejlesztése.

Fontos, hogy a házi feladat kapcsolódjon az órai munkához: gyakoroltassa az elsajátítottakat, esetleg a következő órai anyag előkészítésére szolgáljon.

A házi feladat hatékonyságát emelhetjük, ha:

- gondosan kijelöljük, és megfelelő időt szánunk arra a tanórán, hogy a tanulóknak sikerüljön pontosan és egyértelműen feljegyezni és a nehezebb feladatokat is megérteni;
- a házi feladatnak sikeresen megoldható, kapcsolódik az órai munkához;
- fejleszti a tanulók önálló tanulási képességét, különös hangsúlyt fektet az újonnan belépő tantárgyakkal járó nehézségek leküzdésére helyes útmutatásokkal, megfelelő és praktikus tanulási módszerek, technikák megismertetésével.

Fontos, hogy a feladatok nehézsége feleljen meg a tanulók képességének, és támogassa a differenciálás módszerét.

1. A házi feladatok fajtái Szóbeli:

- szó szerint megtanulandó anyagok (memoriterek): szabályok, definíciók, versek, irodalmi szemelvények;
- saját megfogalmazásban elmondandó, tankönyvből vagy más forrásból elsajátított anyagrészek: életrajzok, műelemzések, történelmi illetve irodalmi korszakok eseményei jellegzetességei.

Írásbeli:

- munkafüzetek, feladatlapok feladatainak megoldása;
- tankönyv kérdéseire adott válaszok;
- fogalmazások;
- házi dolgozatok, naplók;
- felsőbb éveseknek vázlatok, felelettervek készítése a szóbeli anyagból.

Gyakorlati cselekvéses feladatok (tárgyak készítése, gyűjtőmunka stb.)

2. A házi feladatok mennyisége, minősége

A házi feladatok mennyiségét, minőségét az adott anyag nehézsége, és az osztály, illetve a tanulók képessége, korosztálya, terhelhetősége befolyásolja.

- Az alsó tagozaton lehetőség szerint a hétvégére nem adunk írásbeli házi feladatot, kivéve azokból a tantárgyakból, amelyeket heti egy tanórán tanultak a tanulók, és azok a pénteki napra esnek.
- Hosszabb memoriterek, tanulást igénylő versek elsajátítása meghatározott ésszerű határidővel történik.
- A házi feladat mennyiségét úgy határozzuk meg, hogy az otthoni vagy a napköziben (tanulószobán) való felkészülés időtartama alsó tagozaton 1 tanóra, azaz 45 perc legyen az írásbeli és a szóbeli tantárgyak tanulásával együtt, míg a felső tagozaton maximum 20 perc/tantárgy intenzív tanulás. Amennyiben a tanuló a tanulási idő alatt egyéb foglalkozásokon, szakkörökön vesz részt, úgy a házi feladat elkészítéséért, ellenőrzéséért az iskola nem vállal felelősséget. A házi feladat elmulasztása házi feladat bejegyzést von maga után.

3. Az önálló tanulás szervezésének lépései (napközi)

- Az önálló tanulás tárgyi feltételeinek megteremtése.
- Az önálló tanulás higiénés feltételeinek biztosítása.
- A tanulók motiváltságának megteremtése.
- Az önálló tanulás kialakítását segítő tanulási technikák tanítása.
- A tanulási technikák folyamatos gyakoroltatása, szokássá alakítása.
- Az önálló munka előkészítése.
- Az önálló munka.
- A felkészülés ellenőrzése.
- Az önálló munka értékelése.

4. Fejlesztési követelmények

- A tanuló legyen képes feladatait önállóan fel- és megjegyezni, felidézni.

- A megfelelő munkaeszközöket kiválasztani és használni.
- Legyen képes a tanulást megtervezni, időbeosztást készíteni.
- Ismerje és alkalmazza a tantárgyak tanulásához célszerű sorrendet.
- Legyen képes önállóan használni a tankönyvek tárgy- és névmutatóját, kislexikonját.
- Legyen képes tájékozottan és gyakorlottan használni a helyesírási segédkönyveket.
- Ismerje és tudja használni a kézi szótárakat, lexikonokat, informatikai programokat, az internetet.
  - Legyen képes a tankönyvi anyagegységek célszerű tanulási technikával való elsajátítására.
    - Tartson tanulás közben szünetet.
    - Legyen képes önellenőrzésre.

A követelményekben szereplő tevékenységeket a tanulók életkori sajátosságainak figyelembe vételével, az önállóság szintjének fokozatos növelésével kell bevezetni.

5. Az önálló tanulás sikerkritériumai

Az önálló tanulás akkor lesz sikeres, ha a szülő és az iskola

- megteremti a biztonságot adó légkört, amelyben a tanulók szívesen dolgoznak;
- motivál arra, hogy a tanulók képesek legyenek kitartóan dolgozni;
- rendszerességet biztosít;
- kötelességtudatra nevel.

Az iskola környezeti nevelési és egészségnevelési elvei

1. Az iskola egészségnevelési programja

1. 1. Az egészségnevelési program célja

A tanulók ismerjék meg az egészségvédelem kiemelt kérdéseit

- az életkorral járó biológiai-higiéniai tennivalókat;
- az egészséges életvitelhez szükséges képességek fejlesztésének módjait;
- az egészségre káros szokások biológiai – élettani – pszichés összetevőit (alkoholfogyasztás, dohányzás, inaktív életmód, helytelen táplálkozás, drogfogyasztás);
- a társas kapcsolatok egészségi-etikai kérdéseit.

Ezen tudás birtokában képesek legyenek egészségük megőrzésére, a betegségek megelőzésére, egészséges személyiség kimunkálására, a helyes magatartás kialakítására.

Szomatikus nevelés

- higiénés nevelés (személyi nevelés, környezethigiénére nevelés)
- betegség megelőzésére nevelés
- kondicionálás (testedzés, sport)
- baleset megelőzésre nevelés

Pszichohigiénés nevelés

- önismeretre, önfejlesztésre nevelés
- egészséges életvezetésre nevelés
- környezeti hatások feldolgozására nevelés
- emberi kapcsolatok harmóniájára nevelés
- devianciák (káros szokás, szenvedély) megelőzésére nevelés
- érzelmi nevelés

Szociálhiigiénés nevelés

- kedvező társas miliő működtetése
- kommunikációs nevelés
- családi életre nevelés
- szerepfeszültségek felismerése, feloldása
- társadalmi izolációk megelőzése, közéletiségre nevelés
- egészségpropaganda

Alapvető célunk: az egészségmegőrzés elemi feltételeinek megismertetése és betartatása.

Célok	Feladatok	Kritériumok
A rendszeres testmozgásra való igény kialakítása	<ul style="list-style-type: none"> - A három kondicionális alapképesség (erő, gyorsaság, állóképesség), a koordinációs képességek (egyensúly, térérzékelés, reakciógyorsaság, ritmusérzék, hajlékonyság) fejlesztése. - A sportjáték komplex szerepének kihasználása. - Mindennapos testmozgás gyakorlati alkalmazása (heti 5 testnevelés óra + min. 2 alkalommal játékos testmozgás egyéb foglalkozásokon). 	A kondicionális és koordinációs alapképességek az életkornak megfelelő szinten legyenek.
Az egészséges „fair-play” uralta versenyszellem kialakítása	<ul style="list-style-type: none"> - A céllal szorosan összefüggő felnőtt életben nélkülözhetetlen pozitív tulajdonságok (küzdési tudás, alázatosság, hazaszeretet, kitartás, büszkeség, önismeret, önuralom) fejlesztése. - A közösségbeli „én-szerep” felismerése. 	<p>Vegyenek részt aktívan a különböző iskolai, körzeti sport-, illetve tanulmányi versenyeken, diákolimpiákon.</p> <p>Alakítsanak ki közös érdeklődésen alapuló, tartalmas baráti kapcsolatokat.</p>

Az egészséghez és az egészséges környezethez való igény kialakítása	<ul style="list-style-type: none"> - Megtanítani, bizonyítani, hogy alapvető értékünk az egészség. - Kialakítani, hogy az egészség egy soktényezős fogalom. - Az egészség megvédésére, megőrzésére, visszaszerzésére vonatkozó közérthető, de tudományos ismeretek átadása. - Tudatmódosító szerekekkel kapcsolatos prevenció. - Az egészségmegővő alternatívák terjesztése, gyógynövények, természetgyógyászat. - A helyes napirend kialakítása. - A környezetszennyezés, mint egészségkárosító tevékenységforma vázolója. - Az egészséges életmód-tréningek beépítése az iskolai programokba (sport- és egészségnapok). 	Ismerjék az egészséges táplálkozás aktuális alapelveit. Legyenek igényesek a személyes higiéniát illetően. Ismerjék és alkalmazzák az egészség megővésének lehetőségeit és alternatíváit.
Célok	Feladatok	Kritériumok
	- A „természet-iskola” tevékenységek megszervezése és megtartása (tanulmányi kirándulások, erdei iskolák, séták).	
Önismeret, önuralom, a társadalmi normák szerinti viselkedés és pozitív gondolkodás kialakítása	<ul style="list-style-type: none"> - Értéorientáció, személyes példamutatás, azaz a tanári magatartás legyen modell értékű. - Tolerancia és empátia fejlesztése. - A kapcsolatok, problémák konfliktusmentes megoldására való igény kialakítása, fejlesztése. 	Iskolai életükben nyilvánuljon meg a felnőttek és társak tisztelete. Ismerjék fel a jó és rossz tulajdonságokat. Legyenek fogékonyak a tanárok által nyújtott modellekre. Tudjanak könnyen és vidáman alkalmazkodni a változó élethelyzetekhez.

A biztonságos életvezetés elsajátítása	<ul style="list-style-type: none"> - A fejlett technikai eszközök szakszerű és biztonságos használatának bemutatása, megtanítása. - Rávilágítás a lehetséges veszélyforrásokra. - A KRESZ, munkavédelem, elsősegélynyújtás elsajátítása, ilyen jellegű és témájú vetélkedők szervezése. 	Ismerjék a KRESZ, az elsősegélynyújtás és munkavédelem reájuk vonatkozó szabályait és alapelveit.
--	--	---

2. Az egészségnevelés várható eredményei

1. A család szerepének megértése
2. A helyes viselkedés szabályainak elsajátítása, a felnőttek és a társak tisztelete.
3. A jó és a rossz tulajdonságok felismerése, önismeret és az önuralom kialakítása
4. A közösségben az „én-szerep” felismerése, a tolerancia, empátia és pozitív gondolkodás kialakítása.
5. A jó emberi és baráti kapcsolatok kialakítására és a problémák konfliktusmentes megoldására való, igény megteremtése
6. Az egészségmegőrzés alapvető feltételeinek ismerete a helyes napirend kialakítása
7. Az egészséges táplálkozás aktuális elveinek ismerete.
8. A biztonságos közlekedés és elsősegélynyújtás alapelveinek elsajátítása.
9. A káros szenvedélyek negatív hatásainak felismerése.
10. A testi higiénia iránti igény kialakítása.
11. A rendszeres testmozgásra való igény kialakítása.
12. Az egészséges életkörünyezetre való igény: tudni azt, mit tehet az ember szűkebb és tágabb környezetéért.
13. A környezet egészségre káros hatásainak ismerete.
14. Az egészségért és az egészséges környezetért folyó törekvésekben (egészség- és környezetvédelem) való aktív részvétel igényének kialakítása.

1. Az iskola környezeti nevelési programja

A környezeti nevelés olyan pedagógiai folyamat, amely a társadalom fejlődése és a természet fenntarthatósága céljából elősegíti és erősíti az emberek környezettudatos magatartását, életvitelét.

A környezeti nevelés átfogja a személyiség kognitív és nem kognitív tartományait, alakítja az érzelmi viszonyulásokat, értékrendet, megismerési, cselekvési és döntési képességeket fejleszt, az embert képessé teszi az együttműködésre, altruizmusra és életvitelének tudatos hangolására, beleértve az önkorlátozást is.

2. 1. Kiemelt stratégiai céljaink

- Természetismereti, természetvédelmi, környezetvédelmi problémákkal kapcsolatos ismeretek átadása.
- Globális környezeti problémákkal kapcsolatos érzékenység kialakítása. A fenntartható fejlődéshez szükséges kompetenciák kialakítása, fejlesztése.
- Helyi környezeti, természeti problémákkal kapcsolatos érzékenység kialakítása, ezek felismeréséhez szükséges kompetenciák fejlesztése.
- Saját környezetünkkel kapcsolatos aktivitásra, tevőleges magatartásra nevelés.
- A tanulók lakóhelye közelében található természeti értékek megismertetése.
- A természet szeretetére nevelés, közvetlen élmény kialakítása a természettel.
- A globális és a helyi környezeti problémákkal kapcsolatos aktivitásra, tevőleges magatartásra nevelés.
- Szelektív hulladékkezelésre szoktatás.
- A természetes anyagok és hagyományos kézműves technikák megismertetése.
- A mindennapi életben való környezettudatos gondolkodásra és magatartásra nevelés.
- A kerékpáros közlekedés gyakorlatának, kultúrájának népszerűsítése.
- Városunk helytörténeti, építészeti értékeinek megismertetése.

Módszerek, tanulásszervezési formák:

- A tanítási órák klasszikus módszerei
- Kooperatív tanulási technikák

2. 2. A környezeti nevelés színterei

- Tanítási órák
- Egyéb foglalkozások, kiemelten a napközis és tanulószobai foglalkozások
- Osztálykirándulások, táborok
- Iskolai, körzeti, megyei, országos versenyek

2. 3. Környezeti nevelés a tanórákon

A környezeti nevelés átfogja az alsó tagozatos foglalkozások teljes körét, valamennyi tantárgy ismeretanyagába beépítve, integrált módon. Az első és második osztályban inkább az érzelmi beállítódás alakítása, a természettel, a környezettel való ismerkedés és "környezetbarát" szokások formálása a fő cél, később fokozatosan alakul ki a tudatosság és elkötelezettség szintje. Felső tagozaton a környezeti nevelés alapvető pillérei a **természettudományi** tantárgyak: *biológia, földrajz, fizika, kémia, matematika*. E tantárgyak tanulása során szerzi meg a tanuló a természetre vonatkozó ismeretek, összefüggések, kölcsönhatások sokaságát. Védni, szeretni csak azt lehet, amit ismerünk. Környezetünk élővilágának ismerete nemcsak tananyag, hanem a szemléletformálás nagyon fontos eszköze is.

A **társadalomtudományi** tantárgyak feladata, hogy a társadalomszerveződés, valamint az emberi viselkedés és kultúra irányából közelítse meg a kérdést. A környezeti válság megoldása nem képzelhető el a jelenlegi társadalmi-kulturális viszonyok pozitív irányú formálása nélkül. A korábbi döntések elemzése segíti a jelenben való eligazodást, növeli a jövő iránti felelősséget. Ezek a tárgyak útmutatást adnak a környezeti gondok felismeréséhez és megoldásához, a közügyekben való részvételhez. A humán tantárgyi oktatás feladatai közé tartozik az is, hogy bemutassák a fogyasztói modell helyett javasolt utakat, a környezeti válság

kezeléséhez és megoldásához szükséges világképet, erkölcsi értékrendet, valamint a rendelkezésre álló gazdasági és jogi eszközöket.

A *technika, életvitel és gyakorlat* (1-6. évfolyam) tantárgy nagy lehetősége, hogy gyakorlati szempontból elemezze a környezetbarát létformát, és követendő, helyes példákat keressen és mutasson be.

A *művészeti tantárgyak* alkalmasak a kérdéskör érzelmi megközelítésére, a természet és az ember alkotta környezet szépségeinek művészi bemutatására. E tárgyak hatásosan fel tudják hívni a figyelmet az értékvesztésre, az uniformizálódásra, kulturális örökségünk megőrzésének fontosságára (egy módszer lehet pl. hulladékok felhasználása "művészeti" alkotások létrehozásához).

A *test- és egészségnevelési tantárgyak* a környezet és az egészség szoros kapcsolatának megértésével, és az igények kialakításával tehetik a legtöbbet.

2. 4. Környezeti nevelés az egyéb foglalkozásokon, kiemelten a napközis foglalkozás

Az egyéb foglalkozásokon a nevelési-oktatási tartalomhoz igazodóan a környezettudatos magatartásra nevelés a tantárgyhoz illetve műveltségi területhez kapcsolódó tartalmi struktúra része. Minden szabadidőben töltött, de pedagógiai tartalmú foglalkozás magába foglalja mind a környezet és a természet megismerésének és védelmének tematikáját, mind az egészségnevelés preferált céljait. Jellegéből fakadóan elsősorban a szakkörök esetén teljesebben ki a gyakorlatban is e nevelési tartalom.

A napközis foglalkozások természetes része a környezettudatos magatartásra nevelés.

2. 5. Környezeti nevelés osztálykiránduláson

A környezeti nevelés egyik hatékony módszere a tantárgyi időben szervezett terepi program, az osztálykirándulás szervezése, mely a helyi tantervi célok megvalósulását szolgálja azzal, hogy a valóságos környezet megismerésére, értékeinek befogadására, a problémák értelmezésére támaszkodik. A programokon az érzéki-megismerő tanulás, a cselekvőfelfedező magatartás dominál. Ösztönzi a kollektív és egyéni érdeklődés kialakulását. A szabadidő megszervezése, az önkiszolgálás, a tanulási helyzeteken kívüli csoportos tevékenységek és együttesen megélt élmények képezik fontos előnyeit. Jelentős személyiség és közösségfejlesztő hatású.

A pedagógiai program érvényességével, módosításával, nyilvánosságával kapcsolatos egyéb intézkedések

I. A pedagógiai program érvényességi ideje

E pedagógiai program 2019. szeptember hónap 1. napjától visszavonásig érvényes.

II. A pedagógiai program értékelése, felülvizsgálata

A pedagógiai programban megfogalmazott célok és feladatok megvalósulását a nevelőtestület folyamatosan vizsgálja, és szükség esetén módosítja.

III. A pedagógiai program módosítása

A pedagógiai program módosítására javaslatot tehet:

- az iskola igazgatója;
- a nevelőtestület bármely tagja;
- a nevelők szakmai munkaközösségei;
- a szülői munkaközösség;
- az iskola fenntartója.

1. A tanulók a pedagógiai program módosítását az intézményi tanács vagy az iskolaszék diák-önkormányzati képviselői útján az intézményi tanácsnak, illetve az iskolaszéknek javasolhatják.

2. A pedagógiai program módosítását a nevelőtestület fogadja el, és az igazgató jóváhagyásával válik érvényessé. A pedagógiai program elfogadása előtt ki kell kérni az intézményi tanács, illetve az iskolaszék véleményét.

3. A pedagógiai program azon rendelkezéseinek érvénybelépéséhez, amelyekből a fenntartóra vagy a működtetőre a jogszabályi előírásokon felül többletkötelezettség hárul, be kell szerezni a fenntartó, illetve a működtető egyetértését.

IV. A pedagógiai program nyilvánosságra hozatala

1. Az iskola pedagógiai programja nyilvános, minden érdeklődő számára hozzáférhető.

2. A pedagógiai program elolvasható az iskola honlapján. Az iskolai honlap internet címe: www.nemetiskola.hu

3. pedagógiai programról minden érdeklődő tájékoztatást kérhet az iskola igazgatójától, igazgatóhelyettesétől, valamint az iskola pedagógusaitól a nevelők fogadó óráján vagy – ettől eltérően – a pedagógussal előre egyeztetett időpontban.

4. A pedagógiai program egy-egy példánya a következő személyeknél, illetve intézményeknél tekinthető meg:

- az iskola honlapján